

การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน
ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
POLITICAL MANIPULATION THAT AFFECTS PEOPLE'S EXERCISE OF
VOTING RIGHTS IN BAN THI DISTRICT, LAMPHUN PROVINCE

พระทรงวุฒิ ชาทเมธี (รัตนะ)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน
ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

พระทรงวุฒิ ชาตเมธี (รัตนะ)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Political manipulation that affects people's exercise of voting rights
in Ban Thi District, Lamphun Province

Phra Songwut Jatamedhī (Rattana)

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Political Science

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2020

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์เรื่อง
“การกล่อมเกลາทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปในเขตอำเภอบ้านธิ
จังหวัดลำพูน” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ศ.ดร.จ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์)

กรรมการ

(รศ.ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดี จิรัญจิตติกาล)

กรรมการ

(รศ.ดร.พรรษา พฤษณียงกูร)

กรรมการ

(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระทรงวุฒิ ชาตเมธิ)

ชื่อสารนิพนธ์ : การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ผู้วิจัย : พระทรงวุฒิ ชาทเมธี (รัตนะ)

ปริญญา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

: รศ. ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา),
M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

: รศ. ดร.สุรพล สุยะพรหม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A., (Politics)
Ph.D. (Political Science), ปร.ด. (สื่อสารการเมือง)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ ๑) เพื่อศึกษาปัจจัยการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ๒) เพื่อศึกษาระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน และ ๓) เพื่อนำเสนอการมีกล่อมเกลาทางการเมืองให้มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๕๒ กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ที่มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ โดยสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด ๑๙,๓๔๖ คน จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยการพรรณนาแจกแจงความถี่ประกอบตาราง และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๘ รูปหรือคนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($=๓.๖๗$, $S.D.=๐.๕๒$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง ($=๓.๘๖$, $S.D.=๐.๖๖$)

อยู่ในระดับมาก ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($=3.56$, $S.D.=0.66$) อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($=3.25$, $S.D.=0.74$) อยู่ในระดับปานกลาง ด้านทัศนคติทางการเมือง ($=4.02$, $S.D.=0.80$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่อเดือน มีความคิดเห็นต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง ปัญหาคือ ประชาชนประชาชนได้รับความรู้ทางการเมือง หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อย การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง แนวทางแก้ไขคือ ควรเพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้มากขึ้น ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองปัญหาคือ ประชาชนไม่ค่อยเข้าถึงสื่อ ได้มากเท่าที่ควร อาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แนวทางแก้ไขคือ ควรเพิ่มช่องทางการได้รับข่าวสารทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ปัญหาคือ ประชาชนยังโดนปิดกั้นในการแสดงความคิดเห็น ในทางการเมือง ไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นอะไรมากนักในชุมชน แนวทางแก้ไข คือ ควรให้ประชาชนได้มีโอกาสในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างมีสิทธิและเสรีภาพ ด้านทัศนคติทางการเมือง ปัญหาคือ ประชาชนมีความคิดเห็นทางการเมืองน้อย จนนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่น้อยตามไปด้วย แนวทางแก้ไข คือ ควรจัดสถานที่ ห้องเรียน ให้ความรู้ทางด้านประชาธิปไตยให้กับประชาชน

Research Paper Title : Political manipulation that affects people's exercise of voting rights in Ban Thi District, Lamphun Province

Researcher : Phra Songwut Jatamedhi (Rattana)

Degree : Master of Political Science

Research Paper Supervisory Committee:

Assoc. Prof. Dr. Termsak Tong - In, B.A. (Social Teaching), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

Assoc. Prof. Dr. Surapon Suyaprom, B.A. (Sociology), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science), Ph.D. (Political Communication)

Date of Graduation : June 12, 2021

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study the Political manipulation that affects people's exercise of voting rights in Ban Thi District, Lamphun Province. 2. To compare Political manipulation that affects people's exercise of voting rights in Ban Thi District, Lamphun Province, classified by personal data, and 3. To study problems obstacles and recommendations Political manipulation that affects people's exercise of voting rights in Ban Thi District, Lamphun Province

Methodology was the mixed methods: The quantitative research collected data with questionnaires that had total reliability value at 0.976 from 363 samples, derived from 3,494 at youth, P in Ban Thi District, Lamphun Province, using Taro Yamane's formula with significance level set at 0.05. Statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, SD, hypothesis tested by t-test, F-test. The open-ended questionnaires were analyzed by frequency. The qualitative research collected data from 8 key informants by in-depth-interviewing, analyzed data by descriptive interpretation.

Findings of the research were as follows:

1. The level of Political manipulation that affects people's exercise of voting rights in Ban Thi District, Lamphun Province, Overall, at a high level (= 3.58) When classified by side, the mean from descending order was as follows: Religious Institutions (= 3.92) were at a high level. Educational institutions (= 3.58), community and peer groups (= 3.55) and family institutions (= 3.42) were at the moderate level and political institutions (= 3.12, SD = 0.92) Is at a low level, respectively.

2. The comparison results showed that Youth of different ages There are opinions on the political persuasion in the democratic system of youth in Nong Chang District. Uthai Thani Province, Overall, the difference was statistically significant at the 0.05 level, so the research hypothesis was accepted. As for youth with different sex, education and occupation, There is no different opinion on political conditioning in youth democracy. Therefore reject the research hypothesis.

3. Problems, obstacles and recommendations on Political manipulation that affects people's exercise of voting rights in Ban Thi District, Lamphun Province, the following opinion: Family institution. The problem is party division. This creates political pressure for people who need power. Open-mindedness and acceptance of differences, Turned to consult to find a solution together As for educational institutions, the problem is Political conversation Most of them cause breakage. Lack of open-minded acceptance, Rarely will a unity occurs, the solution is Organize a forum for the candidates to present themselves to show their knowledge and abilities for the people to consider. the community and peers, the problem is Some officials took the lead. Showed that Which side should win the election, The solution is that government officials have to be neutral in organizing and joining political groups. As for religious institutions, the problem is that people generally do not know that joining a political party, Should promote and support the people Educate people About joining as a member of a political party, The political institutions are Some officials took the lead. Showed that Which side should win the election? And government officials must be neutral.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง “การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คณะกรรมการที่ควบคุมสารนิพนธ์ และ ที่เมตตาให้คำแนะนำการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ พระครูสมุห์วัลลภ ฐิตสวโร ดร. รศ.ดร.อภิรมย์ สีตาคำ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ รศ.ดร.นพดล ปัญญาวิรัต อาจารย์ประจำภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ผศ.ดร.ยุทธนา ประณีต อ.ดร.กาญจนา คำจตุติ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่เสียสละอันมีค่าเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ขอขอบคุณอาจารย์และคณะเจ้าหน้าที่ คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ที่กรุณาให้ความรู้และประสบการณ์ในการเรียนที่ดี

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พระครูอินทปญญาวุธ นายณัฐกร ภัทรพนนท์ นางสาวหฤทยา ล้อวรลักษณ์ นายนิเวศร์ ปานดวง นางสาวนภัสสร ตั้งหลัก นายบุญเย็น สายก้อน นายชัชพีร์ วรรณพิชัย นายมานพ กาบเป็ง และประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ที่ให้การช่วยเหลือทั้งกำลังกายและกำลังใจมาโดยตลอด

กราบขอบพระคุณแต่ พระครูปลัดวรกร เขมปญโญ (วัฒนเดชาวงศ์) เจ้าอาวาสวัดสันปูเลยสะเหลียงแก้ว ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสวนดอก พระอารามหลวง เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเชียงใหม่ แห่งที่ ๑๙ ที่เป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริม และให้ทุนการศึกษาพร้อมให้คำแนะนำให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือทุกครั้ง

อนึ่ง คุณค่าอันเป็นประโยชน์พึงเกิดขึ้นจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอยกคุณความดีนี้บูชาพระคุณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจน บิดามารดา ครูอุปฌาย์อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พระทรงวุฒิ ชาตเมธี (รัตนะ)

๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ ภาษาไทย	ก
บทคัดย่อ ภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ท
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๓
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๔
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิด และทฤษฎี การglomเกลตาทางการเมือง	๗
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง	๑๗
๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชาธิปไตย	๒๔
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	๓๖
๒.๕ หลักธรรมเนียมโนโสมนสิการ	๔๗
๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๕๑
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๓
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๓

สารบัญ (ต่อ)

	เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	๕๘
๓.๑	รูปแบบการวิจัย	๕๘
๓.๒	การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ	๕๘
	๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๘
๓.๓	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๑
๓.๔	การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๓
๓.๕	การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๔
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๓
๔.๑	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๓
๔.๒	ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน	๗๕
๔.๓	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน	๘๐
๔.๔	ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน	๙๖
๔.๕	ผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน	๙๙
๔.๖	องค์ความรู้	๑๐๘
	๔.๗.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๐๘
	๔.๗.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๑๐

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๑๑
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๑๒
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๑๖
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๒๐
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๒๐
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๑๒๐
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๑๒๑
บรรณานุกรม	๑๒๒
ภาคผนวก	๑๒๙
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๓๐
ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	๑๔๐
ภาคผนวก ค ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)	๑๔๓
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๑๔๖
ภาคผนวก จ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และภาพประกอบการสัมภาษณ์	๑๖๐
ประวัติผู้วิจัย	๑๖๖

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง	๑๖
๒.๒	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง	๒๓
๒.๓	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชาธิปไตย	๓๔
๒.๔	แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	๔๕
๒.๕	หลักธรรมาภิบาล	๕๑
๒.๖	พื้นที่ในการเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่การเลือกตั้ง ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน	๕๒
๒.๗	พื้นที่ในการเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่การเลือกตั้ง ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน	๕๓
๓.๑	แสดงที่มาของกลุ่มตัวอย่างตำบลบ้านธิแต่ละหมู่บ้าน ตามสัดส่วนของประชากร	๗๐
๓.๒	แสดงที่มาของกลุ่มตัวอย่างตำบลห้วยยาบแต่ละหมู่บ้าน ตามสัดส่วนของประชากร	๖๗
๔.๑	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๔
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยภาพรวม	๗๖
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านความรู้ทางการเมือง	๗๖
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	๗๗
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๗๘
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย	๗๙
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามเพศ โดยรวม	๘๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๘	แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามเพศ โดยรวม	๘๑
๔.๙	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามอายุ โดยรวม	๘๒
๔.๑๐	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามอายุ	๘๓
๔.๑๑	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	๘๔
๔.๑๒	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านทัศนคติทางการเมือง	๘๕
๔.๑๓	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม	๘๖
๔.๑๔	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามระดับการศึกษา	๘๗
๔.๑๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามอาชีพ โดยรวม	๘๘
๔.๑๖	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามอาชีพ	๘๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๗	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอาชีพ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	๙๐
๔.๑๘	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๙๑
๔.๑๙	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวม	๙๒
๔.๒๐	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๙๒
๔.๒๑	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	๙๔
๔.๒๒	ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๕	๙๕
๔.๒๓	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง	๙๖
๔.๒๔	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	๙๗
๔.๒๕	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๙๗

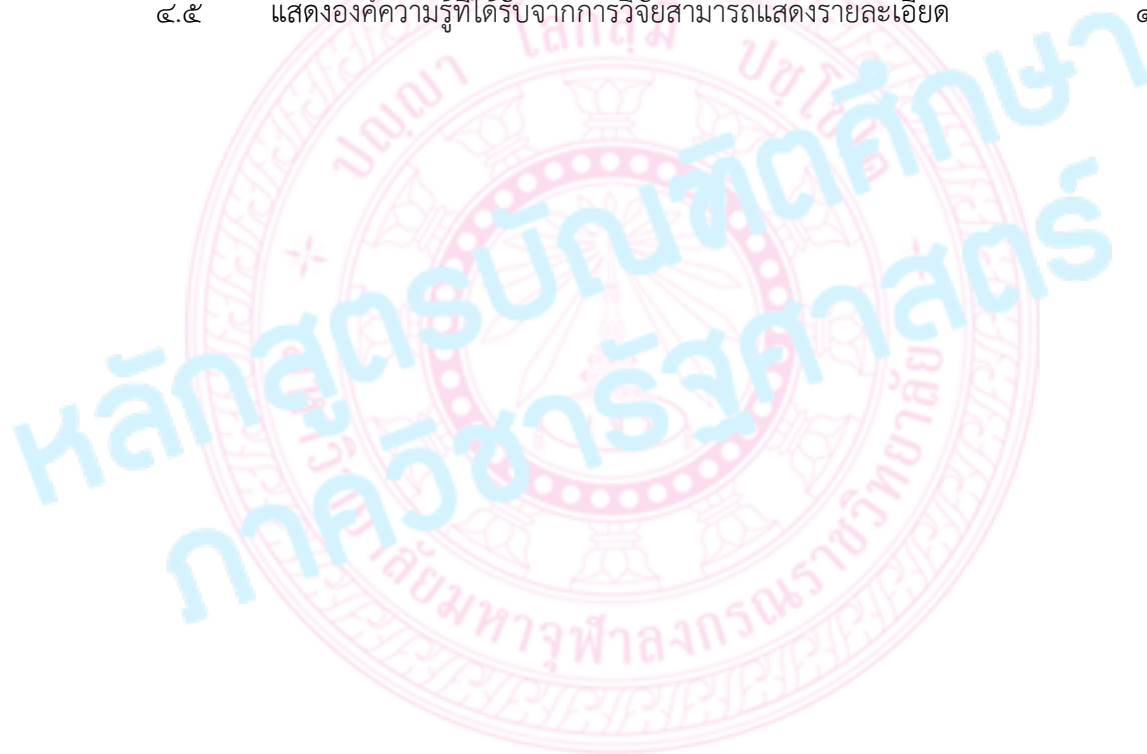
สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๖	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านทัศนคติทางการเมือง	๙๘

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	ตัวแบบการอบรมกลุ่มกลางทางการเมืองของสังคม	๑๓
๒.๒	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๔
๔.๑	ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง	๑๐๑
๔.๒	ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	๑๐๓
๔.๓	ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	๑๐๕
๔.๔	ด้านทัศนคติทางการเมือง	๑๐๗
๔.๕	แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยสามารถแสดงรายละเอียด	๑๑๐

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

การใช้อักษรย่อ

อักษรย่อชื่อคัมภีร์ในสารนิพนธ์นี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช ๒๕๓๙ คัมภีร์อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

คำย่อเกี่ยวกับพระไตรปิฎก

การอ้างอิงพระไตรปิฎกอ้างทั้งฉบับภาษาไทย ใช้ระบุชื่อคัมภีร์ และระบุถึง เล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น วิ.มหา. (บาลี) ๕/๑๖/๑๕. หมายถึง คัมภีร์วินัยปิฎก มหาวิภังงาลี ภาษาบาลี เล่ม ๕ ข้อ ๑๖ หน้า ๑๕ วิ.มหา. (ไทย) ๕/๑๖/๒๑-๒๒. หมายถึง คัมภีร์วินัยปิฎก มหาวิภังค์ ภาษาไทย เล่ม ๕ ข้อ ๑๖ หน้า ๒๑-๒๒ เป็นต้น

พระสุตตันตปิฎก

อง.จตุกก. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต (ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เชื่อกันว่าเป็นการปกครองที่คนส่วนใหญ่ยอมรับและเมื่อพิจารณาถึงการเมืองการปกครองของไทยหลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาสู่ระบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ มาจนถึงปัจจุบันเกือบ ๘๘ ปีแล้ว^๑ ประชาธิปไตยนอกจากจะทำให้เกิดสิทธิเสรีภาพ ยังทำให้เกิดหลักความเสมอภาค ขึ้นมาพร้อมกันด้วย ในประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยประชาชนจึงมีความเท่าเทียมกัน ในระบอบนี้ประชาชนจะเป็นเจ้าของชีวิตมีสิทธิส่วนบุคคล และมีเสรีภาพในการเลือกวิถีชีวิตของตนเอง โดยที่ไม่จำเป็นต้องคิดเหมือนกัน เชื่อเหมือนกัน หรือเห็นเหมือนกัน หากสามารถที่จะแตกต่างกันได้ ประชาธิปไตยจึงเป็นเรื่องของความหลากหลายภายใต้หลักความเสมอภาค สำหรับในเรื่องอันเป็นเรื่องของส่วนรวมหรือในเรื่องของการเมืองการปกครอง โดยเหตุที่ประชาชนแตกต่างกันและมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้หากไม่สามารถที่พึ่งพิงกันได้ ประชาธิปไตยซึ่งเป็นการปกครองโดยประชาชน ก็จะต้องตัดสินใจปัญหาโดยใช้หลักเสียงข้างมาก ก็จะต้องตัดสินใจปัญหาโดยใช้หลักเสียงข้างมาก แต่การใช้หลักเสียงข้างมากอย่างเดียวก็อาจจะกลายเป็นเผด็จการเสียงข้างมากไปได้ ประชาธิปไตยจึงต้องมีการคุ้มครองเสียงข้างน้อยด้วย เพราะประชาธิปไตยไม่ใช่ระบอบการปกครองแบบพวกมากลากไปหรือระบอบพวกมากเป็นใหญ่ เพราะประชาธิปไตยไม่ใช่ระบอบการปกครองแบบพวกมากลากไปหรือระบอบพวกมากเป็นใหญ่ เสียงข้างมากจึงต้องรับฟังและเคารพเสียงข้างน้อยด้วยหลักประชาธิปไตย ทั้งสามประการนี้คือ หนึ่งอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชนและเป็นการปกครองโดยประชาชน หนึ่งอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชนและเป็นการปกครองโดยประชาชน สองสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค สามการปกครองโดยเสียงข้างมากที่คุ้มครองเสียงข้างน้อยคือความหมายและหลักการของประชาธิปไตย สามการปกครองโดยเสียงข้างมากที่คุ้มครองเสียงข้างน้อยคือความหมายและหลักการของประชาธิปไตย ประชาชนชาติใดที่ต้องการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยจะต้องนำหลักการดังกล่าวนี้มาเขียนเป็นกติกาเพื่อใช้ในการปกครองตนเองของประชาชน กติกาที่นั่นก็คือรัฐธรรมนูญ แต่ก็ยังมีลักษณะค่อนข้างขาดเสถียรภาพทางการเมืองและขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะอำนาจทางการเมืองการปกครองตกอยู่ในมือของคนบางกลุ่มเท่านั้นเป็นเวลานานนับได้เกือบครึ่งหนึ่งของระยะเวลาการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย ด้วยเหตุผลนี้ ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ลงมาถึงภาคประชาชน ซึ่งเป็นผู้แสดง ที่มีความสำคัญที่สุดในระบอบประชาธิปไตยประชาชนไทย จำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการปกครองและขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในระดับที่ควรจะเป็น ดังจะเห็นได้จากการที่ประชาชนจำนวนมากยังถูกซื้อเสียงและตกเป็นเหยื่อของนักการเมือง ที่ใช้ประชาชนผู้ที่ขาดความรู้เป็นเส้นทางในการสู่อำนาจ การ

^๑ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, ปฏิวัติ ๒๔๗๕, (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๓-๑๔.

ขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนนี้เองทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในประเทศอย่างมากมาย โดยเฉพาะการเข้ามาใช้อำนาจของกลุ่มคนที่ต้องการและหวังที่จะหาประโยชน์จากอำนาจทางการเมืองทั้งในรูปแบบของเผด็จการทหารและเผด็จการรัฐสภา

ในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมาความพยายามเป็นอย่างยิ่งจากคนหลายกลุ่มที่ต้องการเห็นพัฒนาการทางการเมืองในประเทศไทย และต้องการให้ประชาธิปไตยในประเทศไทยมีการพัฒนาและไปในทิศทางที่สมควรจะเป็นตามครรลอง นักวิชาการหลายท่านได้มีการเสนอแนวคิดในการปฏิรูปการเมือง เพื่อให้ได้มาซึ่งระบบการปกครองที่มีประสิทธิภาพ^๒ ถูกต้องตามหลักการของประชาธิปไตย และส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างแท้จริง รวมทั้งให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการดูแลปกครองตนเองในทุกระดับ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเองต้องการและมีแรงผลักดันจากหลายสาขาของสังคม จนทำให้ประเทศไทยได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งให้ออกาสประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและปรับระบบการเมืองการปกครองของไทยให้สอดคล้องและเอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตย โดยเฉพาะทางด้าน การเลือกตั้ง เพื่อสรรหาผู้แทนของประชาชนที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัยจากการซื้อเสียง และเป็นตัวแทนที่สามารถดูแลประชาชนได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาของพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการทำงานทางการเมือง ดังนั้นในปัจจุบันการพัฒนาการเมืองไทย ได้พัฒนาระบบการเมืองให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาประชาธิปไตยได้ในระดับหนึ่งแล้ว การกล่อมเกลາทางการเมืองนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะทางการเมืองเพราะว่าสิ่งที่เกิดขึ้น ในทางการเมืองแท้ที่จริงแล้วถูกกำหนดโดยพฤติกรรมของบุคคลมากกว่าองค์การหรือสถาบันและพฤติกรรมของบุคคลโดยเฉพาะพฤติกรรมทางการเมืองจะสนับสนุนการเมืองระบบการเมืองนั้นหรือไม่ ส่วนสำคัญขึ้นอยู่กับ การกล่อมเกลาทางการเมืองซึ่งทำให้บุคคลมีทัศนคติ ความคิด ความเข้าใจเรื่องการเมือง ระบบการเมือง ถ้าหากบุคคลได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่ดีแล้ว ย่อมเป็นการสนับสนุนต่อระบบการเมืองนั้นให้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและระบบการเมืองมีความมั่นคง

แต่การพัฒนาการเมืองเพียงอย่างเดียว คงไม่เพียงพอต่อการพัฒนาประชาธิปไตย เพราะปัญหาในการพัฒนาทางการเมืองไม่ได้อยู่ที่ระบบเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับผู้ที่ขับเคลื่อนระบบนั้นด้วย ประชาชนไทยจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบประชาธิปไตยแม้จะมีการใช้ระบอบนี้มากกว่า ๘๘ ปี ทำให้อาจจะเกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นได้เมื่อมีการพัฒนาระบบใหม่ เพราะประชาชนจำนวนมาก ซึ่งยังไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง การใช้สิทธิและหน้าที่ทางการเมืองของตนเอง และอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งไม่สามารถบอกได้ว่าประชาชนกลุ่มใด มีความรู้ความเข้าใจและมีการเรียนรู้ทางการเมืองมากน้อยเพียงใด และมีปัจจัยใดบ้างซึ่งสามารถเข้ามาหรือส่งอิทธิพลในการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชน ทำให้ยากที่จะตอบได้ว่า ประชาชนสามารถปรับกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งนี้ได้มากน้อยเพียงใด และการปฏิรูปทางการเมืองประสบผลสำเร็จและส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองมากน้อยเพียงใดอีกด้วย

^๒ วิชัย ต้นศิริ, *วัฒนธรรมทางการเมืองและการปฏิรูป*, (กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๓๙), หน้า ๑.

จากปัญหาดังกล่าวล้วนมีผลกระทบต่ออนาคตอีกทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่และอนาคตของประชาชนและประเทศชาติ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองในระดับใดและปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการกล่อมเกลາทางการเมือง หรือเข้าถึงประชาชนได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งเชื่อได้ว่าประชาชนมีการพัฒนาทางการเมืองในระดับหนึ่ง มีความสนใจและต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ผู้ทำวิจัยได้ทราบถึงแนวคิด ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาทางการเมืองในสังคม ซึ่งอาจจะสามารถนำประโยชน์มาใช้ในการพัฒนาและการปฏิรูปทางการเมืองในระดับต่อไป เพื่อพัฒนาการเมืองที่เป็นระบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ การกล่อมเกลาทางการเมืองมีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนมากน้อยเพียงใด

๑.๒.๒ มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการกล่อมเกลาของประชาชน ที่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

๑.๒.๓ ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลา แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาปัจจัยการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอการมีกล่อมเกลาทางการเมืองให้มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา โดยมุ่งศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ออกเป็น ๔ ด้าน คือ ๑.ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง ๒.ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ๓. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ ๔.ด้านทัศนคติทางการเมือง

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำนวน ๑๗,๕๗๖ คน^๓ จากประชากรทั้งหมดในเขตอำเภอบ้านธิ ๑๙,๓๔๖ คน^๔

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการทำศึกษานี้ คือ เขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน แบ่งออกเป็น ๒ ตำบล ๓๖ หมู่บ้าน ได้แก่ ตำบลบ้านธิ ๒๐ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านเตาปูน บ้านป่าเปา บ้านธิหลวง บ้านป่าตาล บ้านสันทราย บ้านป่าสัก บ้านช่างพื่น บ้านศรีดอนชัย บ้านดอยเวียง บ้านสันมะนะ บ้านแพะตันยางงาม บ้านสันตันคำ บ้านป่าเหียง บ้านศรีมูล บ้านป่าแดง บ้านบัวบก บ้านป่าปี บ้านท่าตุ้ม บ้านป่าตาลฮ่อฮ่ง บ้านใหม่กาดเหนือ ตำบลห้วยยาบ ๑๖ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านแจ้ซ้อน บ้านห้วยยาบ บ้านห้วยม่วง บ้านห้วยไซเหนือ บ้านป่าตึง บ้านสันพระเจ้าแดง บ้านแม่หาด บ้านห้วยไซใต้ บ้านห้วยไซกลาง บ้านแสนตอ บ้านป่าลาน บ้านห้วยไซใหม่พัฒนา บ้านห้วยไซ และบ้านห้วยไซสุขสวัสดิ์

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน การglomเกลลาทางการเมือง ได้แก่ ๑. ความรู้ทางการเมือง ๒. การติดตามข่าวสารทางการเมือง ๓. การมีส่วนร่วมทางการเมือง ๔. ทศนคติแบบประชาธิปไตย

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึง เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ รวมระยะเวลาเป็น ๙ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลมีผลต่อการglomเกลลาทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิจังหวัดลำพูน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การglomเกลลาทางการเมือง หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทศนคติ บรรทัดฐาน และค่านิยมต่าง ๆ ทางการเมืองของคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง หรือจากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่ง ถ้าไม่มีกระบวนการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้แล้วจะทำให้สมาชิกใหม่แสวงหาวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่อยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีผลต่อเสถียรภาพหรือการคงอยู่ของระบบการเมืองนั้น ๆ ดังนั้นการglomเกลลาทางการเมืองจึงเป็นการช่วยให้ระบบการเมืองแต่ละระบบปรับตัวดำรงอยู่ต่อไป

^๓ สถิติการใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส ประจำปี ๒๕๖๒, สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำพูน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.ect.go.th>, [๔ เมษายน ๒๕๖๓].

^๔ ข้อมูลประชากร อำเภอบ้านธิ ปี ๒๕๖๑, ข้าราชการจังหวัดลำพูน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.lamphun.go.th>, [๔ เมษายน ๒๕๖๓].

ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หมายถึง ความคิด ความรู้ภายในจิตใจของบุคคล อันเป็นผลจากประสบการณ์ การเรียนรู้ ทำให้มีพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นผู้ที่มีเหตุผล เคารพสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และยอมรับความคิดเห็นของบุคคลคนอื่น

การเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกว่า ร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง หรือตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนโดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์ และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางการเมืองการปกครองของประชาชน นั่นเอง

ความรู้ทางการเมือง หมายถึง ความรู้ทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เช่น สิทธิหน้าที่ รัฐธรรมนูญ สถาบันทางการเมือง พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ การเลือกตั้ง เป็นต้น

การติดตามข่าวสารทางการเมือง หมายถึง มีความสนใจติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ เพื่อจะได้รับความรู้ความเคลื่อนไหวด้านการเมือง เศรษฐกิจ จากสื่อต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง ประชาธิปไตยนอกจากจะทำให้เกิดสิทธิเสรีภาพ ยังทำให้เกิดหลักความเสมอภาค ขึ้นมาพร้อมกันด้วย ในประเทศที่ ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย ประชาชนจึงมีความเท่าเทียมกัน ในระบอบนี้ประชาชนจะเป็นเจ้าของชีวิตมีสิทธิส่วนบุคคล และมีเสรีภาพในการเลือกวิถีชีวิตของตนเอง โดยที่ไม่จำเป็นต้องคิดเหมือนกัน เชื่อเหมือนกัน หรือเห็นเหมือนกัน ประชาชนชาติใดที่ต้องการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยจะต้องนำหลักการดังกล่าวนี้ มาเขียนเป็นกติกาเพื่อใช้ในการปกครองตนเองของประชาชน กติกานั้นก็คือรัฐธรรมนูญ

ทัศนคติแบบประชาธิปไตย หมายถึง ความเชื่อในเรื่องคุณค่า และศักดิ์ศรีของปัจเจกชนบุคคล ซึ่งได้แก่การมีอิสรภาพในตัวบุคคล ความไม่เชื่อใจในการใช้อำนาจ ความไม่ต้องการ ที่จะยอมอยู่ภายใต้ของผู้มีอำนาจ ความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา การยอมรับในความแตกต่างของบุคคลอื่น มีความเต็มใจที่จะยอมต่อการประนีประนอมและการเปลี่ยนแปลง

หลักการ หมายถึง หลักโยนิโสมนสิการที่นำมาบูรณาการเพื่อการกลมกลืนทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ดังนี้

หลักโยนิโสมนสิการ หมายถึง การคิดของบุคคลที่ต้องมีสติปัญญาเป็นตัวกำกับ ซึ่งทำให้ประชาชนสามารถคิดเป็น วิเคราะห์เป็น โดยคิดและวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง มีระบบ ระเบียบ ต่อเนื่อง จากเหตุสู่ผล เชื่อมโยงกันภายใต้พื้นฐานของคุณธรรมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติและการกลมกลืนทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบถึงปัจจัยการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

๑.๗.๒ ทำให้ทราบถึงหน่วยการเรียนรู้ทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อระดับการกล่อมเกลາทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

๑.๗.๓ ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

๑.๗.๔ สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” ซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง
- ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชาธิปไตย
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- ๒.๕ หลักธรรมโยนิโสมนสิการ
- ๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องทิววิจัย
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง

๒.๑.๑ ทฤษฎีการกล่อมเกลาทางการเมือง

จิตวิทยาวัฒนธรรม (Psych cultural approach) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์กระบวนการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองซึ่งเป็นสิ่งที่มี อิทธิพลอย่างสำคัญต่อกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง สรุปได้ ๔ ประการ คือ

๑. ประสบการณ์ในวัยเด็ก โดยเชื่อว่าประสบการณ์ก่อนวัยผู้ใหญ่ (Pre – Adult) เป็นแหล่งที่มาของทัศนคติทางการเมืองแบบแผนอำนาจ และในสภาพการณ์ทางสังคมเมื่อครั้งวัยเด็กก่อนเข้าสู่ผู้ใหญ่ มีบทบาทที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อเกี่ยวกับรูปแบบของความโน้มเอียงทางการเมือง สถาบันที่มี อิทธิพลต่อประสบการณ์ในวัยเด็กคือสถาบันครอบครัวและโรงเรียน

๒. อาชีพการงานและองค์กรต่าง ๆ ที่บุคคลเข้าไปมีส่วน แบบแผนจากสถาบันเหล่านี้ยังมีความใกล้ชิดกับแบบแผนอำนาจของระบบทางการเมืองเท่าไร แบบแผนอำนาจนั้นจะมีผลอย่างสำคัญต่อแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น และมากกว่าแบบแผนอำนาจในครอบครัว

๓. มาตรฐานของระบบการเมือง มาตรฐานของระบบการเมืองแต่ละสังคมก็จะมีอิทธิพลกับกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองของบุคคลในสังคมนั้นด้วย

๔. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตกลง รูปแบบดังกล่าวนี้ Almond และ Verba ได้อาศัยการวิเคราะห์จากผลการวิจัยระหว่างชาติ (๕ ชาติคือ สหรัฐอเมริกา เยอรมัน อังกฤษ อิตาลี และ เม็กซิโก)

ปรากฏว่าผู้ตอบคำถามว่าสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจภายในครอบครัว โรงเรียน หรือ อาชีพ และการทำงานมีผลต่อการคาดหวังในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง^๑

๒.๑.๒ ความหมายของการกล่อมเกลาทางการเมือง

คำว่า “การกล่อมเกลาทางการเมือง” ได้มีการใช้คำนี้ในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น “การเรียนรู้ทางการเมือง” “การขัดเกลาทางการเมือง” “การอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง” “การเรียนรู้ชีวิตทางการเมือง” “สังคมการเมือง” “สังคมประภคิตทางการเมือง” ซึ่งรูปแบบคำต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า (Political Socialization) ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงกำหนดให้คำศัพท์ที่ได้ยกมาทั้งหมดข้างต้นมีความหมายถึง “การกล่อมเกลาทางการเมือง” ทั้งหมด ซึ่งจะพบว่ามิใช่ผู้ใช้นิยามไว้คล้ายคลึงกัน ดังต่อไปนี้

การกล่อมเกลาทางการเมือง หมายถึง การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองขึ้นมา ซึ่งรวมถึงการเรียนรู้ที่ได้รับจากสถานศึกษาในวิชาสังคมศึกษา จากข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบันไปจนถึงการรับเอาทัศนคติทางการเมืองจากครอบครัว กลุ่มเพื่อน และบุคคลอื่น^๒

กระบวนการกล่อมเกลาเรียนรู้ทางการเมืองเป็นกระบวนการที่บุคคลได้มาซึ่งความโน้มเอียงทางการเมืองต่าง ๆ อันได้แก่ ความรู้หรือความเชื่อ ทัศนคติและความรู้สึกค่านิยมที่เกี่ยวกับระบบทางการเมือง กระบวนการกล่อมเกลาเรียนรู้ทางการเมืองนี้อาจเป็นการรักษาและส่งผ่านหรือแปลงรูปแบบหรือสร้างความโน้มเอียงทางการเมืองเหล่านั้นก็เป็นได้^๓

กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ แบบแผนที่คนเรียนรู้หรือสร้างเสริมความโน้มเอียงทางการเมืองของตนขึ้นเป็นตัวตน^๔

การขัดเกลาทางการเมือง คือ กระบวนการที่บุคคลได้ความรู้หรือความคุ้นเคยกับระบบการเมืองและกระบวนการที่กำหนดลักษณะทางการเมือง การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองของบุคคล ตลอดจนถึงลักษณะที่บุคคลมีปฏิกริยาหรือความรู้สึกต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง^๕

สรุปแนวคิดของ Almond และ Powell ไว้ว่า สังคมประภคิตทางการเมือง คือ กระบวนการที่นำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน เป็นกระบวนการก่อตัวหรือส่งผ่านวัฒนธรรมทางการเมือง กระบวนการสังคมประภคิตทางการเมืองช่วยผดุงวัฒนธรรมทางการเมืองเดิมไว้ โดยส่งผ่านจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง หรือทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งจากประสภคิตทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละช่วงเวลา ในกรณีที่มีการ

^๑ Almond G.A. and Verba S., *The Civic Culture*, (Boston: Little Brown and Company, 1965), pp. 7-8.

^๒ ประทีป สยามชัย, *สารัตถทางสังคมวิทยาการศึกษา*, (กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตร, ๒๕๒๖), หน้า ๙๓.

^๓ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุคติพันธ์, *ข่าวสารทางการเมืองของคนไทย*, (กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๒๖), หน้า ๑๙-๒๐.

^๔ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, *รัฐศาสตร์เชิงประจักษ์*, (กรุงเทพมหานคร: ธนวิซการพิมพ์, ๒๕๓๑), หน้า ๖๒.

^๕ สัญญา สัญญาวิวัฒน์, *สังคมวิทยาการเมือง*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๓๒), หน้า ๒๐๔.

เปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมอย่างรวดเร็วและฉับพลัน เช่น เกิดการปฏิวัติ กระบวนการสังคม ประกิตทางการเมืองก็อาจเป็นกระบวนการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เคยมีมาก่อนให้เกิดขึ้นได้^๖

การกล่อมเกลາทางการเมืองว่ามี สองลักษณะ คือ ความหมายในวงแคบ และความหมายในวงกว้าง ความหมายในวงแคบ คือ การให้ข่าวสารทางด้านการเมือง การปลูกฝังค่านิยมทางด้านการเมือง และการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติ ต่าง ๆ ทางด้านการเมืองอย่างมีเจตนาซึ่งกระทำโดยสื่อกลาง (agents) ที่มีความรับผิดชอบอย่างเป็นทางการในการอบรมสั่งสอนความหมายในวงกว้าง คือ การเรียนรู้ทั้งหมดเกี่ยวกับการเมืองที่เกิดขึ้นในทุกช่วงของชีวิตมนุษย์ ไม่ว่าจะการเรียนรู้นั้นจะเป็นแบบทางการหรือไม่เป็นทางการจะมีเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม^๗

การกล่อมเกลาทางการเมือง หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองหรือความโน้มเอียงทางการเมือง ซึ่ง ได้แก่ ความรู้ ทักษะคติ บรรทัดฐาน และค่านิยมต่าง ๆ ทางการเมืองของคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง หรือจากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่ง ถ้าไม่มีกระบวนการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้แล้วจะทำให้ สมาชิกใหม่แสวงหาวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่อยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีผลต่อเสถียรภาพหรือการคงอยู่ ของระบบการเมืองนั้น ๆ ดังนั้นการกล่อมเกลาทางการเมืองจึงเป็นการช่วยให้ระบบการเมืองแต่ละระบบปรับตัวดำรงอยู่ต่อไป^๘

คำจำกัดความของการกล่อมเกลาทางการเมืองไว้ว่า คือ กระบวนการ ซึ่งเกิดจากการร่วมกันของโครงสร้างทางทัศนคติ และแบบแผนทางพฤติกรรมของปัจเจกชน ซึ่ง กระบวนการเหล่านี้เกิดจากกลุ่มทางสังคมและสังคมที่ปัจเจกชนนั้นอาศัยอยู่^๙

จากคำจำกัดความที่บรรดานักรัฐศาสตร์ทั้งหลายได้ให้ไว้ข้างต้น พอที่จะสรุปความหมายของคำว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองได้ว่า หมายถึงกระบวนการสั่งสอนอบรมให้สมาชิกของสังคมเรียนรู้วัฒนธรรมทางการเมือง และโครงสร้างทางการเมืองที่ผ่านตัวกลางต่าง ๆ ของสังคมทั้งทางตรง และทางอ้อม ตั้งแต่เยาว์วัยจนเติบโตใหญ่ต่อเนื่องไปตลอดชีวิต กล่าวคือ เป็นกระบวนการหล่อหลอมให้เกิดเป็นแบบฉบับของทัศนคติ ความคิดเห็น ค่านิยม และความรู้สึกในทางใดทางหนึ่ง ต่อระบบการเมือง ดังนั้นการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อระบบการเมืองของแต่ละประเทศอย่างเห็นได้ชัด เพราะเป็นกระบวนการที่จะเปลี่ยนแปลงหรือรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมือง และเป็นกระบวนการที่จะทำให้พลเมืองของประเทศมีความรู้ เรื่องระบบการเมืองการปกครองของประเทศ ก่อให้เกิดความรู้สึกชื่นชม เกรียดชัง หรือนิ่งเฉยต่อระบบการเมือง การกล่อมเกลาทางการเมืองจึงเป็นกระบวนการของการถ่ายทอดผ่านตัวกลางต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งทำให้แต่ละคนนั้นได้เรียนรู้ในการจะกำหนดรูปแบบของตนเอง ในส่วนที่สัมพันธ์กับการเมืองให้เหมาะสม ระบบ

^๖ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุคติพันธ์, **การเมืองของเด็ก**, (กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๒๖), หน้า ๑๗.

^๗ Greenstein F. I., **Political Socialization**, International Encyclopedia of Social Science, (New York: The Free Press, 1968), pp. 551-555.

^๘ Easton D. and Dennis J., **Children in the Political System**, (New York, McGraw Hill Book Co, 1969), pp. 7-8.

^๙ Langton, K. P., **Political Socialization**, (New York: Oxford University Press, 1969), pp. 4.

การเมืองของแต่ละประเทศจะคงอยู่ในรูปแบบเดิม หรือเปลี่ยนแปลงไปขึ้นอยู่กับสถาบันที่ล้อมกลาสังคมว่าจะถ่ายทอดค่านิยมทางการเมือง ไปในรูปแบบไหน ถ้าหากสถาบันที่ล้อมกลาสังคมถ่ายทอดค่านิยมทางการเมือง และสังคมแตกต่างกันไปจากบรรพบุรุษของตนนั้น กระบวนการล้อมกลาสังคมทางการเมืองนี้ ก็จะเป็นตัวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม

๒.๑.๓ กระบวนการอบรมการล้อมกลาสังคมทางการเมือง

กระบวนการอบรมการล้อมกลาสังคมจากสถาบันต่าง ๆ ในสังคมบางปัจจัยจำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้มากขึ้นในทิศทางที่ถูกต้อง เช่น การได้รับการศึกษาอบรมในเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ความสนใจข่าวสารการเมืองการ ปกครอง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้อย่างมีคุณภาพ และมีทิศทางที่ถูกต้องทุกสถาบันในสังคมไทยต้องร่วมมือกันส่งเสริมให้เป็นรูปธรรมเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง มีคุณภาพ มีประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม^{๑๐}

การแบ่งสถาบันในกระบวนการล้อมกลาสังคมทางการเมืองโดยสรุปได้ ดังนี้^{๑๑}

๑. ครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันหรือแหล่งของการเรียนรู้และทางการเมืองที่สำคัญเป็นแหล่งวัฒนธรรมทางการเมืองอันสำคัญ ได้แก่ ทัศนคติ ความเชื่อ ตลอดจนค่านิยมที่เกี่ยวกับ การเมือง ได้รับการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง การที่ครอบครัวได้รับการยอมรับว่าเป็น สถาบันหรือ องค์กรที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ทางการเมืองแก่เด็กก็เพราะเด็กเมื่อเกิดมา ส่วนใหญ่เด็กจะใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว สำหรับวิธีการของครอบครัวในการให้การเรียนรู้ทางการเมืองกับเด็กมี อยู่หลากหลายวิธี แต่ส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นอย่างไม่มีการวางแผนที่เป็นระบบ และส่วนใหญ่เป็นไปโดย ไม่ตั้งใจ พรศักดิ์ และสายทิพย์^{๑๒} กล่าวว่าครอบครัวเป็นโครงสร้างที่ทำหน้าที่ในการอบรม ล้อมกลาสังคมทางการเมืองของสังคม เป็นโครงสร้างแรกที่บุคคลจะได้พบ อิทธิพลที่สำคัญของ ครอบครัวคือการ สร้างทัศนคติต่ออำนาจ กล่าวว่คือ ภายในครอบครัวจะมีลักษณะการตัดสินใจ ร่วม (Collective Decision) ซึ่งมีลักษณะอำนาจเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ (Authoritative) ใน ทัศนะของเด็กเนื่องจากการไม่ปฏิบัติตามหรือไม่เชื่อฟังจะนำไปสู่การลงโทษหรือไม่ได้รับสิ่งที่ ต้องการ ดังนั้น ประสบการณ์ ของเด็กเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในครอบครัวจะส่งผล ต่อความรู้สึกมีความสามารถทางการเมือง (Political Competence) สร้างทักษะเกี่ยวกับการมี ปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง และนำไปสู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต ถ้าเด็กถูกอบรมสั่งสอน ให้มีพฤติกรรมแบบยอมรับเชื่อฟังก็อาจ ทำให้เด็กนั้นมีพฤติกรรมทางการเมืองเป็นแบบนั้นใน อนาคต นักวิชาการบางคนเห็นว่าในครอบครัวที่มีการพูดคุยถกเถียงปัญหาทางการเมืองจะมีความ ผูกพันกับหน้าที่ทางการเมือง

^{๑๐} สรพงษ์ เกิดแก้ว และ ดร.วัลลภรัฐฉัตรานนท์, ทัศนคติการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนศรีประจันต์ “เมธีประมุข” จังหวัดสุพรรณบุรี, วารสารสหวิทยาการวิจัย, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑, [มกราคม-มีนาคม ๒๕๕๘]: ๖๔.

^{๑๑} พงษ์พิธาน ชุมพล, ระบบการเมืองความรู้เบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์, ๒๕๓๐), หน้า ๕๕-๗๐.

^{๑๒} พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุกดีพันธ์, ข่าวสารทางการเมืองของคนไทย, (กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๒๖), หน้า ๔.

๒. สถาบันการศึกษา

๒.๑ โรงเรียน กล่าวได้ว่าเป็นสถาบันหรือตัวแทนที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียน ทั้งนี้เพราะในสังคมสมัยใหม่การเรียนรู้ทางการเมืองมักจะเกิดขึ้นในชั้นเรียนโดยผ่าน

๒.๑.๑ หลักสูตรที่ต่างยอมรับกันว่าเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญเครื่องมือหนึ่งในการให้การเรียนรู้ทางการเมืองกับนักเรียน โดยเฉพาะหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาและหลักสูตรหน้าที่พลเมือง ทั้งนี้เพราะหลักสูตรเหล่านี้ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างนักเรียนให้มีคุณสมบัติเป็นพลเมืองของชาติ

๒.๑.๒ กิจกรรมเกี่ยวกับพิธีการในชั้นเรียน (Class – Room ritual life) การเรียนรู้ทางการเมืองของเด็กนอกจากจะเรียนรู้ในโรงเรียนโดยผ่านหลักสูตรแล้ว เด็กอาจจะเรียนรู้ทางการเมืองจากกิจกรรมที่เกี่ยวกับพิธีการในชั้นเรียนได้อีก เช่น การเคารพธงชาติ การร้องเพลง ชาติ เป็นต้น ซึ่งลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนปลูกฝังความรู้สึกรักชาติให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก

๒.๑.๓ ครู กล่าวได้ว่า เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็กเพราะประการที่หนึ่งสำหรับเด็กแล้วครูคือสัญลักษณ์ของอำนาจ หน้าที่ที่เด็กส่วนใหญ่จะต้อง เข้ามาเกี่ยวข้อง มาให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับอิทธิพลทางการเมืองในรูปของตัวบุคคลที่ใช้อำนาจครั้งแรก แม้อาจจะยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ทางการเมือง อำนาจทางการเมืองที่เป็นนามธรรมและมีลักษณะร่วมเช่น โครงสร้างของรัฐบาลอย่างสมบูรณ์เท่าใดนัก ประการที่ ๒ ครูในฐานะผู้สอน ถ้า ครูมีวิธีการสอน วิธีการถ่ายทอดที่ดี นอกจากจะทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองที่ ถูกต้องแล้ว ยังอาจทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นอีกด้วย แต่ถ้าหากวิธีการสอน วิธีการถ่ายทอดของ ครูไม่ดี ไม่มีความเหมาะสมแน่นอนนอกจากจะทำให้เด็กขาดความกระตือรือร้น เกิดความเฉื่อยชา ทางการเมืองแล้วยังอาจทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจการเมืองที่ไม่ถูกต้องอีกด้วย ประการที่ ๓ ความรู้ความสามารถของครูผู้สอน ถ้าหากครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการเมืองเป็นอย่างดี มีความสามารถในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพโดยการพยายามปรับปรุงตนเองให้ทัน เหตุการณ์ตลอดจนมีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เป็นที่ยอมรับว่าครูผู้สอนคุณลักษณะ ดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็กเป็นอย่างมาก

๒.๒ สถาบันระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยกล่าวได้ว่าเป็นสถาบันหรือตัวแทนให้การเรียนรู้ทางการเมืองที่สำคัญของนิสิตนักศึกษา โดยทั่วไปมักจะเป็น แหล่งที่เปลี่ยนแปลงลักษณะที่หนึ่งเฉยทางการเมือง การไม่แสดงออกทางการเมือง ความไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองให้ความสนใจอยากแสดงออกทางการเมือง

๓. กลุ่มเพื่อน (Peer Group) เป็นกลุ่มปฐมภูมิ ประกอบด้วยบุคคลที่มีอายุและฐานะทางสังคมทัดเทียมกัน โดยทั่วไปมีความสำคัญในการให้การเรียนรู้ทางสังคมและการปรับตัวของบุคคล ในสังคม ในกรณีของการให้การเรียนรู้ทางการเมืองเป็นที่ยอมรับกันว่ากลุ่มเพื่อนมิได้ มีบทบาท ยิ่งหย่อนไปกว่าครอบครัวและโรงเรียน โดยเฉพาะในช่วงที่เด็กอยู่ในวัยรุ่นและวัยที่เป็นผู้ใหญ่ดั่ง ฎาในผลการวิจัยของ มัสเซียลาส (Massialas) ที่พบว่านอกเหนือจากครอบครัวและสถาบันการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ทางการเมืองแก่เด็กแล้ว กลุ่มเพื่อนก็มีอิทธิพลในเรื่องนี้อยู่ไม่

น้อยในแง่ของการต่อสู้ได้ก็วัยรุ่นมักจะต่อสู้ตามความเชื่อของกลุ่ม นอกจากนี้พวกนี้มักจะมี ความเชื่อทางสังคมและการเมืองไปในทางที่ดี ความแตกต่างในบทบาทระหว่างกลุ่มเพื่อนและ ครอบครัวจะอยู่ที่ขณะที่ครอบครัวช่วยสร้างการรับรู้ การเลียนแบบ ความจงรักภักดีทางการเมือง ให้กับเด็ก ๆ ในช่วงระยะเริ่มต้นของชีวิต กลุ่มเพื่อนจะช่วยในช่วงเข้าสู่วัยรุ่นได้โดยการให้การ เรียนรู้ทางการเมืองในระดับที่สูงขึ้นจนกระทั่งเด็กสามารถเข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับการ เปลี่ยนแปลงในโลกแห่งการเมืองได้

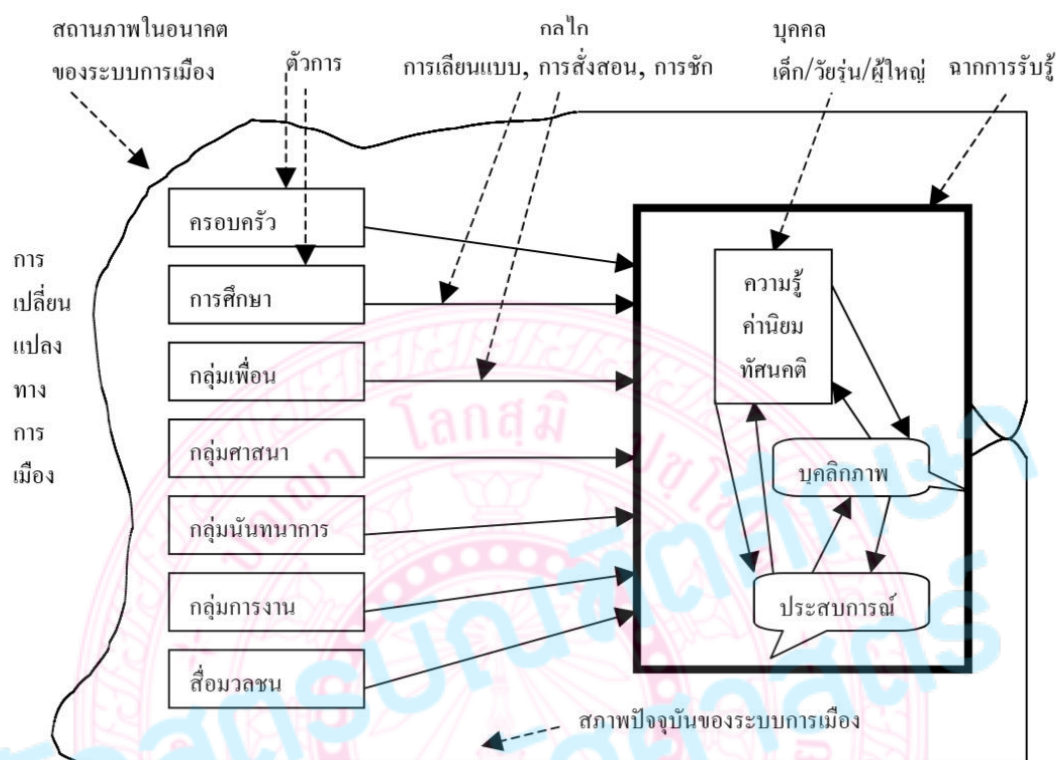
๔. กลุ่มอาชีพ ถือกันว่ามีความสำคัญในการให้การเรียนรู้ทางสังคมและการเมืองให้แก่บุคคล ในกรณีของการให้การเรียนรู้ทางสังคมเมื่อบุคคลได้รับการเตรียมพร้อมที่จะประกอบอาชีพของตนเองจะพบว่า ในแต่ละกลุ่มอาชีพจะมีวิธีการโดยเฉพาะของตน ซึ่งอาจจะไม่ซ้ำกันกลุ่มอาชีพอื่นในกรณีของการเรียนรู้ทางการเมือง เช่น กลุ่มชาวนา กลุ่มเกษตรกร นอกจากจะช่วยให้สมาชิกใหม่ของกลุ่มได้เรียนรู้ทางสังคมคือระเบียบวิธีการของกลุ่ม การอยู่ร่วมกันควรให้ความเคารพต่อกัน และให้ความช่วยเหลือ กันและกัน ในบางกรณียังได้ช่วยสมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ หรือ มีทัศนคติทางการเมืองอีกด้วย เพราะ ในหลายกรณีการที่กลุ่มดังกล่าวจะได้อะไรซึ่งความต้องการหรือผลประโยชน์จะต้องมีการเคลื่อนไหว ชุมนุมประท้วง ในกรณีดังกล่าวสมาชิกของกลุ่มบุคคลจะมีการเรียนรู้วิธีการเคลื่อนไหวชุมนุม วิธีการใช้อำนาจต่อรองกับนายจ้าง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือแม้กระทั่งกับรัฐบาล ในแง่นี้จะเห็นได้ว่า กลุ่ม (อาชีพ) มีส่วนช่วยให้สมาชิกของกลุ่มได้การเรียนรู้ทางการเมือง

๕. สื่อมวลชน (Mass Media) สื่อมวลชนหมายถึงสื่อหรือช่องทางของการสื่อสารมวลชนซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือ นิตยสาร โดยทั่วไปมีหน้าที่สำคัญดังนี้ คือ หน้าที่เสนอข่าวสาร เสนอความเห็น บริการศึกษา และทำหน้าที่ทางด้านบันเทิง ซึ่งหน้าที่เหล่านี้ โดยเฉพาะหน้าที่เสนอข่าวและเสนอความเห็นมีผลต่อทัศนคติความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคล เพราะข่าวที่เสนอทุกวันส่วนหนึ่งเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเหตุการณ์ทางการเมืองที่สื่อมวลชนได้ถ่ายทอดจากรัฐบาลมาสู่ประชาชน

๖. องค์กรศาสนา นักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาอธิบายถึงหน้าที่หลักของศาสนาว่า กว้าง ๆ ไว้สองประการ คือ หน้าที่ต่อบุคคล และหน้าที่ต่อสังคม โดยหน้าที่ต่อบุคคล คือ ศาสนาสอนองความต้องการส่วนตัวของบุคคลในด้านการอยากรู้อยากเห็น การแสวงหาสิ่งที่เป็นสาระในชีวิต และการแสดงออกทางอารมณ์ ส่วนหน้าที่ต่อสังคมมีหลายประการในส่วนของการขัดเกลาทางสังคม สถาบันศาสนาจะช่วยให้บุคคลมีการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับบรรทัดฐาน และค่านิยมในสังคมและช่วยให้บุคคลมีอุดมคติในการดำรงชีวิต

อาจกล่าวสรุปได้ว่า ตัวการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมืองได้นั้นมีแหล่งที่มาหลากหลาย และแตกต่างกันออกไป โดยตัวการเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญ และส่งผลกระทบต่อกรกลุ่มกลาทางการเมืองทั้งสิ้น เนื่องจากปัจจัยที่กล่าวมานั้นล้วนมีความใกล้ชิดกับประชาชนเป็นอย่างมาก ซึ่งจากความใกล้ชิดดังกล่าวนี้จะมีผลต่อการกลุ่มกลาทางการเมืองของประชาชน

แผนภูมิที่ ๒.๑ ตัวแบบการอบรมกลุ่มเกลตาทางการเมืองของสังคม^{๑๓}

จากแผนภูมิที่ ๒.๑ บุคคลในสังคมแต่ละคนนั้นถูกห้อมล้อมด้วยบรรยากาศทางการเมืองของสังคมซึ่งเป็นลักษณะต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพทางการเมืองของแต่ละบุคคลในสภาพแวดล้อมภายนอกนั้นยังมีหน่วยต่าง ๆ ที่เป็นตัวการในการอบรมกลุ่มเกลตาทางการเมืองได้แก่ ครอบครัว การศึกษา กลุ่มเพื่อนฝูง กลุ่มทางศาสนา กลุ่มงานต่าง ๆ และสื่อมวลชนต่าง ๆ ซึ่งผ่านเข้าไปทางฉากของผู้รับรู้ของแต่ละบุคคลเช่นกัน และจะเห็นว่าบุคคลมีองค์ประกอบสำคัญสองประการ คือ องค์ประกอบภายในได้แก่ บุคลิกภาพ และองค์ประกอบภายนอกได้แก่ ตัวการในการอบรมเกลตาทางการเมือง

ในตัวแบบได้สมมติว่าสภาวะต่าง ๆ อยู่ในสภาวะนิ่งหรืออยู่กับที่แต่อันที่จริงแล้ว สิ่งต่าง ๆ ที่ในตัวแบบนี้อยู่ในสภาวะเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ซึ่งหมายความว่ากระบวนการอบรมการอบรมเกลตาทางการเมืองจะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาหรืออาจจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดการดำรงชีวิตของมนุษย์ ราวใดที่ฉากการรับรู้ของมนุษย์ยังถูกสภาวะแวดล้อมทางสังคม และการเมืองต่าง ๆ ผ่านเข้ามากระทบและหล่อล้อมเข้าไปในตัวมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีโลกทัศน์ทางการเมืองอย่างไรอย่างหนึ่ง แตกต่างกันไปส่วนขั้นตอนของกระบวนการอบรมกลุ่มเกลตาทางการเมืองอาจกล่าวได้เป็น สี่ ขั้นตอน

^{๑๓} Michael Rush and Phillip Athoff, *Introduction to Political Sociology*, (London: Western Printing Serviced Press, 1971), p. 16.

ขั้นตอนที่ ๑ เป็นขั้นที่พยายามให้เด็กได้รับการฝึกฝนอบรมให้เป็นสมาชิกของสังคม ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ก็จะเรียนรู้ทางทัศนคติ ค่านิยม ความสัมพันธ์ของบทบาทต่าง ๆ ของบุคคล ความรู้ทั่วไป และสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นซึ่งคนในสังคมจะต้องเรียนรู้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอน สถาบันที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด ในฐานะที่เป็นตัวการในการอบรมกล่อมเกลாதงสังคมนั้น คือ สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษาจึงเป็นขั้นพื้นฐานของกระบวนการอบรมกล่อมเกลาทงสังคมเพื่อชี้แนวทางให้มนุษย์เรียนรู้วิธีการดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่น

ขั้นตอนที่ ๒ คือขั้นที่ก่อให้เกิดบุคลิกภาพของบุคคลนี้ ในขั้นตอนเริ่มมีการพัฒนาไปสู่การมีพื้นฐานความรู้ และความเชื่อ นอกจากนี้ประสบการณ์ที่เผชิญก็เริ่มมีอิทธิพลต่อการหล่อล่อมจิตใจได้สำนึกและยังไปมีส่วนในการกำหนดเป็นโครงสร้างบุคลิกภาพขั้นมูลฐานของมนุษย์ ซึ่งบุคคลเริ่มจะมีความสำคัญรู้สึกกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ขั้นตอนที่ ๓ เป็นขั้นที่บุคคลได้รับการเรียนรู้ทางการเมือง เริ่มมีความรู้สึกถึงโลกการเมืองรอบตัวเอง มีทัศนคติ และมีความเข้าใจต่อเหตุการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ ๔ เป็นขั้นตอนสุดท้าย ที่บุคคลซึ่งได้ผ่านจากการเป็นสมาชิกทางการเมือง จากที่ไม่ร่วมกิจกรรมทางการเมือง มาเป็นผู้ที่เข้าไปมีบทบาททางการเมืองโดยตรง ขั้นนี้เรียกว่า กระบวนการเลือกสรรทางการเมือง จนทำให้บุคคล ๆ นั้นมีการเข้าใจทางการเมืองแบบลึกซึ้ง และจะมีทัศนคติทางการเมืองชัดเจนและถาวรมากกว่าเดิม^{๑๔}

จำแนกการเรียนรู้ของบุคคลออกเป็น ๒ ระยะ ดังนี้

๑. การอบรมขัดเกลาทงสังคมขั้นปฐมภูมิ (Primary Socialization) เป็นระยะเริ่มแรกที่เด็กเริ่มรู้ว่าตนนั้นจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ บุคลิกภาพ และวัฒนธรรม จากพ่อแม่ หรือผู้ปกครองภายในครอบครัว

๒. การอบรมขัดเกลาทงสังคมขั้นทุติยภูมิ (Secondary Socialization) เป็นระยะบุคคลเริ่มการเรียนรู้ถึงสิ่งต่าง ๆ ในสังคมภายนอกครอบครัว ได้แก่ การเรียนรู้จากสถาบันต่าง ๆ เช่น สถาบันการศึกษา เพื่อนฝูงและประสบการณ์ของตนเอง^{๑๕}

อย่างไรก็ตามกระบวนการอบรมการกล่อมเกลาทงการเมืองจะมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเหตุการณ์ในแต่ละขั้นตอน จากวัยเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ออกเป็นหลายระดับ กล่าวคือ ในระดับมูลฐานของการเรียนรู้เด็กจะมีการเรียนรู้ ในด้านความรู้สึกผูกพัน การให้ความเชื่อถือ ความจงรักภักดีต่อบ้านเมืองที่ดำรงอยู่ และเรียนรู้ว่าตนเป็นสมาชิกของชาติใด ใครที่มีแนวคิดและอุดมคติเช่นเดียวกัน และใครที่เห็นต่าง การเรียนรู้ในระดับต่อมาจะเป็นการพัฒนาในด้านทัศนคติความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับสถาบันทางการเมือง และดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับที่สูงขึ้นมาอีก เด็กจะเริ่มมีทัศนคติเกี่ยวกับการเมืองโดยตรง กล่าวคืออาจจะเข้าไปมีบทบาททางการเมืองด้วยตนเองเช่นรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้นและใน

^{๑๔} กมล สมวิเชียร, วัฒนธรรมทางการเมืองไทยกับการพัฒนาทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๓๙.

^{๑๕} Jack Dennid, *Socialization to Politics*, (London: John Wiley and Sons Ltd, 1973), p. 293.

ระดับสูงสุดบุคคลนั้นจะมีการพัฒนาทางด้านทัศนคติ และความรู้เกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ ได้ออกมาจากระบบการเมืองนั้น เช่น การออกกฎหมาย เป็นต้น^{๑๖}

ขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการอบรมการกล่อมเกลາทางการเมืองย่อมมีอิทธิพลต่อค่านิยมทัศนคติ และความรู้สึกนึกคิดในทางใดทางหนึ่งต่อระบบการเมืองของบุคคล บางครั้งการอบรมการกล่อมเกลาในระดับครอบครัวอาจจะมีอิทธิพลมากกว่าระดับเพื่อนฝูง และสถาบันการศึกษา เช่น โรงเรียนและมหาวิทยาลัย แต่บางครั้งการอบรมในระดับปลาย โดยสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ จะมีอิทธิพลมากกว่าแต่บ่อยครั้งที่ทัศนคติและค่านิยมในการเรียนรู้ในขั้นตอนต่าง ๆ ซัดกันอย่างเห็นได้ชัดเนื่องจากได้รับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่ไม่เคยประสบพบเจอมาก่อน บ้างบางที่อาจจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเหตุการณ์ทางการเมืองทั้งภายใน และนอกประเทศบ้าง อาจจะทำให้บุคคลไม่หมั่นใจบุคลิกลักษณะของตน ซึ่งจะปรากฏเห็นได้ชัดในวัฒนธรรมทางการเมืองระดับชาติ บางทีผลของการอบรมการกล่อมเกลาทางการเมือง ในบางครั้งอาจจะเป็นไปในลักษณะผิวเผิน เช่น ประเทศเยอรมนี ภายหลังของการเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้พยายามเปลี่ยนแปลงวิธีการอบรมการกล่อมเกลาทางการเมืองแบบดั้งเดิม ซึ่งพ้อมีอำนาจเด็ดขาดมาเป็นแบบระบอบประชาธิปไตย และพยายามสอนวิธีการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย ในแก่กลุ่มนักเรียนในโรงเรียน และมหาวิทยาลัย แต่ปรากฏว่าเด็กเรียนรู้โครงสร้างรัฐบาลแค่เพียงผิวเผิน เพราะพื้นเพดั้งเดิมของประเทศเยอรมนี มีลักษณะที่ซัดกับหลักประชาธิปไตย ดังนั้นการสร้างวัฒนธรรมการเมืองแบบใหม่จึงเป็นไปได้ยากยิ่ง^{๑๗}

การกล่อมเกลาทางการเมืองในสังคมการเมืองยังมีข้อจำกัดอยู่อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ จะมีจุดสนใจของการศึกษาอยู่เพียงแค่ตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองและผล ที่เกิดขึ้นเป็นประการสำคัญ นอกจากนั้น ยังมีลักษณะที่เป็นการศึกษาในระดับจุลภาคเท่านั้น ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในเรื่องนี้ในประเทศไทยต่อไปในอนาคต อาทิควรจะมีจุดสนใจกับกระบวนการหรือแบบแผนขั้นตอนของการกล่อมเกลาทางการเมือง หรือควรจะมีจุดสนใจกับตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองในประเภทอื่น ๆ นอกเหนือไปจากโรงเรียนที่มีการศึกษากันเป็นจำนวนมากแล้ว^{๑๘}

ดังนั้นกระบวนการอบรมการกล่อมเกลาทางการเมือง จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องจากหลายระดับหลายตัวการ เริ่มตั้งแต่ระยะแรกเริ่มของชีวิตในครอบครัวต่อเนื่องมาในสถาบันทางสังคมต่าง ๆ เช่น สถาบันศาสนา โรงเรียน กลุ่มอาชีพ สมาคมอาสาสมัคร สื่อมวลชน พรรคการเมืองหรือสถาบันต่าง ๆ ของรัฐบาล เป็นต้น ส่วนที่วาระระดับใดตัวการใดจะมีอิทธิพลมากกว่ากัน ต้องแล้วแต่ความเป็นมาเป็นไปของชาติหรือกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ความยืดหยุ่นของระบบและค่านิยมที่ใช้กันมา ความ

^{๑๖} Frederick M. Wirt, *Introductory Problems in Political Research*, (Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1970), p. 31.

^{๑๗} Sidney Verba, *Political Culture and Political Development*, (Princeton University Press, 1965), p. 130.

^{๑๘} ไพบูลย์ โพธิ์หวั่งประสิทธิ์, *การกล่อมเกลาทางการเมืองในสังคมการเมือง*, วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑, [มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๖]: ๙๗.

ต่อเนื่องหรือขาดตอนของความเป็นชาติ ประสิทธิภาพของระบบการศึกษาสภาพภูมิศาสตร์และการติดต่อสื่อสารภายในชาติ ระบบครอบครัว โรงเรียนและการอบรมบุตร รวมทั้งอิทธิพลภายนอกที่มีผลต่อสังคมนั้น ๆ ด้วยกระบวนการอบรมกลุ่มเกลาทางการเมือง ในทุกขั้นตอนของชีวิตมีความสำคัญที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการถ่ายทอดและปลูกฝังทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมทางการเมืองแบบใดแบบหนึ่งการที่บุคคลจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใดนั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมกลุ่มเกลาทางการเมือง ทั้งห้าขั้นดังกล่าวอย่างต่อเนื่องกันไปไม่ขาดสาย

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
Almond G.A. and Verba S. (1965, pp. 7-8)	จิตวิทยาวัฒนธรรม (Psychocultural approach) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์กระบวนการอบรมกลุ่มเกลาทางการเมืองซึ่งเป็นสิ่งที่มี อิทธิพลอย่างสำคัญต่อกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง
Greenstein F. I. (1968, pp. 551-555)	การกล่อมเกลาทางการเมืองว่ามี สองลักษณะ คือ การให้ข่าวสารทางด้านการเมือง การปลูกฝังค่านิยมทางด้านการเมือง และการเรียนรู้ทั้งหมดเกี่ยวกับการเมืองที่เกิดขึ้นในทุกช่วงของชีวิตมนุษย์ ไม่ว่าจะการเรียนรู้นั้นจะเป็นแบบทางการหรือไม่เป็นทางการจะมีเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม
ประทีป สยามชัย (๒๕๒๖, หน้า ๙๓)	คำว่า “การกล่อมเกลาทางการเมือง” ได้มีการใช้คำนี้ในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น “การเรียนรู้ทางการเมือง” “การขัดเกลาทางการเมือง” “การอบรมกลุ่มเกลาทางการเมือง” “การเรียนรู้ชีวิตทางการเมือง” “สังคมกรรมทางการเมือง” “สังคมประภิตทางการเมือง”
กมล สมวิเชียร (๒๕๑๔, หน้า ๓๙)	กระบวนการอบรมการกล่อมเกลาทางการเมืองจะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาหรืออาจจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดการดำรงชีวิตของมนุษย์ตราบใดที่ฉากการรับรู้ของมนุษย์ยังถูกสภาวะแวดล้อมทางสังคม และการเมืองต่าง ๆ ผ่านเข้ามากระทบและหล่อล่อมเข้าไปในตัวมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีโลกทัศน์ในทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง แตกต่างกันไปส่วนขั้นตอนของกระบวนการอบรมกลุ่มเกลาทางการเมือง
Frederick M. Wirt (1970, p. 31)	จำแนกการเรียนรู้ของบุคคลออกเป็น ๒ ระยะ ดังนี้ ๑. การอบรมขัดเกลาทางสังคมขั้นปฐมภูมิ เป็นระยะเริ่มแรก ที่เด็ก เริ่มรู้ว่าตนนั้นจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ บุคลิกภาพ และวัฒนธรรม จากพ่อแม่ หรือผู้ปกครองภายในครอบครัว ๒. การอบรมขัดเกลาทางสังคมขั้นทุติยภูมิ เป็นระยะบุคคลเริ่มการเรียนรู้ถึงสิ่งต่าง ๆ ในสังคมภายนอกครอบครัว
Easton D. and Dennis J. (1969, pp. 7-8)	การกล่อมเกลาทางการเมือง หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองหรือความโน้มเอียงทางการเมือง

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
Langton, K. P. (1969, pp. 4)	การกล่อมเกลาทางการเมือง คือ กระบวนการซึ่งเกิดจากการร่วมกันของโครงสร้างทางทัศนคติ และแบบแผนทางพฤติกรรมของปัจเจกชน ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เกิดจากกลุ่มทางสังคมและสังคมที่ปัจเจกชนนั้นอาศัยอยู่

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง

จำแนกประเภททัศนคติและความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อระบบการเมือง และส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมืองออกเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑. ความโน้มเอียงเชิงรับรู้ (cognitive orientation) ได้แก่ ความรู้สึกถึงวัตถุประสงค์ทางการเมือง และความเชื่อทางการเมือง ซึ่งความรู้และความเชื่อดังกล่าวนี้ ไม่ได้เป็นเรื่องของความผิดหรือถูก แต่จะเกี่ยวกับการมีความรู้ ความเข้าใจ ต่อสิ่งต่าง ๆ ในระบบการเมืองมากน้อยเพียงใด

๒. ความโน้มเอียงเชิงความรู้สึก (affective orientation) ได้แก่ ความรู้สึกต่าง ๆ ของบุคคลที่มีต่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองหรือองค์การทางการเมืองทั้งหลาย เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับความรู้สึกและผูกพันตลอดจนความยอมรับหรือไม่ยอมรับในวัตถุประสงค์ทางการเมืองเหล่านั้น

๓. ความโน้มเอียงเชิงประเมินค่า (evaluative orientation) ได้แก่ ความคิดเห็นในเชิงประเมินค่าต่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง ซึ่งมักจะนำ เอาค่านิยมเข้ามาเป็นเครื่องวัด หรือ ประเมินค่าต่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง หรือประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ ในระบบการเมือง และประเมินเหตุการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ

ทัศนคติทางการเมืองคือความเชื่อในเรื่องคุณค่า และศักดิ์ศรีของปัจเจกชนบุคคล ซึ่งได้แก่ การมีอิสรภาพในตัวของบุคคล ความไม่เชื่อใจในการใช้อำนาจ ความไม่ต้องการ ที่จะยอมอยู่ภายใต้ของผู้มีอำนาจ ความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา การยอมรับในความแตกต่างของบุคคลอื่น มีความเต็มใจที่จะยอมต่อการประนีประนอมและการเปลี่ยนแปลง^{๑๙}

การศึกษาแนวทางตามรัฐศาสตร์ โดยเฉพาะการศึกษาทางด้านพฤติกรรมทางการเมือง (Political behavior) รับเอาแนวความคิดเรื่องทัศนคติเข้ามาอย่างมากโดยสิ่งที่น่าสนใจเป็นทางด้านทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยหรือเสรีนิยม กับทัศนคติทางการเมืองแบบเผด็จการหรืออำนาจนิยม กล่าวคือ ผู้ที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมักจะเป็นผู้ที่แสดงความรู้สึกนิยมชมชอบต่อสาระสำคัญ ๓ ประการ คือ การเปลี่ยนแปลง ความเสมอภาค และความอดกลั้น ในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมมักจะเป็นผู้แสดงความรู้สึกในเชิงที่ไม่เห็นด้วยต่อสาระสำคัญทั้ง ๓ ประการดังกล่าว^{๒๐} นั่นคือ ความเชื่อหรือทัศนคติแบบประชาธิปไตยนั้นเป็นรากฐาน

^{๑๙} Robert A. Dahl, *Modern Political Analysis*, (New Jersey: Prentice Hall, 1968), p. 91.

^{๒๐} Likhit Dhiravegin, *Political Attitudes of Bureaucratic Elite and Modernization in Thailand*, (Bangkok: Thai Wattapanich, 1974), p. 36.

ของแนวความคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนความเชื่อหรือทัศนคติแบบอำนาจนิยมเป็นรากฐานของแนวความคิดแบบอำนาจนิยม^{๒๑}

ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาให้ความสนใจในทัศนคติทางการเมือง แบบประชาธิปไตย และแนวความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยและอำนาจนิยมซึ่งอธิบายถึงพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลได้

๒.๒.๑ ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือเสรีนิยม

ประชาธิปไตย คำนี้ดูจะมีความหมายสำหรับประเทศในโลก แม้แต่ประเทศที่มีระบบการปกครองแบบเผด็จการหรือการปกครองแบบสังคมนิยม มักจะไม่ยอมรับว่าตนเป็นประเทศเผด็จการหรือสังคมนิยมตามที่ว่า กรณีประเทศรัสเซียก่อนน่าจะมีการแบ่งแยกประเทศก็ยงถือว่าตนเองใช้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่เป็นประชาธิปไตยแบบรวมศูนย์ (Democratic Centralism) หรือประเทศจีนก็เรียกประเทศว่าประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน เป็นต้น

รากศัพท์หรือที่มาของคำว่า “ประชาธิปไตย” (Democracy) นี้มาจากภาษากรีกโดยคำว่า Demos แปลว่า ประชาชน Kratein แปลว่า การปกครอง ตามความหมายเดิมของประชาธิปไตยในสมัยกรีกโบราณ ประชาธิปไตยจึงมีความหมายว่าเป็นรูปแบบของการปกครองแบบหนึ่งที่ประชาชนทั้งหมดเป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครองโดยตรง โดยการประชุมร่วมกันพิจารณาตัดสินปัญหา ในที่ประชุมใหญ่โดยตรง นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐยังต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนด้วย

คำว่า “ประชาธิปไตย” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๔๙๓ ให้ความหมายไว้ว่าเป็น “แบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่” ส่วนคำว่า “ประชา” หมายถึง หมู่คณะ “ประชาชน” หมายถึง บรรดาพลเมือง ในพจนานุกรมฉบับเดียวกัน^{๒๒} ได้ให้ความจำกัดความของคำว่า “ระบอบ” หมายถึง แบบอย่างธรรมเนียมระเบียบการปกครอง ดังนั้น คำว่า ระบอบประชาธิปไตย จึงมีความหมายว่าแบบอย่างหรือธรรมเนียมการ ปกครองที่ถือปวงชนเป็นใหญ่

ความคิด และความเชื่อที่สนับสนุนหลักการพื้นฐานของการ ปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตย ในทางทฤษฎีความเชื่อนี้มาจากลัทธิปัจเจกชนนิยมของสังคมนตะวันตกที่เน้นความเป็นอิสระ เสรีภาพของบุคคล และมองความสัมพันธ์ระหว่างคนกับรัฐว่า รัฐจะมีอยู่เพื่อเป็นเครื่องมือ ช่วยให้บุคคลในสังคมมีชีวิตที่มั่นคง ปลอดภัย และสมบูรณ์มากกว่าที่รัฐจะมีความสำคัญเหนือบุคคล ดังนั้นความเชื่อในประชาธิปไตยจึงพอสรุปเป็นสาระสำคัญได้ใน ๔ แง่มุมคือ

๑. ความเคารพความเชื่อในบุคลิกภาพส่วนบุคคล (Respect for Individual Personality) คือ ความเคารพในความเป็นมนุษย์และสิทธิในการใช้ชีวิตของบุคคลอื่น

^{๒๑} ชัยอนันต์ สมุทวนิช, ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์การเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์เนต, ๒๕๑๙), หน้า ๙-๒๔.

^{๒๒} อธิพิณ ฦ อุบล, “ทัศนคติทางการเมืองของข้าราชการในระดับหน่วยการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีปลัดเทศบาลทั่วประเทศ”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๑๕.

๒. ความเชื่อในหลักแห่งการใช้เหตุผล (Belief in Rationality) คือ ความเชื่อที่ว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผลจึงรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น แม้จะมีเหตุผลต่างจาก ตนเองมองความสำเร็จในชีวิตของบุคคลในแง่ที่เป็นเหตุเป็นผล มิใช่บุญวาสนาแต่เพียงอย่างเดียว

๓. ความเชื่อในหลักแห่งความเสมอภาค เป็นการมองความเสมอภาคในโอกาส (Equality of Chance) ความแตกต่างความคิดทางการเมืองต้องมีการประนีประนอมโดยผ่านกระบวนการทางการเมืองและกฎหมายไม่ปิดโอกาสของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

๔. ความเชื่อในหลักแห่งนิติธรรม (Rule of Law) คือ ความเชื่อที่ว่ากฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ใช้ได้อย่างเป็นกลางไม่เลือกหน้าใคร

นักรัฐศาสตร์ที่เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และแนวความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย พอสรุปได้ดังนี้

คนที่จะมีทัศนคติหรืออุดมการณ์ประชาธิปไตยนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับประชาธิปไตย และจะต้องมีความสำนึกในความสามารถทางการเมืองของตนเอง กล่าวคือ เชื่อว่าตนเองนั้นสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเต็มที่ ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้ เขาเรียกว่า วัฒนธรรมของพลเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการปกครองประชาธิปไตย ซึ่งวัฒนธรรมดังกล่าวมีลักษณะดังนี้^{๒๓}

๑. ความมีเหตุผล

๒. การเข้ามีส่วนร่วมในการเมืองอย่างกระตือรือร้น

๓. การมีความรู้ในเรื่องการเมือง

๔. การสำนึกในความสามารถทางการเมืองของตน

๕. การตัดสินใจปัญหาใด ๆ ทางการเมืองจะต้องคิดและประเมินจากหลักฐานต่าง ๆ ตามมติส่วนใหญ่มากกว่าการใช้อำนาจส่วนตัว

ระบอบประชาธิปไตยนั้นมีลักษณะสำคัญ คือ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนและถูกต้องเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชน ว่าใครควรจะเป็นผู้แทนของตน และประเทศควรจะทำอย่างไร^{๒๔}

ประชาธิปไตยและเสรีนิยมโดยเฉพาะเสรีนิยมเป็นความคิดที่แพร่หลายในศตวรรษที่ ๑๙ เสรีนิยมเห็นว่าการดำเนินการทางการเมืองและพัฒนาต่าง ๆ ต้องรักษาเสรีภาพของแต่ละบุคคลไว้ให้มากที่สุด เพื่อให้บุคคลกำหนดจุดมุ่งหมายปลายทางของตนเอง รักมีไว้เพื่อปกป้องเอกชนจากการกดขี่ของกลุ่มในทางการเมืองนั้น เสรีนิยมต่อต้านระบอบปกครองที่ใช้อำนาจ จำกัดระยะเวลาของผู้ปกครอง โดยส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสถาบันรัฐสภา ขยายการเลือกตั้ง ต่อต้านการเข้าแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล และสนับสนุนการแข่งขันการค้าโดยเสรี^{๒๕}

^{๒๓} Almond G.A. and Verba S., **The Civic Culture**, (Boston: Little Brown and Company, 1965), pp. 18-30.

^{๒๔} Dorothy Picklen, **Democracy**, (New York: Basic Books, 1970), p. 13.

^{๒๕} อธิพิณ ญ อุบล, “ทัศนคติทางการเมืองของข้าราชการในระดับหน่วยการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีปลัดเทศบาลทั่วประเทศ”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๑๗.

๑. การเลือกตั้งโดยเสรี (Free Election) เพื่อยืนยันในหลักที่ว่าประชาชนเป็นใหญ่ดังนั้นประชาชนจึงต้องมีสิทธิ์มีเสียงในการพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินการปกครอง เพื่อประโยชน์สุขของตนเอง แต่การที่จะทำให้ประชาชนทุกคนมาดำเนินการปกครองนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก เพราะทุกคนมีภารกิจส่วนตัว จำเป็นต้องมีวิธีประกันให้เขาได้รับสิทธิ์ได้รับเสียงโดยทางใดทางหนึ่ง และเชื่อมั่นว่าเลือกตั้งผู้แทนเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นวิธีการที่ดีที่สุด หากแต่ต้องกระทำโดยทั่วไป และปราศจากการบังคับขู่เข็ญหลอกลวง

๒. การใช้สิทธิคัดค้าน (The Right to Oppose) ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยย่อมเป็นการยากที่จะหวังให้ทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันทุกกรณี ทั้งนี้เพราะคนเราย่อมมีเหตุผล ความเชื่อและผลประโยชน์แตกต่างกัน จำเป็นอยู่อย่างที่จะต้องมีการโต้เถียงคัดค้าน ฉะนั้น สิทธิที่จะคัดค้านได้จึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญประการหนึ่งในวิถีทางประชาธิปไตย แต่การคัดค้านในระบอบประชาธิปไตยจะต้องกระทำโดยใช้เหตุผล และบริสุทธิ์ใจหรืออีกนัยหนึ่งจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความมีเหตุผลโดยชอบธรรมด้วยกฎหมายหรือโดยมาตรฐานทางธรรมจริยา

๓. การใช้สิทธิ์แสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งที่ทำให้ฝ่ายบริหารได้รับทราบข่าวสาร ข้อมูลและความต้องการของประชาชนอันจะเป็นประโยชน์แก่การกำหนดนโยบาย และการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ การให้เสรีภาพดังกล่าวจึงเป็นกติกากำหนดสำหรับการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย เพราะเป็นการแสดงให้เห็นระบอบการปกครองที่ตอบสนองเจตนาและความประสงค์ของประชาชน

๔. การยอมรับความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย (Rule of Law) กฎหมายเป็นแนวทางหรือสิ่งที่ช่วยสร้างความเสมอภาคและข้อขัดแย้ง อันอาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติและเป็นการป้องกันการบิดเบือนและกระทำการใด ๆ ที่ไม่เป็นธรรม กฎหมายเป็นผลของการตัดสินใจ โดยอาศัยเสียงข้างมาก โดยคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปวงชน ฉะนั้น การยอมรับความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายจึงเป็นกติกากำหนดที่สำคัญ

๕. การตัดสินใจโดยอาศัยเสียงข้างมาก แต่ขณะเดียวกันให้ความคุ้มครองแก่ฝ่ายเสียงข้างน้อย

การตัดสินใจโดยอาศัยเสียงข้างมากเป็นการประกันว่าจะเป็นไปได้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ฉะนั้นสิ่งใดที่ประชาชนฝ่ายข้างมากยอมรับเอาน่าจะถือได้ว่าเป็นความต้องการของส่วนรวม แต่การที่จะเป็นส่วนรวมร้อยเปอร์เซ็นต์ หรือสังคมมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทุกเรื่องไปย่อมเป็นไปได้ยาก อย่างไรก็ตามบุคคลผู้มีเสียงข้างน้อยหรือไม่เห็นด้วยในมตินั้น ๆ ก็จะต้องได้รับความคุ้มครองเท่า ๆ กับบุคคลอื่น จะถือว่าเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือคนนอกสังคมที่ควรกีดกัน ฉะนั้น แม้ว่าการตัดสินใจในการปกครองจะถือความเห็นของฝ่ายข้างมากนั้น ก็จะต้อง ป้องกันระว่างมิให้ความเห็นของฝ่ายข้างมากบีบบังคับให้ฝ่ายข้างน้อยต้องกระทำตามด้วยเสมอไป มิฉะนั้นจะกลายเป็นระบอบเผด็จการโดยคนหมู่มากหรือที่เรียกว่าคณาธิปไตย

๖. ควรมีรัฐธรรมนูญเป็นแม่บท ในการปกครองระบอบใด ๆ ก็ตามย่อม ก็ต้องมีกฎหมายแม่บทเพื่อวางเป็นหลักประกันโดยทั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างรูปแบบการจัดสรรอำนาจสถาบันและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันต่าง ๆ ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของประชาชนต่อรัฐและสถาบันต่าง ๆ ของรัฐ ฉะนั้น สถาบันรัฐธรรมนูญจึงนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบของรัฐในการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดหรือวางรากฐานที่สำคัญยิ่งของระบอบการปกครองโดยแสดงออกถึงหลักการต่าง ๆ อย่างชัดเจนเป็นหลักประกันและป้องกันการบิดเบือน และการดำเนินการตามอำเภอใจของผู้มีอำนาจเพราะจะเห็นได้ว่าโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว รัฐธรรมนูญจะกำหนดถึงอำนาจอธิปไตย ที่มาของสิทธิและการใช้สิทธิหน้าที่ และความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและสถาบันที่ให้อำนาจไว้เป็นการแน่นอน

ระบอบประชาธิปไตย มีความสำคัญว่า “ภายใต้สภาวะที่ไร้รัฐ” สังคมเต็มไปด้วยโจรผู้ร้ายที่เหี้ยมโหดชิงทรัพย์สินผู้อื่น บ่อนทำลายสิ่งสูงใจที่จะทำให้เกิดการผลิตหรือลงทุนจนแทบจะไม่เหลือผลประโยชน์อะไรที่จะไปถึงยังประชาชน หรือแม้แต่โจรผู้ร้ายเอง แต่ทั้งโจรและประชาชนอาจจะได้รับประโยชน์ถ้าโจรตั้งตนเองเป็นผู้เผด็จการหรือเจ้าพ่อผู้ซึ่งคุมรีบไถประโยชน์ในรูปของภาษีผู้เผด็จการมักจะอ้างประโยชน์หรือความชอบธรรมของตนว่าเป็นผู้ที่ทำให้สังคมมีสันติสุขเป็นระเบียบเรียบร้อยพร้อมอำนวยความสะดวกที่เป็นประโยชน์ทางสาธารณะ ซึ่งส่งเสริมการผลิตให้มากขึ้น แต่สภาวะเผด็จการก็ไม่อาจสามารถที่ทำให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจยาวนานกว่าชั่วอายุคน แท้จริงแล้วสภาวะการประชาธิปไตยนั้นก็มีความสำคัญและจำเป็นพอ ๆ กับความปลอดภัยทางทรัพย์สินซึ่งทำให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจ

สภาพสังคมที่ไร้ระเบียบ ยุ่งเหยิงไม่ก่อสร้างใจให้เกิดการผลิตเพราะประชาชนต้องมัวกังวลกับโจรผู้ร้าย ในที่สุด คนที่เป็น หัวหน้าโจรกลุ่มโจรก็ตั้งตนเป็นขุนนางหรือเจ้าหน้าที่ทำการปล้นประชาชนในรูปแบบของภาษีที่รีดไถ แต่ภาษีที่ประชาชนนั้นจ่ายไปเป็นการยอมรับและยินดีที่จะจ่ายซึ่งแลกกับการคุ้มครอง เพราะสภาพการถูกปล้นสะดมไปหมด และมีเวลาพอที่จะทำการเกษตร ในขณะที่เดียวกันหัวใจ ดังกล่าวซึ่งตั้งตนเป็นเจ้าก็ได้ประโยชน์ไปด้วย เพราะเมื่อประชาชนมีเวลาและความตั้งใจที่จะทำการผลิตมากขึ้น จนเรานี้ก็สะสมความมั่งคั่งของตนโดยผ่านการเก็บภาษีได้เพิ่มมากขึ้นจากรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นของประชาชน สภาพนี้เป็นสภาพที่ยอมรับได้จากประชาชน เช่นเดียวกับสมัยยุคขุนศึกในประเทศจีนเมื่อปี ๑๙๒๐ โดยพวกขุนศึกทำการรีดไถภาษีจากประชาชนโดยชอบธรรม เพราะพวกขุนศึกเรานี้ให้ความคุ้มครองแก่พวกเขาได้

ประชาธิปไตย ในปัจจุบันว่าเกิดปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพเชิงระบบ โดยกล่าวว่าประวัติศาสตร์การเปลี่ยนรูปแบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมี ๓ ยุค ยุคที่ ๑ (นครรัฐ) เช่น นครรัฐต่าง ๆ ของกรีกโบราณ หรืออิตาลีในสมัยกลางประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของพวกเขาโดยตรงได้เต็มที่ เพราะพื้นที่ของนครรัฐเล็กแต่ก็มีข้อเสียในเรื่องของการไร้ขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าและการป้องกันประเทศ จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นยุคที่ ๒ ยุครัฐชาติ เป็นการรวมเอานครรัฐต่าง ๆ เหล่านี้มาเป็นรัฐชาติเดียวกัน เพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าและความสามารถในการป้องกันประเทศ ทำให้เกิดประสิทธิภาพเชิงระบบ (ระบบทำงานได้ดีขึ้นบรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้) อีกทั้งยังคงรักษาหลักการประชาธิปไตยของประชาชนไว้โดยผ่านหลักการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน^{๒๖}

^{๒๖} Robert A. Dahl, “A Democratic Dilemma: System Effectiveness Versus Citizen Participation”, *Political Science Quarterly*, (Texas: Spring, 1994), pp.23-34.

ในปัจจุบันนี้โลกเรากำลังเข้าสู่ยุคที่สาม (ยุคภูมิภาคนิยม) โดยรวมรัฐชาติต่าง ๆ มาเป็นภูมิภาคนิยมเป็นกลุ่มสหภาพ เช่นกลุ่มสหภาพยุโรป อันเป็นยุคที่เน้นแต่หลักประสิทธิผลเชิงระบบ ทั้งในเรื่องของการเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานการค้า การพัฒนาเศรษฐกิจและการป้องกันประเทศให้ดีขึ้น แต่ละเลยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะใช้ระบบตัวแทนแบบแต่งตั้งโดยผู้นำรัฐ

ยกตัวอย่างสหภาพยุโรปเกิดจากสนธิสัญญา มาสทริช (Maastricht Treaty) ในปี ๑๙๙๒ ก็ได้ก่อปัญหา ระหว่างประสิทธิผลเชิงระบบกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเพราะว่าในขณะที่มีการรวมชาติต่าง ๆ ในทวีปยุโรปหลายประเทศมาเป็นสหภาพยุโรป เพื่อบรรลุถึงความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจและ ผลประโยชน์ระหว่างประเทศอื่น ๆ ประเทศเหล่านี้ก็ได้สูญเสียสิทธิความเป็นเอกราชของตน รวมถึงความเป็นประชาธิปไตยต้องถูกตัดทอนลงด้วย เช่น ประเทศเดนมาร์ก ซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิก EEC (สหภาพยุโรป) แต่ไต่ออกโรงคัดค้านการรวมตัวเป็นสหภาพยุโรปอย่างสมบูรณ์แบบ การที่ประชาธิปไตยของแต่ละประเทศสมาชิกต้องถูกตัดทอนลงก็เพราะการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ของประชาชนถูกตัดออกไปแม้ว่าประเด็นปัญหาทางเศรษฐกิจการเมืองสังคม ถูกตัดสินด้วยสหภาพยุโรปซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของรัฐบาลแต่ละประเทศสมาชิก แต่ตัวแทนเหล่านี้ไม่ได้ผ่านการเลือกตั้ง แต่มาจากการแต่งตั้งของผู้นำรัฐหรือกลุ่มผู้นำรัฐ ซึ่งตัวแทนเหล่านี้ก็ไม่ได้ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง ตรงกันข้ามตัวแทนเหล่านี้กลับรับผิดชอบเฉพาะผู้นำรัฐที่แต่งตั้งพวกเขาเท่านั้น ฉะนั้น อำนาจในการควบคุมการทำงานของสหภาพยุโรปของประชาชนจึงไม่มีเลย สิ่งเหล่านี้เป็นการบิดเบือนหลักการประชาธิปไตย

อย่างไรก็ตาม Dahl ยังสนับสนุนระบบประชาธิปไตยให้ดำรงอยู่ต่อไป และเสนอแนะว่าแม้การรวมกลุ่มประเทศเป็นสหภาพต่าง ๆ นั้นเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลเชิงระบบ แต่ก็ไม่ควรละเลยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนตามระบบระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง โดยการสนับสนุนสถาบันต่างต่าง ๆ ในระบอบประชาธิปไตยโดยเฉพาะสถาบันประชาชนให้แข็งแกร่ง และไม่พาลโลกเข้าสู่ยุครวมศูนย์อำนาจโดยชนชั้นนำทางสังคมนั้น เพราะจะทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยถอยหลังเข้าสู่คลอง^{๒๗}

ประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับการเชื่อมั่นในหลักเกณฑ์และวิธีการหาเหตุผลทางวิทยาศาสตร์มากกว่าความเชื่อทางศาสนา ซึ่งเป็นพื้นฐานของอุดมการณ์ทางการเมืองประเภทหนึ่งคือ อุดมการณ์ประชาธิปไตยซึ่งมีลักษณะ ดังนี้^{๒๘}

๑. มีความศรัทธาในความสามารถของมนุษย์ ความสามารถของมนุษย์ที่สำคัญ ได้แก่ การรู้จักใช้เหตุผล และยึดหลักเหตุผลด้วยวิธีทดลองค้นคว้าแบบวิทยาศาสตร์

๒. เชื่อในลัทธิเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็น ยอมให้ทุกฝ่ายเสนอข้อเท็จจริงเหตุผลและความคิดเกี่ยวกับปัญหาที่กำลังพิจารณาเสียก่อนแล้วจึงร่วมกันตัดสินใจเป็นวิธีที่ดีที่สุด จากหลักข้อนี้จึงเปิดเสรีภาพทางการพูด การพิมพ์ การรวมกลุ่มตั้งสมาคมตลอดจนพรรคการเมืองด้วย

^{๒๗} Dahl, *Modern Political Analysis*, (New Jersey: Prentice-Hall, 1963), p. 15.

^{๒๘} ชัยอนันต์ สมุทวณิช, *ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย*, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์, ๒๕๑๙), หน้า ๖-๑๒.

๓. เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน หรือมีความเสมอภาคตามกฎหมายและทางการเมือง กล่าวคือ ทุกคนควรได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน โดยไม่แยกว่าเพศใดมีชาติกำเนิดอย่างไร และมีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมเช่นใด

๔. ให้เอกชนทำกิจกรรมและดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ เองโดยแทรกแซงน้อยที่สุด รัฐจะเข้ามาแทรกแซงในวิธีการจัดระเบียบสังคมของคนก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นเอกชนไม่สามารถจัดทำเองได้เท่านั้น

๕. เชื่อว่ารัฐเป็นเพียงอุปกรณ์ที่ช่วยให้คนบรรลุถึงความสมบูรณ์ของรัฐ ปล่อยให้ได้ด้วยเป้าหมายที่จะคุ้มครองชีวิต ทรัพย์สิน ดังนั้น ประชาชนมีสิทธิที่จะทำการต่อต้านรัฐบาลที่ไม่สามารถปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว

สรุปได้ว่า ทศนคติทางการเมือง เป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะออกมาในรูปแบบตอบรับหรือปฏิเสธก็ได้ ทศนคติของบุคคลสามารถแสดงออกมาเป็นคำพูดซึ่งเรียกว่า ความคิดเห็น ทั้งทศนคติและความคิดเห็นเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทศนคติทางการเมือง

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
Robert A. Dahl (1968, p. 91)	จำแนกประเภททศนคติ ออกเป็น ๓ ลักษณะ ความโน้มเอียงเชิงรับรู้ ความโน้มเอียงเชิงความรู้สึก ความโน้มเอียงเชิงประเมินค่า
ชัยอนันต์ สมุทวนิช (๒๕๑๙, หน้า ๙-๒๔)	ความเชื่อหรือทศนคติแบบประชาธิปไตยนั้นเป็นรากฐานของแนวความคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนความเชื่อหรือทศนคติแบบอำนาจนิยมเป็นรากฐานของแนวความคิดแบบอำนาจนิยม
อิทธิพล ณ อุบล (๒๕๓๙, หน้า ๑๕)	คำว่า “ระบอบ” หมายถึง แบบอย่างธรรมเนียมระเบียบการปกครอง ดังนั้น คำว่า ระบอบประชาธิปไตย จึงมีความหมายว่าแบบอย่างหรือธรรมเนียมการ ปกครองที่ถือปวงชนเป็นใหญ่
Almond G.A. and Verba S (1965, pp. 18-30)	คนที่จะมีทศนคติหรืออุดมการณ์ประชาธิปไตยนั้น จะต้องเป็นบุคคลที่มีวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับประชาธิปไตย และจะต้องมีความสำนึกในความสามารถทางการเมืองของตนเอง กล่าวคือ เชื่อว่าตนเองนั้นสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเต็มที่ ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้ เขาเรียกว่า วัฒนธรรมของพลเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการปกครองประชาธิปไตย

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Dorothy Picklen (1970, p. 13)	ระบอบประชาธิปไตยนั้นมีลักษณะสำคัญ คือ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนและถูกต้องเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชน ว่าใครควรจะเป็นผู้แทนของตน และประเทศควรจะทำอย่างไร
อิทธิพล ณ อุบล (๒๕๓๙, หน้า ๑๗)	ประชาธิปไตยและเสรีนิยมโดยเฉพาะเสรีนิยมเป็นความคิดที่แพร่หลายในศตวรรษที่ ๑๙ เสรีนิยมเห็นว่าการดำเนินการทางการเมืองและพัฒนาต่าง ๆ ต้องรักษาเสรีภาพของแต่ละบุคคลไว้ให้มากที่สุด
Robert A. Dahl (1994, pp.23-34)	ประชาธิปไตย ในปัจจุบันว่าเกิดปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพเชิงระบบโดยกล่าวว่าประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลงการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมี ๓ ยุค ยุคที่ ๑ (นครรัฐ) ยุคที่ ๒ ยุครัฐชาติยุคที่สาม (ยุคภูมิภาคนิยม) โดยรวมรัฐชาติต่าง ๆ มาเป็นภูมิภาคนิยมเป็นกลุ่มสหภาพ
ชัยอนันต์ สมุทวณิช (๒๕๑๙, หน้า ๖-๑๒)	ประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับการเชื่อมั่นในหลักเกณฑ์และวิธีการหาเหตุผลทางวิทยาศาสตร์มากกว่าความเชื่อทางศาสนา ซึ่งเป็นพื้นฐานของอุดมการณ์ทางการเมืองประเภทหนึ่ง คือ อุดมการณ์ประชาธิปไตย

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชาธิปไตย

๒.๓.๑ ความหมายของประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย หมายถึง หลักของการปกครองและรูปแบบรวมตลอดถึงการ ดำรงชีวิตร่วมกันของมนุษย์ในแง่ของการปกครองนั้น มุ่งถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะเข้า ร่วมกำหนดนโยบายต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ส่วนในแง่ของการดำเนินชีวิตนั้น หมายถึงการยอมรับเสรีภาพ ความสำคัญและประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยมีเหตุผลเป็นเครื่องนำทางเพื่อความผาสุกร่วมกัน และเป็นการปกครองที่ยึดอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนไม่ว่าจะเป็นระบอบประธานาธิบดี (Presidential Democracy) หรือแบบรัฐสภา (Parliamentary Democracy) ถ้าอำนาจสูงสุดในการกำหนดการปกครองอยู่ที่ประชาชนแล้วก็เป็น การปกครองแบบประชาธิปไตย ทั้งสิ้นประเทศที่เป็นประชาธิปไตยนั้นจำเป็นต้องมีรัฐธรรมนูญซึ่งอาจจะเป็นรัฐธรรมนูญแบบลายลักษณ์อักษรหรือไม่เป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ เพราะประชาธิปไตยถือเป็นการปกครองโดยกฎหมาย ความหมายของประชาธิปไตยที่ใช้กันในภายหลังนั้นอาจจะแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ ความหมายแคบกับความหมายกว้าง ความหมายแคบ หมายถึง การที่ประชาชนมีอำนาจปกครองตนเอง ส่วนใน

ความหมายที่กว้างประชาธิปไตยเป็นวิถีชีวิตแบบหนึ่งซึ่งมีแบบแผนแห่ง พฤติกรรมในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม^{๒๙}

สรุป ความหมายของประชาธิปไตยที่กล่าวข้างต้น หมายถึงระบอบการเมืองการปกครองที่ ประชาชนใช้อำนาจการปกครองตนเองโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการดำรงชีวิตที่ดี ของมนุษย์ เป็นการปกครองที่สอดคล้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้า มีส่วนร่วมในทางการเมือง และสามารถควบคุมใช้อำนาจอธิปไตยให้เป็นไปตามทิศทางที่ประชาชนต้องการ เป็นการปกครองที่ยึดหลักของเสรีภาพ ความเสมอภาค คำนึงถึง เสียงส่วนใหญ่เป็นสำคัญ มีกฎหมาย กฎเกณฑ์ กติกาที่ประชาชนเคารพนับถือและอาจเฝ้าได้ว่าประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับมากที่สุด

๒.๓.๒ การปกครองระบอบประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการกระทำและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ประชาธิปไตยจะเจริญหรือเสื่อมลงนั้น ขึ้นอยู่กับ บทบาทและหน้าที่ของประชาชนภายในชาติเป็นสำคัญ วิธีการเสริมสร้างประชาธิปไตยสามารถทำได้ หลายวิธี ประชาชนต้องรู้จักใช้และรักษาสิทธิทางการเมืองของตน เช่น สิทธิในการออกเสียง เลือกตั้ง ซึ่งเป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนให้ผู้อื่นไม่ได้และเมื่อมีกิจกรรมทางการเมือง เช่น มีการเลือกตั้งก็ต้องไป ใช้สิทธิเลือกตั้ง ทุกคนมีสิทธิเหมือนกันมีความสำคัญเท่าเทียมกันและต้องรู้จักรักษาสิทธิของตนด้วย กล่าวคือ ไม่ยอมให้บุคคลอื่นมาแอบอ้าง ใช้สิทธิในเมืองของตน อนึ่งการใช้สิทธิเสรีภาพในระบอบ ประชาธิปไตยจะต้องอยู่ภายในขอบเขตของกฎหมาย และจะต้องไม่เป็นการก้าวท้าวหรือละเมิดสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่นและต้องรู้จักปฏิบัติตามหน้าที่คู่กับสิทธิในด้านการเมืองการปกครอง ประชาชน ทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วม เช่น แสดงความคิดเห็น และให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน ของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามกฎหมาย และยอมรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น^{๓๐}

การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีเนื้อหาที่สำคัญ ๓ ประการได้แก่^{๓๑}

๑. ประชาธิปไตยของประชาชน หมายถึง ความเป็นเจ้าของอัน ได้แก่ ประชาชน สามารถทำให้รัฐบาล ปฏิบัติตามแนวทางข้อเรียกร้องของตนได้ สามารถดำเนินการเพื่อให้มีรัฐบาลที่ เป็นไป ตามเจตจำนงของตนได้ รวมทั้งสามารถเปลี่ยนแปลงรัฐบาลให้เป็นตามที่ตนเองต้องการได้ เช่น การเลือกตั้ง การทำประชามติ การทำประชามติ การแสดงออกตามสื่อต่าง ๆ เป็นต้น ความ สำคัญในการเมืองและการบริหารตามระบอบประชาธิปไตยโดยการติดตาม และตรวจสอบการทำงานของ รัฐบาล การถือว่าการบริหารบ้านเมืองเป็นธุระของตน ไม่บอกปิดโดยใช้คำว่าธุระไม่ใช่ และผลัก ให้เป็นธุระของรัฐบาล

^{๒๙} สุขุม นวลสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ์, การเมืองและการปกครองไทย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๔), หน้า ๑๐.

^{๓๐} พรภิรมณ์ ศรีทองคำ และ วัลลภ รัฐนัตรานนท์, ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ ประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒, [กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘]: ๓๕-๓๖.

^{๓๑} วรทิพย์ มีมาก และชีวินทร์ ฉายาชาลิต, หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง, ๒๕๔๗), หน้า ๔๖.

๒. ประชาธิปไตยโดยประชาชน ซึ่งจะหมายถึง กระบวนการอันได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงได้แก่ การเข้าร่วมประชุมพร้อมกันทั้งหมดเพื่อตัดสินใจในเรื่องที่มีความสำคัญต่อบ้านเมืองหรือท้องถิ่นของตน สำหรับวิธีการที่สามารถนำมาใช้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง คือ การออกเสียงประชามติ ซึ่งประเทศไทยสามารถนำวิธีนี้มาใช้กับกิจการในท้องถิ่น เพราะจะมีประชาชนเป็นจำนวนน้อย และประชาชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่คล้ายคลึงกัน รวมทั้งมีมาตรฐานการครองชีพที่ไม่แตกต่างกันมาก การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยอ้อมหรือประชาธิปไตยแบบตัวแทนได้แก่ การเลือกตัวแทนที่ประชาชนไว้วางใจเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศแทนตนเอง ซึ่งลักษณะสำคัญของ ประชาธิปไตยแบบตัวแทนมี ดังนี้

๒.๑ มีพรรคการเมืองเสนอนโยบายให้ประชาชนเลือก

๒.๒ มีการเลือกตั้ง

๒.๓ มีการใช้สิทธิออกเสียงโดยประชาชน

๒.๔ มีรัฐบาลที่มาจากเสียงส่วนใหญ่ของผู้แทนราษฎรในสภา

๓. ประชาธิปไตยเพื่อประชาชน คือ เป้าหมายหรือประโยชน์ที่ประชาชนจะต้องได้รับ กล่าว คือ รัฐบาลที่เข้าไปบริหารประเทศต้องมีเป้าหมายเพื่อความผาสุกของประชาชน และสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ประเทศไทยโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักไม่ใช่เข้าไปเพื่อกอบโกยหรือแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยคล้ายตามอดีตประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น แห่งสหรัฐอเมริกาว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การเป็นรัฐบาลหรือการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อ ประชาชน^{๓๒}

ของประชาชน คำนิยามในพจนานุกรมภาษาอังกฤษคำว่า Democracy แปลว่า การปกครองของประชาชนแต่ในความหมายที่ครอบคลุมกว่าการเป็นของประชาชนไม่ได้หมายความว่าเพียงถึงการปกครองอย่างเดียว หากยังหมายความถึงอำนาจอธิปไตยในแผ่นดินทรัพยากร แผ่นดินมหาสมุทร น่านฟ้า ตลอดจนผลประโยชน์ทั้งหลายที่พึงมีล้วนนับเป็นของประชาชนถ้วนทุกคน ทั้งบุคคลในปัจจุบัน และที่จะเกิดมาในอนาคต อย่างไรก็ตามการเป็นเจ้าของยังหมายรวมถึง ความรับผิดชอบและมีเสียงเพื่อปกป้องให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยทั่วกันเป็นที่มาของการมีส่วนร่วมในการปกครอง

โดยประชาชน เป็นวิธีการปกครองระบอบประชาธิปไตย เมื่อแผ่นดินเป็นของประชาชนความเป็นธรรมตลอดจนความร่มเย็นจะเกิดขึ้นในแผ่นดินได้ เมื่อการบริหารจัดการผลประโยชน์ทั้งหลายอยู่ในการดูแลของ โดยประชาชนทุกคน เป็นที่มาของความสำคัญในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน อย่างไรก็ตามโดยที่ประชาชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมการบริหารจัดการทุกคนได้จึงได้เกิดสถาบัน องค์กร ตลอดจนตัวแทนต่าง ๆ ที่เข้ามาทำหน้าที่แทนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้สมเจตนารมณ์ เช่น สมาชิกสภาผู้เป็นตัวแทนของประชาชน พรรคการเมือง ผู้เป็นตัวแทนของกลุ่มความคิดเห็นและกลุ่มผลประโยชน์ ตลอดจนสมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน และเรื่องอื่น ๆ อีกมากมาย

^{๓๒} สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง, การเรียนรู้การเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ ๓, วารสารเรียนรู้ประชาธิปไตย, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑๘, [มกราคม-มีนาคม ๒๕๕๗]: ๕.

เพื่อประชาชน เป็นวิธีการในระบอบประชาธิปไตย ที่จะประกันว่าความเสมอภาค และความ เป็นธรรมจะเกิดขึ้นได้ สมตามปณิธานของระบบนั้น การบริหารแผ่นดินจะต้องมีเป้าหมายที่ ให้ ผลประโยชน์ของแผ่นดินเป็นไปเพื่อประชาชน คือ ตกถึงมือประชาชนโดยเสมอภาคเท่าเทียม กันทุกคนไม่เฉพาะเพียงแต่บางคน หรือเพียงแต่ตกอยู่กับคนข้างมากในสังคมประชาธิปไตยที่ยึดถือใน เรื่อง ความเสมอภาคเท่าเทียมกันในเรื่องความเป็นธรรม ตลอดจนเรื่องความสมเหตุสมผลนั้น ผลประโยชน์ ของแผ่นดินตกถึงมือประชาชนทุกคนอย่างแท้จริง^{๓๓}

สรุปความว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งอำนาจ อธิปไตยเป็นของปวงชน อำนาจบริหารมาจากการเลือกตั้งของปวงชนเสียงส่วนใหญ่ โดยการปกครอง ระบอบนี้จะเน้นถึงความเสมอภาค เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถือว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิ มีเสียงเท่าเทียมกันหมด สามารถใช้สิทธิออกเสียงของตนได้ในขอบเขตที่จำกัด จะล่วงล้ำสิทธิของคน อื่นมิได้ และประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครอง

๒.๓.๓ หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย

หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองและวิธีการดำเนินชีวิต ซึ่งยึด หลักของความเสมอภาค เสรีภาพและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ การปกครองระบอบประชาธิปไตย ถือว่าทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน และอำนาจอธิปไตยต้องมาจากปวงชน ประชาธิปไตยคำนี้ดูจะ มีความหมายสำหรับทุกประเทศในโลก แม้แต่ประเทศที่มีการปกครองแบบเผด็จการหรือการปกครอง แบบเสรีนิยม มักจะไม่ยอมรับว่าตนเป็นประเทศเผด็จการหรือสังคมนิยมตามที่ว่า กรณีประเทศรัสเซีย ก่อนหน้าจะมีการแบ่งแยกประเทศก็ยังคงถือว่าตนเองใช้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่เป็น ประชาธิปไตยแบบรวมศูนย์ (Democratic Centralism) หรือประเทศจีนก็เรียกประเทศว่าประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีนเป็นต้น การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยไว้ว่า ประชาธิปไตย หมายถึง ระบบการเมืองการบริหารที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจและ การควบคุมตรวจสอบโดยการเลือกตั้งตัวแทนของตนให้เข้าไปทำหน้าที่แทนตนเองผ่านทางกระบวนการ เลือกตั้ง

ระบอบประชาธิปไตยมีหลักการที่สำคัญ ๕ ประการ ดังนี้^{๓๔}

๑. หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนนั้น ประชาชนแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของ อำนาจ ที่มีตามกระบวนการการเลือกตั้งอย่างอิสระจริงและทั่วถึงในการให้ได้มาซึ่งตัวผู้ปกครองและ ผู้แทนของตน รวมทั้งประชาชนมีอำนาจในการคัดค้าน อีกทั้งถอดถอนผู้ปกครองและผู้แทนที่มีท่าที ทำให้ประชาชนเห็นว่ามิได้บริหารประเทศ ในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เช่น มีพฤติกรรม ร่ำรวยผิดปกติ

๒. หลักเสรีภาพ ประชาชนทุกคนมีความสามารถในการจะกระทำ หรืองดเว้นการกระทำ อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บุคคลนั้นต้องการ ตราบเท่าที่การกระทำของเขานั้นไม่ไปละเมิด สิทธิของผู้อื่น หรือละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของ ประเทศชาติ

^{๓๓} อมร รักษาสัตย์, การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๑๘-๑๑๙.

^{๓๔} วิทยากร เชียงกูล, ชมรมศึกษาผลงาน วิทยากร เชียงกูล, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.witayakornidub.wordpress.com [๑๙ เมษายน ๒๕๖๓].

๓. หลักความเสมอภาค การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่างทางชั้นวรรณะทางสังคม ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจหรือด้วยสาเหตุอื่น

๔. หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม การให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออก การดำรงชีพ ฯลฯ อย่างเสมอหน้ากัน โดยผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใด ๆ ลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ และไม่สามารถใช้อิทธิพลอยู่เหนือกฎหมายหรือเหนือกว่าประชาชนคนอื่น ๆ ได้

๕. หลักเสียงข้างมากควบคุมไปกับการเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย การตัดสินใจใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนหม่มาก ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนเข้าสู่ระบบการเมือง การตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือ ฝ่ายตุลาการ ย่อมต้องถือเอาเสียงข้างมากที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ตัดสินใจทางเลือก โดยถือว่าเสียงข้างมากเป็นตัวแทนที่สะท้อนความต้องการ ข้อเรียกร้องของประชาชนหม่มาก หลักการนี้ต้องควบคุมไปกับการเคารพและคุ้มครองเสียงข้างน้อยด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันว่าฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีพวกมากลากไปตามผลประโยชน์ความเห็นหรือกระแสความนิยมของพวกตนอย่างสุดโต่ง แต่ต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด เพื่อสร้างสังคมที่ประชาชนเสียงข้างน้อย รวมทั้งชนกลุ่มน้อย ผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เจริญอยู่ในยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกา^{๓๔} นั้นมีหลักการสำคัญ ดังต่อไปนี้^{๓๕}

๑. การยึดถือเหตุผล

ปรัชญาประชาธิปไตยถือว่า สัจธรรมย่อมขึ้นอยู่กับเหตุผลการวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความเห็นคัดค้านต่าง ๆ นั้นย่อมเป็นที่มาของการแสวงหาเหตุผล เป็นวิถีทางที่จะทำให้ประชาชนพลเมืองเจริญเติบโตทางสมองและจิตใจและเป็นเหตุให้สังคมเจริญก้าวหน้า

๒. การเน้นความสำคัญของปัจเจกชน

โดยเห็นว่าบุคคลแต่ละคนเป็นศูนย์กลางของนโยบายและลัทธิทั้งปวงบุคคลเป็นผู้สร้างสถาบันสังคมและสถาบันการเมือง เพื่อเป็นปัจจัยให้บุคคลมีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แต่ละคนจึงควรเป็นตัวของตัวเองลิขิตชีวิตของตัวเองมากที่สุดกว่าผู้ใดหรือสถาบันใด

๓. การถือเอารัฐเป็นเครื่องมือของประชาชน

เมื่อถือว่าแต่ละคนเป็นผู้ลิขิตชีวิตของตนเองมากที่สุด รัฐก็คอยเข้าแทรกแซง แต่น้อยที่สุด รัฐเป็นเพียงเครื่องมือส่งเสริมให้บุคคลบรรลุจุดหมายปลายทางในส่วนของที่เหนือความสามารถที่แต่ละบุคคลจะกระทำกันเองได้เท่านั้น เช่น การพิทักษ์รักษาสีทธิมูลฐานของมนุษย์ การรักษาความยุติธรรม การรักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันการรุกรานจากภายนอก เป็นต้น ความคิดนี้ตรงกันข้ามกับลัทธิเผด็จการที่เห็นว่าประชาชนเป็นเครื่องมือของรัฐ

^{๓๔} ประสาร ทองภักดี, **หลักการปกครอง (หลักรัฐศาสตร์)**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๒๕), หน้า ๑๑๘-๑๑๙.

๔. การอาศัยความสมัครใจเป็นใหญ่

เป็นวิธีการปล่อยให้เอกชนดำเนินการทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมตามความสมัครใจระหว่างกันเอง เช่น การจัดตั้งพรรคการเมืองหรือการจัดตั้งสมาคมต่าง ๆ เป็นต้น

๕. การยึดถือกฎเหนือกฎ

เรื่องนี้ย่อมเป็นไปตามแนวคิดเดิมที่ว่า ประชาชนสร้างรัฐขึ้นมาเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิสำคัญบางประการของประชาชน รัฐบาลผู้ปกครองจะบิดเบือนผันแปรไปตามใจตนเองในการเลือกปฏิบัติมิได้ มิฉะนั้นแล้ว ประชาชนมีสิทธิล้มล้างรัฐบาลนั้นเพื่อจัดตั้งรัฐบาลใหม่ขึ้นมาได้ ความจริงฝ่ายเผด็จการก็ถือเรื่องกฎเหนือกฎ แต่เป็นกฎที่สร้างขึ้นตามใจตนจึงก่อความไม่สงบไม่สิ้นสุด

๖. การเน้นความสำคัญของวิธีการ

ถือว่าวิธีการนั้นจะต้องเหมาะสมในการดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง ซึ่งควรต้องยึดความผาสุกของประชาชนเป็นที่ตั้ง ซึ่งโดยนัยนี้จำเป็นต้องยึดหลักมัชฌิมาปฏิปทา คือถือสายกลาง ซึ่ง ตรงข้ามกับฝ่ายเผด็จการที่ชอบใช้วิธีรุนแรง ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความเกลียดชังมากกว่าที่จะสร้าง ภาวะธรรมาภาพให้เกิดขึ้นตามอุดมการณ์ของตนเอง

๗. การยึดความเห็นพ้องต้องกันเป็นหลักในมนุษยสัมพันธ์

ประชาธิปไตยนิยมการประนีประนอมเป็นสำคัญ ซึ่งอาจทำได้โดยการอภิปรายหรือ โต้เถียงกันเพื่อหาข้อยุติร่วมกันโดยถือฝ่ายข้างมากเป็นเกณฑ์ตัดสิน ทั้งนี้โดยต้องยอมรับความเห็น ของฝ่ายข้างมาเป็นฝ่ายชนะไปพลางก่อนอาจเป็นช่วงขณะหนึ่งเท่านั้น ฝ่ายข้างน้อยย่อมอาจหาทางชักจูงคนส่วนใหญ่ให้เห็นคล้อยตามและอาจกลายเป็นฝ่ายข้างมากภายหลังได้

๘. การถือสมภาพ หรือความเท่าเทียมกันขั้นมูลฐานของมนุษย์

ความเท่าเทียมกันหรือสมภาพในทัศนะของประชาธิปไตย หมายถึงความเท่าเทียมกันในโอกาสอย่างใดก็ตาม ในเรื่องนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องความจำเป็นและความขาดแคลนของแต่ละบุคคลไว้ด้วย

๒.๓.๔ หลักเกณฑ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

หลักเกณฑ์ที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมี ๔ ประการ ดังนี้^{๓๖}

๑. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน กล่าวคือ ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจในการออกกฎหมาย บริหารและตุลาการ ทั้งนี้ การใช้อำนาจที่ไม่ผ่านใครที่เรียกกันว่าการใช้อำนาจโดยตรงนั้น เช่น การชุมนุมหรือการรวมกลุ่มของชาว เอเธนส์โบราณเพื่อร่วมกันตัดสินใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือโดยวิธีการทางอ้อมโดยประชาชนใช้อำนาจในการออกกฎหมาย ผ่านทางสภาผู้แทนราษฎรใช้อำนาจบริหารผ่านทางฝ่ายบริหารและใช้อำนาจตุลาการผ่านทางศาล การใช้อำนาจของประชาชนโดยวิธีอ้อมซึ่งประเทศต่าง ๆ เกือบทั้งหมดในปัจจุบันซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักการที่ฝ่ายปกครองจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใต้การปกครองหรือประชาชน

๒. หลักความเสมอภาคของบุคคล กล่าวคือถือว่าบุคคลมีฐานะทางสังคมเท่าเทียมกันทุก คนจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันไม่มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในเรื่องฐานะของบุคคลไม่ว่า ชชาติวุฒิหรือคุณวุฒิของบุคคลนั้น ๆ จะเป็นอย่างไร โดยเฉพาะความเสมอภาคเท่าเทียมกันทาง

^{๓๖} ทินพันธุ์ นาคะตะ, ประชาธิปไตย: ความหมายปัจจัยเอื้ออำนวยและการสร้างจิตใจ, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๗), หน้า ๙-๑๒.

การเมืองซึ่งหมายความว่า ประชาชนพลเมืองทุกคนมีโอกาสสิทธิเท่าเทียมกันในกระบวนการตัดสินใจ ในนโยบายการปกครองประเทศ โดยยึดหลักการสำคัญว่า “คนเดียวมียุทธวิธีลงคะแนนได้เสียงเดียวเท่านั้น” และโอกาสเท่าเทียมกันเช่นที่ว่านี้ จะต้องประกอบด้วยเสรีภาพไม่ถูกบังคับหรือกำหนดให้ เลือกลงมติเลือกตามกฎหมายของประชาชนพลเมืองในการออกเสียงเลือกตั้งของประเทศสหภาพ โซเวียต ซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์เป็นผู้กำหนดตัวเลือกมาให้ก็ไม่เรียกว่ามีความเสมอภาคกันในการ เมือง

๓. การยึดถือเจตนารมณ์ของปวงชน หลักการนี้ยืนยันอำนาจของประชาชนในข้อ แรก กล่าวคือ ถือว่าในการที่จะพิสูจน์ให้เห็นโดยแน่ชัดว่าผู้ปกครองเป็นเพียงตัวแทนที่ใช้อำนาจแทน ปวงชน ไม่ใช่อำนาจของตัวเอง รัฐบาลจะต้องดำเนินการหรือจัดกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตาม เจตนารมณ์ของประชาชน โดยวิธีการปฏิบัติเพื่อย้ำหลักการนี้ ได้แก่ การบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญให้ ประชาชนเลือกตั้งรัฐบาลเป็นครั้งคราว หรือการกำหนดให้มีกลไกทางสถาบันบางอย่าง เช่น การเปิด อภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล บทบัญญัติคุ้มครองสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและ อภิปรายเพื่อก่อประชามติ หรือวิธีการให้ประชาชนร่างกฎหมายโดยตรง เป็นต้น

๔. การยึดถือหลักการปกครองโดยเสียงข้างมาก และเคารพในสิทธิของเสียงข้าง น้อยเนื่อง จากในสังคมหนึ่ง ๆ นั้นมีสมาชิกจำนวนมาก ย่อมเป็นธรรมดาที่ทุกคนจะมีความเห็นพ้อง หรือ มี เจตนารมณ์อย่างเดียวกันไม่ได้ทั้งหมด การใช้อำนาจปกครองของประชาชนจะเป็นไปได้ จะต้องใช้ หลักการของเสียงข้างมาก และการเลือกตั้งการออกเสียงประชามติ เป็นกรรมวิธีทางปฏิบัติ ของ หลักเกณฑ์นี้ แต่เพราะเราไม่มีทางที่จะแน่ใจได้ว่า คนกลุ่มใหญ่จะใช้วิจารณญาณของเขาไป ในทางทำถูกที่ควรได้ทุก ๆ ครั้ง คนกลุ่มใหญ่ก็อาจถูกอิทธิพลของอารมณ์ได้ในบางโอกาส หรือเกิด ความ เมามันในอำนาจซึ่งเป็นไปได้อย่างมาก และเคยปรากฏมาหลายครั้งด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็น ที่ จะต้องมีการป้องกันการกีดกันมิให้มีการกดขี่ข่มเหงคนกลุ่มน้อยเกิดขึ้นซึ่งจะก่อให้เกิดระบบเผด็จการ ของคนส่วนใหญ่

หลักเกณฑ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญอีกประการหนึ่งมี ดังนี้^{๓๗}

๑. สิทธิเสรีภาพของประชาชนจะต้องได้รับความคุ้มครองพอสมควร และความคุ้มครองนี้ควร มีขั้นต่ำตามที่องค์การสหประชาชาติ ได้ประกาศไว้ว่าเป็นสิทธิมนุษยชน

๒. ประชาชนใช้สิทธิดังกล่าวนี้เพื่อทำให้ตนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ทางด้านนิติ บัญญัติและในด้านบริหาร โดยที่อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน

๓. ในการใช้สิทธิเสรีภาพในการใช้อำนาจอธิปไตยนั้น บุคคลแต่ละคนจะต้องมีความเสมอ ภาคว่างกันต่อกฎหมายด้วย

๔. การใช้อำนาจให้ความยุติธรรมในทางศาล ต้องเป็นอิสระจากการบริหารราชการแผ่นดิน

๕. ความเสมอภาคจะต้องกินความจากการเมือง ออกไปสู่เศรษฐกิจและระบบสังคม

๖. ในการใช้สิทธิและเสรีภาพของเอกชนจะต้องใช้โดยไม่ก้าวก่ายและเป็นปรปักษ์ซึ่งกัน และกัน

^{๓๗} ปวย อึ้งภากรณ์, ประชาธิปไตยของไทย, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๙), หน้า ๒๑๒.

สรุป ผู้วิจัยเห็นว่าหลักเกณฑ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่ว่าจะเป็นการสิทธิที่ประชาชนควรได้รับจากรัฐบาล การใช้อำนาจ ความเสมอภาค เสรีภาพ ทุกอย่างล้วนอยู่ภายใต้ความคิดของประชาชน โดยการใช้สิทธินั้นไม่ไปกระทบหรือก้าวก่าย และเป็นประปักษ์ของบุคคลอื่น

๒.๓.๕ รูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่ใช้การปกครองที่มีเพียงรูปแบบหนึ่งรูปแบบเดียวทั้งนี้ ได้มีการแบ่งรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยออกเป็นหลายรูปแบบด้วยกัน ในที่นี้ขอแบ่งรูปแบบการปกครองประชาธิปไตยออกเป็น ๕ รูปแบบ ดังนี้

๑. ประชาธิปไตยโดยตรง (Direct Democracy)^{๓๘}

ประชาธิปไตยโดยตรงมาจากความหมายดั้งเดิมว่าประชาธิปไตยบริสุทธิ์ (Pure Democracy) มีหลักสำคัญคือ อำนาจอธิปไตยมีที่มาจากองค์ประชุมของประชาชน ซึ่งเป็นกลุ่มประชาชนพลเมืองที่เลือกแล้วว่าต้องการมีส่วนร่วมทางการปกครอง ตัวอย่างของการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยตรงคือการปกครองของนครรัฐเอเธนส์นั่นเอง

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในโน้ตทัศน์และพื้นฐานความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยสมัยใหม่ที่ก้าวสู่การนำประชาธิปไตยโดยตรงมาใช้ ปรากฏให้เห็นได้ในประเทศตะวันตกจำนวนมาก เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการเริ่มร่างกฎหมายโดยประชาชน การทำประชามติ การเลือกตั้ง และการถอดถอนนักการเมืองเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สำหรับประเทศไทยได้มีการทำประชามติเพื่อรับร่างแล้ว ธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จะเห็นได้ว่าการกระทำประชามติได้กลายเป็นกลไกที่สร้างความชอบธรรมให้แก่กระบวนการตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่มีความสำคัญต่อการกำหนดทิศทางของประเทศในอนาคต และผูกพันส่งผลกระทบต่อคนจำนวนมาก ระบอบประชาธิปไตยโดยตรงมีเครื่องมือที่สำคัญอยู่ ๓ ประการด้วยกัน คือ

๑. การทำประชามติ (Referendum) คือ กลไกที่ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถลงประชามติ “เห็นด้วย” หรือ “ปฏิเสธ” นโยบาย ร่างกฎหมาย หรือ การแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยตรง

๒. การริเริ่มเสนอร่างกฎหมายโดยประชาชน (Initiative) คือ การเปิดโอกาสให้ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามจำนวนที่กำหนด สามารถเสนอร่างกฎหมายที่ตนเห็นสมควรเพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาสาธารณะ

๓. การถอดถอน (Recall) อาจทำได้โดยการร่วมลงชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามจำนวนที่กำหนดเพื่อถอดถอนผู้นำทางการเมืองที่พวกเขาเห็นว่าปฏิบัติหรือบริหารงานโดยมิชอบหรือไร้ประสิทธิภาพ

๒. ประชาธิปไตยแบบอภิปรายไตร่ตรอง (Deliberative Democracy)^{๓๙}

แนวความคิดของระบอบประชาธิปไตยแบบอภิปรายไตร่ตรอง หรือบางครั้งเรียกว่าประชาธิปไตยแบบถกแถลง หรือแบบปรึกษา มีการปรึกษาหารือ มีเป้าหมายที่ชัดเจนกว่าระบอบ

^{๓๘} พงุทธิสาณ ชุมพล และ เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา, คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๗๙-๘๒.

^{๓๙} พงุทธิสาณ ชุมพล และ เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา, คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย, หน้า ๗๓-๗๕.

ประชาธิปไตยโดยตรง ในประเด็นที่สำคัญ คือ ต้องการให้การตัดสินใจในระบอบประชาธิปไตยเป็นฉันทามติ กล่าวคือ เป็นที่ยอมรับร่วมกันโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ระบอบประชาธิปไตยแบบอภิปรายไตร่ตรองมีคุณสมบัติ ๕ ประการหลัก คือ

๑. ต้องมีสมาคมหรือกลุ่มที่เป็นอิสระ มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง แต่การตัดสินใจของสมาชิกเป็นเอกสิทธิ์ที่เกิดจากการใช้เหตุผลพิจารณาไตร่ตรองของปัจเจกบุคคล

๒. ประชาชนในประชาคมประชาธิปไตยจัดโครงสร้างสถาบันและองค์กรต่าง ๆ ที่เอื้อให้การอภิปรายไตร่ตรองอย่างใช้เหตุผลเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ

๓. ประชาคมต้องมีความเชื่อมั่นและเคารพในความคิดที่แตกต่างหลากหลายแบบพหุนิยม ผู้มีส่วนร่วมต้องแสดงเหตุผลประกอบเหตุผลของตน

๔. ผู้มีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย เห็นความสำคัญของกระบวนการอภิปรายไตร่ตรอง และพิจารณาตัดสินใจเหตุผลว่าเป็นที่มาของความชอบธรรม

๕. สมาชิกของสังคมประชาธิปไตยเคารพและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น ที่จะใช้เหตุผลในการอภิปรายไตร่ตรอง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการยอมรับในเหตุผลของกันและกัน

แม้ว่าระบอบประชาธิปไตยแบบอภิปรายไตร่ตรองจะตั้งอยู่บนหลักการสำคัญ คือ การตัดสินใจร่วมกันที่เป็นฉันทามติ แต่หากในสถานการณ์ที่ฉันทามติไม่อาจเกิดขึ้นได้ก็จะใช้การตัดสินใจโดยเสียงข้างมากเด็ดขาดกระบวนการอภิปรายไตร่ตรองในระบบการเมืองพบได้ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ที่ใช้ระบอบประชาธิปไตยแบบฉันทามติหรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าระบอบประชาธิปไตยแบบสัดส่วน กระบวนการออกกฎหมายและกำหนดนโยบายของประเทศสวิตส์เซอร์แลนด์ จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่พิจารณาร่างกฎหมายอย่างถี่ถ้วน โดยใช้หลักการตัดสินใจแบบเห็นพ้องต้องกันของทุกฝ่ายที่เข้าร่วมซึ่งเป็นกระบวนการก่อนนำร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา

๓. ประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy)^{๔๐}

ระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน คือ ระบบที่ประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองการปกครองด้วยตนเองแต่ประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนให้ทำหน้าที่ตัดสินใจแทนตนทั้งนี้เพราะสังคมการเมืองยุคใหม่รัฐต่าง ๆ ประกอบด้วยประชาชนจำนวนมากจึงไม่สะดวกต่อการที่ประชาชนจะเข้ามาทำหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครองด้วยตนเอง ระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันพัฒนามาจากประเทศตะวันตก ๓ ประเทศ คือ อังกฤษ สวิตเซอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา เมื่อปลายศตวรรษที่ ๑๘ และต้นศตวรรษที่ ๑๙ ต่อมาได้ขยายไปยังประเทศต่าง ๆ ในยุโรปและประเทศเครือจักรภพอังกฤษ

กลไกสำคัญของระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนในการรักษาอำนาจการควบคุมของประชาชนต่อผู้นำการเมือง เพื่อให้ผู้นำทางการเมืองรับผิดชอบต่อประชาชน คือ การเลือกตั้ง (Elections) ระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนต้องจัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้นำทางการเมืองเข้ามาเสนอตัวแข่งขัน การแข่งขันดังกล่าวต้องเปิดโอกาสให้ปัจเจกบุคคลมีโอกาสเสนอตัวเข้าแข่งขันโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทั้งในฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งแสดงถึงการที่ประชาชน

^{๔๐} สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร: เสนาธรรม, ๒๕๓๙), หน้า ๒๐๗-๒๑๐.

จะต้องมีเสรีภาพในทางการเมืองอย่างเสมอภาค ในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน นอกจากนี้เลือกตั้งแล้ว สังคมประชาธิปไตยจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ถึงการตัดสินใจของผู้ปกครอง ในกรณีสำคัญต่าง ๆ เป็นประจำ

๔. ประชาธิปไตยแบบสมาคม (Associative Democracy)^{๔๑}

แนวคิดนี้มีที่มาจากปัญหาประชาธิปไตยแบบตัวแทนในปัจจุบันว่า นับวันประชาชนจะแยกแวกออกจากกระบวนการเมืองมากขึ้น ผลที่ตามมาคือประชาชนในระบอบประชาธิปไตยมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามการโฆษณาชวนเชื่อของผู้นำและนักการเมือง ประชาชนอ่อนแอ รอคอย และมุ่งหวังพึ่งพิง นโยบายประชานิยมที่มุ่งเป้าหมายไปยังเสียงสนับสนุนในการเลือกตั้ง วิธีที่จะช่วยแก้ปัญหาขึ้นคือการทำให้สมาคมและการรวมกลุ่มในระบอบการเมืองที่มีความเข้มข้นขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงระหว่างรัฐและประชาชน

มโนทัศน์พื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยแบบสมาคม มีที่มาจากแนวคิดระบอบประชาธิปไตยของ อเล็กซ์ซีส เดอ ต็อกเกอร์วิลล์ (Alexis de Tocqueville) ที่เสนอว่ารากฐานของระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็งของสหรัฐอเมริกาเกิดมาจากการวิถีสวัสดิการที่เน้นการสมาคมและการรวมกลุ่มในทุกขั้นตอนของการดำเนินชีวิต บทบาทสำคัญของสมาคมและกลุ่ม องค์การคือ การเข้ามาใช้พื้นที่ทางการเมืองที่ก้ำกึ่งอยู่ระหว่างปัจเจกบุคคลและรัฐ ซึ่งหลายครั้งและหลายพื้นที่ถูกปล่อยให้ว่างเปล่า ทั้งโดยเจตนาและทั้งความจำเป็นเนื่องจากขาดผู้ที่เข้ามาใช้พื้นที่ดังกล่าว

หลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยแบบสมาคมคือ สมมุติฐานที่ว่า ประชาธิปไตยทั้งในเชิงอุดมคติ (Normative) และมิติในการดำเนินกิจกรรม (Function) จะเข้มแข็งมั่นคงได้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่สำคัญกับความตื่นตัว ความกระฉับกระเฉง และประสิทธิภาพของสมาคมและกลุ่มองค์กรในสังคมนั้น

โดยสรุปแล้วหน้าที่หลักของสมาคมและกลุ่มองค์กรมี ๔ ประการคือ

๑. เชื่อมประสานสังคม (Social Integration)
๒. เป็นตัวการในการรวบรวมผลประโยชน์ (Mediation of Interest)
๓. เป็นที่มาของการสร้างความชอบธรรมทางสังคม (Source of Political Legitimization)
๔. เป็นพื้นฐานการมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Pre-School for Political Participation)

สมาคมและกลุ่มองค์กรในสังคมไทยยังมีอยู่น้อยมาก และที่มีอยู่ก็ยังไม่ห่างไกลจากการทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชน สังคม และรัฐ และแม้แต่ในประเทศประชาธิปไตยที่พัฒนาแล้ว ก็ยังมีข้อถกเถียงว่า แท้จริงแล้วมนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสัตว์ที่ชอบรวมกลุ่มจัดตั้งองค์กรจริงหรือไม่หากมนุษย์ไม่ได้มีแนวโน้มที่จะชอบการรวมกลุ่ม แนวคิดประชาธิปไตยแบบสมาคมก็ต้องจะนำไปปฏิบัติในโลกแห่งความจริงได้ยาก

๕. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)^{๔๒}

เป็นรูปแบบการปกครองที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบทางการเมือง เปิดโอกาสให้ประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานของรัฐบาลและผู้ใช้อำนาจ

^{๔๑} พงษ์พิธาน ชุมพล และ เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา, คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย, หน้า ๖๗-๖๘.

^{๔๒} พงษ์พิธาน ชุมพล และ เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา, คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย, หน้า ๘๓-๘๗.

รัฐ ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรง เพื่อให้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ตั้งแต่กระบวนการกำหนดนโยบาย จนถึงกระบวนการตัดสินใจ แต่อำนาจในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายยังคงอยู่ที่เจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งนี้จะตรงกันข้ามกับระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่จำกัดบทบาทของประชาชนอยู่แค่เพียงการใช้สิทธิเลือกตั้ง

หัวใจของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมคือการเปิดช่องทางและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนแต่ละคน กลุ่มประชาชน และองค์กรภาครัฐ ให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำให้การตัดสินใจของรัฐบาลโปร่งใส เป็นรัฐบาลที่แจ่ม ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมุ่งแสวงหารูปแบบที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมผลักดัน และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้นำทางการเมืองได้อย่างกว้างขวาง และอย่างมีประสิทธิภาพ

การปฏิรูปทางการเมืองที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ มุ่งหวังให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงเจตนาธรรมของตนเองได้มากขึ้น กว้างขวางขึ้น และต่อหลากหลายนโยบายมากขึ้น ที่สำคัญการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพในระบอบประชาธิปไตยไม่ว่าจะเป็นประชาธิปไตยแบบใดจะต้องให้ความสำคัญกับโอกาสและความเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น และประกาศเจตนาธรรมของตนต่อสาธารณะ หากการมีส่วนร่วมดังกล่าวถูกปิดกั้นโดยอำนาจรัฐ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ย่อมไม่อาจกล่าวได้ว่าสังคมนั้นเข้าเกณฑ์ความเป็นประชาธิปไตย

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชาธิปไตย

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (๒๕๓๔, หน้า ๔๐)	คำว่า “ประชาธิปไตย” ถอดศัพท์มาจากภาษาอังกฤษว่า “Democracy” ซึ่งมีรากศัพท์ มาจากภาษากรีก ๒ คำ คือ “Demos” แปลว่า “ประชาชน” และ “Kratos” แปลว่า “อำนาจ” เมื่อ รวมกันเข้าแล้วก็มีความหมายว่า “อำนาจของประชาชน” หรือ “ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ” เพราะฉะนั้นหลักการขั้นมูลฐานของระบอบประชาธิปไตยก็คือ “การยอมรับนับถือความสำคัญและ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของบุคคล ความเสมอภาคและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต”
ประสาร ทองภักดี (๒๕๒๕, หน้า ๑๑๘-๑๑๙)	หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เจริญอยู่ในยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกานั้นมีหลักการสำคัญ การยึดถือเหตุผล การเน้นความสำคัญของปัจเจกชน การถือเอารัฐเป็นเครื่องมือของประชาชน การอาศัยความสมัครใจเป็นใหญ่ การยึดถือกฎเหนือกฎ การเน้นความสำคัญของวิธีการ การยึดความเห็นพ้องต้องกันเป็นหลักในมนุษย์สัมพันธ์ การถือสมภาพ หรือความเท่าเทียมกันขั้นมูลฐานของมนุษย์

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชาธิปไตย (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ทินพันธุ์ นาคะตะ (๒๕๑๗, หน้า ๙-๑๒)	หลักเกณฑ์ที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมี ๔ ประการ ๑. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน กล่าวคือ ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจในการออกกฎหมาย บริหารและตุลาการ ๒. หลักความเสมอภาคของบุคคล กล่าวคือถือว่าบุคคลมีฐานะทางสังคมเท่าเทียมกันทุก ๓. การยึดถือเจตนารมณ์ของปวงชน หลักการนี้ยืนยันอำนาจของประชาชนในข้อแรก กล่าวคือ ถือว่าในการที่จะพิสูจน์ให้เห็นโดยแน่ชัดว่าผู้ปกครองเป็นเพียงตัวแทนที่ใช้อำนาจแทนปวงชน ๔. การยึดถือหลักการปกครองโดยเสียงข้างมาก และเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อยเนื่อง จากในสังคมหนึ่ง ๆ นั้นมีสมาชิกจำนวนมากย่อมเป็นธรรมดาที่ทุกคนจะมีความเห็นพ้อง
ปวย อึ้งภากรณ์ (๒๕๒๙, หน้า ๒๑๒)	หลักเกณฑ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญ สิทธิเสรีภาพของประชาชนจะต้องได้รับความคุ้มครองพอสมควร ประชาชนใช้สิทธิดังกล่าวนี้เพื่อทำให้ตนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ในการใช้สิทธิเสรีภาพในการใช้อำนาจอธิปไตยนั้น ความเสมอภาคจะต้องกินความจากการเมือง การใช้อำนาจให้ความยุติธรรมในทางศาล ในการใช้สิทธิและเสรีภาพของเอกชนจะต้องใช้โดยไม่ก้าวท้าวและเป็นปรปักษ์ซึ่งกันและกัน
พฤทธิสถาน ชุมพล (๒๕๕๑, หน้า ๗๙-๘๒)	ระบอบประชาธิปไตยโดยตรงมีเครื่องมือที่สำคัญอยู่ ๓ ประการด้วยกัน คือ การทำประชามติ การริเริ่มเสนอร่างกฎหมายโดยประชาชน การถอดถอน
สมบัติ อารังธัญวงศ์ (๒๕๓๙, หน้า ๒๐๗-๒๑๐)	ระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน คือ ระบบที่ประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองการปกครองด้วยตนเอง แต่ประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนให้ทำหน้าที่ตัดสินใจแทนตน ทั้งนี้เพราะสังคมการเมืองยุคใหม่รัฐต่าง ๆ
วรทิพย์ มีมาก และชีวินทร์ ฉายาขวลิต (๒๕๔๗, หน้า ๔๖)	การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีเนื้อหาที่สำคัญ ๓ ประการได้แก่ ๑. ประชาธิปไตยของประชาชน ๒. ประชาธิปไตยโดยประชาชน ๓. ประชาธิปไตยเพื่อประชาชน
อมร รักษาสัตย์ (๒๕๔๔, หน้า ๑๑๘-๑๑๙)	การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การเป็นรัฐบาลหรือการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อ ประชาชน

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๒.๔.๑ ความหมายของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง คือ การเลือกตั้งเป็น กิจกรรมที่ประชาชนแสวงหาทางเลือกในการปกครองและ บำบัดความต้องการของตนเองเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มี ส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องหรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือละเว้น การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งหนึ่งในทางการเมืองหรือการตัดสินใจในนโยบาย สาธารณะที่จะมี ผลกระทบต่อประชาชน โดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มี อุดมการณ์นโยบาย และวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตน ด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้น จะนำอุดมการณ์และนโยบายไปเป็นแนวนโยบายในการ บริหาร ประเทศ และทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหา ทางเลือกในการเมืองการปกครองของประชาชนนั่นเอง^{๔๓}

การแข่งขันทางอำนาจเพื่อนำไปสู่อำนาจ และการใช้อำนาจทางการเมือง โดยการอาศัยกลไก ทางทางการเมืองการเลือกตั้งเป็นเครื่องมือในการใช้หลักประกันเพื่อให้เลือกตั้งเป็นการแข่งขันนำไปสู่ อำนาจอย่างสุจริตเที่ยงธรรมในที่สุด โดยคาดหวังหรือผลลัพธ์จากการเลือกตั้งว่าสามารถสะท้อนถึง เจตนาารมณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด^{๔๔}

จุดเริ่มต้นของกระบวนการประชาธิปไตยซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการประชาธิปไตยอื่น ๆ ไม่ว่าจะ การเลือกรัฐบาลหรือฝ่ายบริหาร การออกกฎหมายโดยฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศเป็น การมอบอำนาจอธิปไตยของราษฎร แต่ละคนให้ผู้แทนของตนนำไปใช้ในการปกครองประเทศ เนื่องจากเราไม่สามารถให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้จึงคิดค้นวิธีการขึ้นมา เรียกว่า การเลือกตั้ง^{๔๕}

กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการ กระทำหรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง หรือแม้กระทั่งการตัดสินใจใน นโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน โดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ มีอุดมการณ์นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์และนโยบาย ในการบริหารประเทศและ

^{๔๓} ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ: คณะกรรมการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๗.

^{๔๔} ชาวนณะ ไตรมาส, การเลือกตั้งแบบใหม่: ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร: สุขุม และบุตร, ๒๕๔๕), หน้า ๗.

^{๔๕} อัมภางค์ ปาณิกบุตร, แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบาย การศึกษา, ๒๕๔๔), หน้า ๓๑.

ทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหา ทางเลือกในการเมืองปกครองของประชาชน นั่นเอง^{๔๖}

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การเลือกตั้ง คือ กิจกรรมทางการเมืองที่เป็นกิจกรรมของคนส่วนใหญ่ภายในประเทศได้มีส่วนร่วมในการ ปกครองประเทศโดยประชาชนทั่วไป เลือกผู้แทน ที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง

๒.๔.๒ ความสำคัญของการเลือกตั้ง

การเมืองในระบอบเสรีประชาธิปไตย ประชาชนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองได้ด้วยการอาศัยตัวแทนที่เรียกว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” เข้าไปทำหน้าที่แทนตน วิธีการสำคัญที่นำมาใช้ดำเนินการเพื่อคัดสรรตัวแทนของประชาชน ดังกล่าวคือ “การเลือกตั้ง” และระบบตัวแทนที่เกิดขึ้นนั้นต่างก็ต้องอาศัยสถาบันการเมืองเพื่อขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายในการครอบครองอำนาจบริหารสถาบัน ดังกล่าวเรียกว่า “พรรคการเมือง” ซึ่งพรรคการเมืองนั้นจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับประชาชนซึ่งเห็นได้ชัดจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในแต่ละครั้งซึ่งหากประชาชนให้ความไว้วางใจพรรคการเมืองใดให้เป็นตัวแทนพรรคการเมืองนั้นก็จะมี โอกาสประสบผลสำเร็จทางการเมืองและมีความเป็นสถาบันการเมืองสูงตามไปด้วย^{๔๗}

ความสำคัญของการเลือกตั้งมี ๒ ลักษณะ ดังนี้^{๔๘}

๑.ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎี

ในทางทฤษฎีกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการแบ่งอำนาจอธิปไตยออกเป็นสามส่วนคือ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ มีความเชื่อมโยงกับปรัชญาการเลือกตั้ง กล่าวคือ การเลือกตั้งจะเป็นที่มาของกลไกใช้อำนาจอธิปไตยในประเทศประชาธิปไตย ในความหมายนี้ การเลือกตั้งจะมีความสำคัญในฐานะที่เป็นการยอมรับในอำนาจของปวงชนในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งได้มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทนไปปฏิบัติกรแทนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ การเลือกตั้งจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยโดยการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ และมีความสัมพันธ์กับอำนาจทางฝ่ายบริหาร ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎีที่เป็นไปในแห่งทฤษฎีประชาธิปไตยแบบคลาสสิก นี้บ่งชี้ให้เห็นว่า การเลือกตั้งเป็นการเลือกรัฐบาลที่จะเข้ามาปกครองประเทศ

^{๔๖} วังษา ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, ๒๕๕๒), หน้า ๘-๙.

^{๔๗} วังลา รัฐนิตรานนท์ และ นพพล อัครชาติ, ความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑, [มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๓]: ๗๙.

^{๔๘} ธโรธร ตูทองคำ, “กระบวนการเลือกตั้ง” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๕), หน้า ๕๓๘-๕๓๙.

๒. ความสำคัญในการเลือกตั้งในทางปฏิบัติ

ในทางปฏิบัติกล่าวได้ว่า การเลือกตั้งในทางปฏิบัติที่มีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ ที่จะทำหน้าที่โดยเฉพาะในทางสังคมประชาธิปไตย อันเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติเชิงบังคับข้อ ๒๑ (๑) แห่งปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจการปกครองของรัฐบาลเจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็น ครั้งคราว ตามกำหนดเวลาด้วยการลงคะแนนเสียง ไม่ว่าจะป็นทั้งชายและหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงหนึ่งสิทธิ์เท่านั้น และกระทำการลับด้วยวิธีการอื่นใดที่รับประกันได้ว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะเป็นโดยเสรี ในแง่นี้การเลือกตั้งจะเป็นกระบวนการทางปฏิบัติหรือขั้นตอนที่สำคัญของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเสรีประชาธิปไตย และในทางปฏิบัตินี้ อาจจัดแบ่งความสำคัญของการเลือกตั้งออกได้เป็น ๖ ประการ ประกอบด้วย

ประการแรก การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นการเลือกตั้งโดยการแสดงออกซึ่งมีเจตจำนงหรือความต้องการของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นกับระบบการเมือง

ประการที่สอง การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีต่อผลในการจัดตั้งรัฐบาลและการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล โดยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยสันติวิธี ก่อให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนผ่านอำนาจ ป้องกันการผูกขาดอำนาจและการฉ้อราษฎร์บังหลวง ในแง่นี้ การเลือกตั้งจึงเป็นการตัดสินใจของผู้มีสิทธิ์ออกเสียงหรือประชาชนในรัฐในอันที่จะกำหนดรัฐบาลนั่นเอง

ประการที่สาม การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างสถาบันทางการเมืองทั้งสามสถาบันกับประชาชน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นกลไกที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างส่วนบน อันประกอบด้วยรัฐสภา รัฐบาลและศาล กลับโครงสร้างส่วนล่างซึ่งก็คือประชาชน โดยผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นการเลือกตั้งรัฐบาลจึงเป็นสิ่งสะท้อนถึงความคิด ความเชื่อ และทัศนคติของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงานของรัฐบาลและเป็นพันธะสัญญาที่รัฐบาลจำเป็นต้องปฏิบัติตามนโยบายที่ให้ไว้ นโยบายของรัฐนี้นับเป็นสัญญาประชาคม ที่เป็นผลมาจากการเลือกตั้งทั่วไปอันเป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง

ประการที่สี่ การเลือกตั้งเป็นกระบวนการ กลไก และขั้นตอนที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย หรือสัญลักษณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งทำให้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันการใช้ความรุนแรงทางการเมือง การปฏิวัติรัฐประหาร เมื่อการเมืองเกิดวิกฤตการณ์ การเลือกตั้งในแง่นี้จึงเป็นเครื่องมือประการหนึ่งที่จะใช้ลดความขัดแย้ง ลงได้

ประการที่ห้า การเลือกตั้งก่อให้เกิดบูรณาการทางสังคม และความรู้สึกในทางปฏิบัติที่ต้องมีสิทธิหรือหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญในทางการเมืองและสังคมอย่างยิ่ง ในการสร้างความรู้สึกร่วมกันการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และการเป็นเจ้าของประเทศของประชาชนผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งหรือเป็นกิจของพลเมือง ที่พลเมืองในประชาคมการเมืองจะต้องปฏิบัติ

ประการที่หก การเลือกตั้งก่อให้เกิดความ กล่อมเกลางทางการเมือง ทั้งนี้เพราะมีกิจกรรมทางการเมืองหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งโดยเฉพาะการรณรงค์หาเสียง ซึ่งก่อให้เกิดความรู้

เกิดการสื่อสารถ่ายทอดความต้องการของผู้มีส่วนร่วมส่วนได้ส่วนเสีย และสร้างเสริมการเรียนรู้ระหว่างกันจนนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองร่วมกันในที่สุด

ความสำคัญของการเลือกตั้งอีกประการหนึ่ง^{๔๙}

๑. การเลือกตั้งช่วยแก้ไขความขัดแย้งและผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมืองในภาวะการเมืองที่มีความตึงเครียดอันเนื่องจากความขัดแย้งที่รุนแรง ไม่ว่าจะระหว่างฝ่ายรัฐบาลฝ่ายค้าน ฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร หรือระหว่างฝ่ายผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง

๒. การเลือกตั้งช่วยสร้างความชอบธรรมทางการเมืองในการหาทางออกให้กับการตัดสินใจในครั้งเลือกที่เกี่ยวข้องกับชะตากรรมของประเทศและประชาชน ในกรณีที่รัฐบาลเกิดความผิดพลาดในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของประเทศหรือการดำเนินนโยบายในการบริหารประเทศ หรือกรณีมีเรื่องสำคัญที่จะตกรวมของประเทศชาติและประชาชนตกอยู่ในห้วงอันตรายไม่สามารถสร้างฉันทามติ ความรู้สึกสามัคคีดีในการกำหนดทางเลือกได้โดยรัฐบาลเพียงลำพัง จำเป็นต้องอาศัยอานัติ อ้างอิงทางการเมืองของประชาชนเป็นเครื่องตัดสินใจแทนรัฐบาล และรัฐบาลขาดความเชื่อมั่นในความชอบธรรมทางอำนาจ การเลือกตั้งจึงเป็นการถ่ายโอนภาระความรับผิดชอบและอำนาจการตัดสินใจไปให้กับประชาชนเป็นผู้ใช้สิทธิ์โดยตรงนั่นคือการเลือกตั้ง

๓. การเลือกตั้งช่วยนำร่องทิศทางทางการเมือง และช่วยสร้างความสอดคล้องในการสนองตอบความต้องการตามเจตนารมณ์ของประชาชน การเลือกตั้งเป็นการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้แก่ วัฒนาการทางการเมืองการปกครอง เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่เชื่อมโยงกับการฝึกปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันประชาชนกับผู้ปกครอง โดยที่ประชาชนเป็นฝ่ายได้รับโอกาสในการแสดงออกถึงความต้องการใหม่ใหม่ ๆ ขณะที่ฝ่ายผู้ปกครองก็ได้รับโอกาสในการริเริ่มสร้างสรรค์และนำเสนอแนวทางใหม่ ๆ ทางการเมืองที่ผ่านการคัดสรรจากกระบวนการแข่งขันที่ทำให้เกิดการผลัดซ้ำซึ่งผลผลิตใหม่ ๆ ทางการเมืองที่แตกต่างไปจากเดิมโดยเฉพาะการก่อตัวขององค์กรอำนาจใหม่ทางการเมือง

๔. การเลือกตั้งช่วยสร้างอิทธิพลและความสำคัญทางการเมืองของประชาชนการเลือกตั้งเป็นการใช้อำนาจทางการเมืองโดยตรงของประชาชน ซึ่งจะส่งผลอิทธิพลต่อการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองของผู้ปกครอง การเลือกตั้งโดยทั่วไปจึงเป็นการใช้ดุลทางการเมืองของประชาชนส่วนใหญ่ไปจำกัด ควบคุม และสลายการครอบงำอิทธิพลสูงสุดทางการเมืองขององค์กร อำนาจและกลุ่มผูกขาดเฉพาะกลุ่มเพื่อให้กระบวนการการแข่งขันเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

๕. การเลือกตั้งช่วยสร้างสันติภาพในการต่อสู้แข่งขันทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นกลไกช่วยจัดระเบียบการต่อสู้ทางการเมืองให้อยู่ในกรอบของกฎเกณฑ์ กติกาของการแทนการใช้กำลังความรุนแรงกับการแข่งขันอำนาจให้อยู่ในครรลองของสันติวิธีที่กลุ่มอำนาจฝ่ายต่าง ๆ ให้การยอมรับร่วมกันได้ ทั้งในการเข้าอำนาจ การใช้อำนาจ และการพ้นจากอำนาจทางการเมือง

๖. การเลือกตั้งช่วยให้ประชาชนได้คัดสรรกลั่นกรองผู้แทน และผู้ปกครองที่ต้องการ การเลือกตั้งจึงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พิจารณาตัดสินใจเปลี่ยนแปลงและคัดสรรผู้แทนหรือผู้ปกครองใหม่ให้สนองความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงใหม่ รวมทั้งการกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศของการแข่งขัน

^{๔๙} เขาวณะ ไตรมาส, การเลือกตั้งแบบใหม่: ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร: สุขุมและบุตร, ๒๕๔๕), หน้า ๑๕-๑๗.

ทางอำนาจในระหว่างกลุ่มอำนาจให้ผู้ปกครอง ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนได้รับโอกาสในการเลือกผู้ปกครองและผู้ปกครองเองก็จะแข่งขันกันสนองความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น

สรุปความได้ว่า การเลือกตั้งมีความสำคัญทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ซึ่งความสำคัญทางทฤษฎีนั้นมีความสำคัญในฐานะที่เป็นการยอมรับในอำนาจของประชาชนในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ที่มีการมอบหมายหรือให้อำนาจกับตัวแทนไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการของตนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ ส่วนความสำคัญในทางปฏิบัตินั้นมีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์

๒.๔.๓ กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง

กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง สามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้^{๕๐}

๑. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ ขั้นตอนของการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งซึ่งเริ่มจากการได้รับข่าวสารว่าจะต้องมีการเลือกตั้ง การได้รับข่าวสารของการสมัครรับเลือกตั้ง การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมือง ประชาชนในชนบทได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยผ่านสื่อ หรือช่องทางใดบ้างและข่าวสารต่าง ๆ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนเลือกรับข่าวสารในลักษณะใดจนกระทั่ง นำข่าวสารนั้นไปเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องการจะลงคะแนนเสียงให้ จากสื่อหรือช่องทางหลาย ๆ ทางนั้น ประชาชนเลือกที่จะเชื่อข่าวสารจากแหล่งใดมากที่สุด และลักษณะของข่าวสารที่ผ่านไปผู้ลงคะแนนเสียงนั้นก็ก็เป็นลักษณะข่าวสารที่หลากหลาย หลายแง่หลายมุมเพื่อที่จะจูงใจให้ลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ประชาชนเลือกที่จะรับข่าวสารลักษณะใดมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อที่จะลงคะแนนเสียงให้

๒. การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งเมื่อผู้ลงคะแนนเสียงยอมรับว่าต้องมีการตัดสินใจและได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือนโยบายของพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง สังกัดอยู่หรือผู้ลงคะแนนเสียงที่ผูกพันกับพรรคการเมือง หรือผูกพันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเอง ถูกใจมากที่สุดให้เหลือจำนวนเท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีได้หรือเท่าที่ตนเองต้องการจะ ลงคะแนนเสียงให้หรือให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล ในขั้นตอนนี้จะเริ่มมีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเพื่อให้ผู้ลงคะแนนเสียงเห็นชอบกับตัวผู้สมัคร ข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมือง ก็จะเริ่มเข้าสู่ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงก็เริ่มจะประเมินข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับมานั้น สอดคล้องกับหลักเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายของผู้ลงคะแนนเสียง

^{๕๐} จิตล คุ่มครอง, พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในกรอบรัฐธรรมนูญ: กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต ๒ จังหวัดชลบุรี, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๐), หน้า ๑๓-๑๕.

หรือไม่ ผู้ลงคะแนนบางคนอาจให้ความสำคัญกับนโยบายของพรรคการเมืองบางคนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้รับเลือกตั้ง

๓. การประเมินและการจัดลำดับผู้รับเลือกตั้ง เมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และให้นำหนักของหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงแล้วตามที่ผู้ลงคะแนนเสียงใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัคร จากนั้นจะเป็นการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน (หรือเท่ากับผู้ลงคะแนนเสียงจะประเมิน) ว่าตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนควรจะได้รับ การประเมินเท่าไร ตามการประเมินของผู้ลงคะแนนเสียงของแต่ละคน

๔. การตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ผู้ลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่มีคะแนนรวมจากการประเมินมากที่สุด แต่ในขั้นตอนนี้อาจจะมีเหตุการณ์บางอย่างเข้ามาสอดแทรก คือ ผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามอิทธิพลของสิ่งของเงินทองที่ได้รับจากหัวหน้าคะแนน ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเงินและสิ่งของนี้อาจจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง การตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งด้วย กล่าวคือ ถึงแม้ว่าจะมีขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งมาโดยตลอด จนกระทั่งได้ตัวผู้สมัครได้รับการประเมินสูงสุดแต่เมื่อรับเงินหรือสิ่งของไปแล้ว อาจจะทำให้การเปลี่ยนการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่รับสิ่งของหรือเงินทองมาก็ได้

สรุปได้ว่า ในระบบการปกครองระบบประชาธิปไตยถือว่าการเลือกตั้งเป็นกลไกและกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่าใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะปกครองโดยชอบ ดังนั้น เพื่อให้สังคมการเมืองเป็นสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพและ เสถียรภาพ เป็นระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยโดยประชาชนและเพื่อประชาชนโดยแท้ ประชาชนทุกคนจึงร่วมกันสร้างสรรค์ เสริมสร้าง และปรับแต่งให้วัฒนธรรมทางการเมือง ให้มีลักษณะสอดคล้องรองรับ และสนับสนุนต่อระบอบขบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การเสริมสร้างให้การเมืองมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่จะทำให้สังคมการเมืองมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน

๒.๔.๔ หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีคุณค่าสมควรแก่การยกย่องว่าได้ดำเนินการตามครรลองของระบบประชาธิปไตย และถือว่าเป็นฐานที่มาของความชอบธรรมในอำนาจของรัฐบาลและผู้ปกครองจะต้องดำเนินไปตามหลักเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับเป็นสากล ดังนี้^{๕๑}

๑. หลักความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง หมายความว่า การเลือกตั้งต้องกระทำโดยเสรีไม่มีการบังคับกดขี่จ้างวานหรือใช้อิทธิพลใด ๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะคอยเฝ้าดูแลดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยเสรี ปราศจากการบีบบังคับข่มขู่ด้วยประการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้อามิสสินจ้าง หรือใช้อิทธิพลบีบบังคับ รัฐเองก็ต้องไม่กดขี่ จ้างวาน หรือใช้อิทธิพลบังคับให้ราษฎรไปเลือกตั้ง การเลือกตั้งที่ปราศจากอิสระผู้ปกครองจะอ้างว่าตนมีอำนาจโดยชอบธรรมไม่ได้

๒. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา หมายความว่า เมื่อเลือกตั้งไปแล้วก็ต้องเลือกใหม่อีก โดยกำหนดระยะเวลาแน่นอน เช่น ๓ ปี หรือ ๕ ปี เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติ

^{๕๑} เอกชาติ แจ่มอัน, พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตงคกรอิสระตามรัฐธรรมนูญ: คณะกรรมการการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗), หน้า ๖-๘.

หน้าที่ของผู้แทนราษฎรว่าปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของประชาชนหรือไม่ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเปลี่ยนแปลงตัวผู้แทนราษฎรคนเดิม หรือเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใหม่ และเพื่อให้ประชาชนสามารถควบคุมผู้แทนของตนได้

๓. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง หมายความว่า การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย ปราศจากการครอบงำและเล่ห์กลทางการเมือง ปราศจากการใช้อิทธิพลทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคม วิธีที่จะทำให้การเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้งอย่างแท้จริง คือ

๓.๑ จัดให้ราษฎรจัดการเลือกตั้งของตนเองให้มากที่สุด โดยการให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง เช่น เป็นกรรมตรวจนับคะแนน เป็นต้น

๓.๒ จัดให้มีการคัดค้านการเลือกตั้ง

๔. หลักการออกเสียงทั่วไป หมายความว่า การให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษเนื่องจากเพศ ผิวดำ สถานภาพ ทางเศรษฐกิจ สังคม トラบไคที่ประชาชนผู้นั้นไม่ขาดคุณสมบัติ การมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มักจะคำนึงถึงคุณสมบัติที่สำคัญ ๗ ประการ คือ

๔.๑ อายุ ประเทศต่าง ๆ มักจะกำหนดอายุขั้นต่ำของการมีสิทธิเลือกตั้งไว้ ๑๘ ปี หรือ ๒๐ ปี เป็นต้น

๔.๒ ความเป็นพลเมือง หมายถึง การเป็นสมาชิกรัฐหนึ่ง ๆ และการเป็นสมาชิกนั้นนำมาซึ่งสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง

๔.๓ การมีถิ่นที่อยู่ หมายถึง การกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำในการมีถิ่นที่อยู่ภายในเขตเลือกตั้ง

๔.๔ การรู้หนังสือ เงื่อนไขนี้ไม่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

๔.๕ คุณสมบัติเกี่ยวกับความประพฤติ หมายถึง การจำกัดสิทธิบุคคลบางประเภทที่มีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงจนถูกศาลตัดสินลงโทษ หรือตัดสิทธิในการเลือกตั้ง

๔.๖ คุณสมบัติเกี่ยวกับสภาพความสมบูรณ์ของจิตใจ ประเทศต่าง ๆ มักจะไม่ให้สิทธิเลือกตั้งแก่บุคคลที่มีความเจ็บป่วยทางด้านจิตใจ เช่น คนวิกลจริตไม่สมประกอบ เป็นต้น

๔.๗ คุณสมบัติเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคมบางประการ เช่น นักพรต นักบวช ซึ่งสังคมถือว่าไม่ควรมีส่วนร่วมทางการเมือง

๕. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค หมายความว่า การมีสิทธิในการเลือกตั้งของประชาชน มีความสำคัญและได้รับการยอมรับโดยเท่าเทียมกัน ไม่ว่าผู้เลือกตั้งจะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร หลักการที่ใช้เป็นมาตรการในการให้ความเสมอภาค คือ การให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งคนหนึ่ง ๆ มีคะแนนเสียงเพียงหนึ่งคะแนน (One Man One Vote) และคะแนนเสียงทุกคะแนนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

๖. หลักการลงคะแนนเสียงลับ หมายความว่า การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นเอกสิทธิ์ของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด เอกสิทธิ์นี้จะได้รับการพิทักษ์ปกป้องโดยการออกเสียงลับ โดยผู้ออกเสียงไม่จำเป็นต้องบอกผู้อื่นว่าตนเลือกใคร ซึ่งจะกระทำโดยวิธีให้เอาบัตรลงคะแนนผนึกในซองแล้วมอบให้กรรมการตรวจคะแนน หรือใส่หีบบัตรเลือกตั้ง

๗. หลักการวิธีการลงคะแนนเสียงอิสระอย่างอื่น หมายความว่า การที่จะไม่ใช่ วิธีการลงคะแนนเสียงโดยลับดังกล่าว แล้วก็ต้องใช้วิธีการลงคะแนนเสียงอย่างอิสระอย่างอื่น ๆ

ตามหลักเกณฑ์ ที่ได้รับการยอมรับเป็นสากลมีดังต่อไปนี้^{๕๒}

๑. ความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง หมายความว่า การแสดงเจตนารมณ์ในการเลือกตั้งจะต้องเป็นไปอย่างอิสระปราศจากการบีบบังคับข่มขู่ด้วยประการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้อามิสสินจ้าง หรือการใช้อิทธิพลบีบบังคับ

๒. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา หมายความว่า การจัดให้มีการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา ทั้งนี้เพื่อประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปกครองว่าได้ ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของประชาชนหรือไม่ และเป็นเงื่อนไขสำคัญในการพิจารณาความชอบธรรมในการใช้อำนาจของผู้ปกครองและเป็นเงื่อนไขเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสสามารถเปลี่ยนแปลง ตัวผู้ปกครองได้โดยสันติวิธี ผู้ปกครองที่ใช้อำนาจโดยชอบธรรมในระหว่างที่อยู่ในอำนาจ เมื่อครบ วาระแล้วก็มีโอกาสได้รับความไว้วางใจจากประชาชนและได้รับเลือกเข้ามาใหม่

๓. การเลือกตั้งที่ยุติธรรม หมายความว่า การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย และเจตนารมณ์ของกฎหมาย ปราศจากการครอบงำและเล่ห์ทางการเมือง ปราศจากการใช้อิทธิพลทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคม เช่น นักการเมืองที่อยู่ในตำแหน่ง ใช้อำนาจหน้าที่ของตนเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนสนับสนุน หรือผู้ที่มีกำลังทางเศรษฐกิจเข้มแข็งกว่าใช้เงินทองทุ่มเทหาเสียง หรือซื้อคะแนนเสียงเพื่อตนเอง หรือสนับสนุนผู้สมัคร นอกจากนี้การต่อสู้แข่งขันระหว่างผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองจะต้องเป็นไปอย่างอิสระเสรีภายในขอบเขตของ กฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มีพื้นฐานอยู่บนความยุติธรรมและความเสมอภาค

๔. หลักการใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการทั่วไป หมายความว่า การให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษเนื่องมาจาก เพศ สีผิว สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ เงื่อนไขข้อนี้มิรากฐานมาจากความเชื่อที่ว่าสิทธิในการมีส่วนร่วมใช้อำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของประชาชนทุกคน

๕. หลักความเสมอภาค หมายความว่า การมีสิทธิในการเลือกตั้งของประชาชน มีความสำคัญ และได้รับความยอมรับโดยเท่าเทียมกัน ไม่ว่าผู้เลือกตั้งนั้นจะมีสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างไร มาตรการในการให้ความเสมอภาค อย่างเช่น การให้ผู้มีสิทธิออก เสียงเลือกตั้งคนหนึ่ง ๆ ลงคะแนนเสียงได้เพียงหนึ่งคะแนน (One man one vote) และคะแนนเสียง ทุก ๆ คะแนน มีความสำคัญเท่ากัน เป็นต้น

๖. หลักการลงคะแนนลับ หมายความว่า การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นเอกสิทธิของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด และได้รับการปกป้องพิทักษ์โดยการออกเสียงลับ ทั้งนี้ เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ ปราศจากการข่มขู่บีบบังคับจากอิทธิพลใด ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อเสรีภาพของผู้เลือกตั้ง

^{๕๒} ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, โครงการวิจัยเรื่องการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ: คณะกรรมการการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๑๐-๑๒.

จากหลักเกณฑ์การเลือกตั้งดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า เป็นอุดมคติแต่มีความจำเป็นมากในการที่จะประกันความบริสุทธิ์ยุติธรรมของการเลือกตั้ง การเลือกตั้งจึงเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้า มีส่วนร่วมในการแสดงบทบาททางการเมือง ช่วยกันรับผิดชอบต่อประเทศชาติ และยังเป็นการแสดงออกถึงเจตนาารมณ์ของประชาชนที่รัฐบาลจะต้องตระหนักและยึดถือเป็นเรื่องสำคัญ ประเทศเสรีประชาธิปไตย ทุกประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้งมาก นอกจากนี้การเลือกตั้งยังเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นว่าการปกครองบริหารประเทศของตนนั้นเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ กล่าวคือการเข้าปฏิบัติหน้าที่ก็เพราะได้รับการกลั่นกรองและยอมรับจากประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศขณะเดียวกันก็เป็นการแสดงความชอบธรรมในการได้มาซึ่ง อำนาจเพื่อให้านาประเทศยอมรับ

๒.๔.๕ ประเภทของการเลือกตั้ง

ประเภทของการเลือกตั้งแบ่งเป็น ๓ ประเภท มีดังต่อไปนี้^{๕๓}

๑. การเลือกตั้งทั่วไป (General election) หมายถึง การเลือกตั้งที่มีสิทธิออก เสียงเลือกตั้งทั่วประเทศมาลงคะแนนเสียงพร้อม ๆ กัน การเลือกตั้งทั่วไปมี ๒ กรณี คือ ครบวาระ ที่จะต้องมีการเลือกตั้ง และยุบสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการเลือกตั้งทั่วไปจะเป็นเครื่องชี้วัดกระแส ความคิดทางการเมืองของประชาชนได้เป็นอย่างดี แต่จะชี้วัดได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับระบบพรรคการเมืองของประเทศนั้น อาทิเช่น ประเทศในระบบสองพรรคการเมือง การเลือกตั้งทั่วไป จะเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่เป็นเครื่องชี้วัดว่า ประชาชนยังคงสนับสนุนรัฐบาลเดิมอีกหรือไม่ สำหรับประเทศที่เป็นระบบหลายพรรคการเมือง ลักษณะการจัดตั้งรัฐบาลเป็นรัฐบาลผสม ผลการเลือกตั้งทั่วไปไม่อาจชี้วัดได้ชัดเจนว่า ประชาชนต้องการรัฐบาลเดิมหรือรัฐบาลใหม่ได้ เพราะการจัดตั้งรัฐบาลขึ้นอยู่กับการรวบรวมเสียงข้างมากของพรรคการเมืองต่าง ๆ หลังจากรเลือกตั้งได้ หรือไม่ อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งทั่วไปก็ยังเป็นภาพสะท้อนความคิดเห็นวัฒนธรรมทางการเมือง และแนวโน้มของกระแสความคิดทางการเมืองของประชาชนในประเทศหรือในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ความแตกต่างขอจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองกับชนบทปริมาณและ ลักษณะการซื้อสิทธิ ขายเสียงในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ ความนิยมพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานครกับส่วนภูมิภาคอื่น ๆ เป็นต้น

๒. การเลือกตั้งซ่อม (By - election) ในกรณีที่ผู้แทนขาดจากสมาชิกภาพ เช่น ตาย ลาออก หรือเพราะเหตุอื่น ๆ ก็จะมีการเลือกตั้งซ่อมให้ได้ผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งซ่อมนี้ อาจจะมีความสำคัญไม่เท่ากับการเลือกตั้งทั่วไปอย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งซ่อมในเขตการเลือกตั้งที่ ประชาชนมีความสนใจทางการเมืองอยู่บ้างแล้วการเลือกตั้งซ่อมก็จะเป็นเครื่องมือในการวัดความ นิยมพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งหรือรัฐบาลได้

๓. การเลือกตั้งซ้ำ (Re - election) หมายถึง การเลือกตั้งที่จัดให้มีขึ้นในเขต เลือกตั้งใดเลือกตั้งหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งอาจจะเกิดจากการฟ้องร้องต่อศาลว่ามีการเลือกตั้งโดยมิชอบ เพื่อขอให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ถ้าศาลมีคำพิพากษาว่าเขตการเลือกตั้งให้มีการเลือกตั้งที่มีชอบด้วย

^{๕๓} มานิตย์ จุมปา, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ๒๕๔๑), หน้า ๙๗.

กฎหมาย ศาลจะมีคำสั่งให้การเลือกตั้งครั้งนั้นเป็นโมฆะ และให้มีการจัดการเลือกตั้งใหม่ ในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ผู้แทนคนใดได้รับเลือกตั้งก่อนศาลจะสั่งให้มีการเลือกตั้งนั้นเป็นโมฆะ จะพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลสั่งให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ แต่ทั้งนี้ย่อมไม่กระทบกระเทือนต่อ กิจการต่าง ๆ ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นั้นได้ ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร

สรุปความได้ว่า ประเภทของการเลือกตั้ง แบ่งเป็น ๓ ประเภท ๑. การเลือกตั้งทั่วไป หมายถึง การเลือกตั้งที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วประเทศมาลงคะแนนเสียงพร้อม ๆ กัน มี ๒ กรณี คือ ครบวาระที่จะต้องมีการเลือกตั้ง และยุบสภาผู้แทนราษฎร ๒. การเลือกตั้งซ่อม ในกรณีที่ผู้แทนขาดจากสมาชิกภาพ เช่น ตาย ลาออก หรือเพราะเหตุอื่น ๆ ๓. การเลือกตั้งซ้ำ หมายถึง การเลือกตั้งที่จัดให้มีขึ้นในเขตเลือกตั้งใดเลือกตั้งหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งอาจจะเกิดจากการฟ้องร้องต่อศาลว่า มีการเลือกตั้งโดยมิชอบ

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ (๒๕๔๔, หน้า ๓๑) (๒๕๔๘, หน้า ๗)	การเลือกตั้ง คือ การเลือกตั้งเป็น กิจกรรมที่ประชาชนแสวงหาทางเลือกในการปกครองและบำบัดความต้องการของตนเองเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องหรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือละเว้น
เขวณะ ไตรมาส (๒๕๔๕, หน้า ๗)	วิชา ไซยสาร (๒๕๕๒, หน้า ๘-๙)
อัษฎางค์ ปาณิกบุตร	การออกกฎหมายโดยฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศเป็นการมอบอำนาจอธิปไตยของราษฎร แต่ละคนให้ผู้แทนของตนนำไปใช้ในการปกครองประเทศ เนื่องจากเราไม่สามารถให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้จึงคิดค้นวิธีการขึ้นมาเรียกว่า การเลือกตั้ง
	กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
เอกชาติ แจ่มอัน (๒๕๔๗, หน้า ๖-๘)	หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีคุณค่าสมควรแก่การยกย่องว่าได้นำมาดำเนินการตามครรลองของระบบประชาธิปไตย และถือว่าเป็นฐานที่มาของความชอบธรรมในอำนาจของรัฐบาลและผู้ปกครองจะต้องดำเนินไปตามหลักเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับเป็นสากล
สถิต นิยมญาติ (๒๕๔๖, หน้า ๕๑)	ตัวแปรทางสิ่งแวดล้อมทางสังคม ตัวแปรทางจิตวิทยา การมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นอยู่กับรางวัลหรือผลตอบแทน ตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ประกอบด้วยระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ และที่อยู่อาศัย
มานิตย์ จุ่มปา (๒๕๔๑, หน้า ๙๗)	ประเภทของการเลือกตั้ง แบ่งเป็น ๓ ประเภท ๑. การเลือกตั้งทั่วไป หมายถึง การเลือกตั้งที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วประเทศมาลงคะแนนเสียงพร้อม ๆ กัน มี ๒ กรณี คือ ครบวาระที่จะต้องมีการเลือกตั้ง และยุบสภาผู้แทนราษฎร ๒. การเลือกตั้งซ่อม ในกรณีที่ผู้แทน ขาดจากสมาชิกภาพ เช่น ตาย ลาออก หรือเพราะเหตุอื่น ๆ ๓. การเลือกตั้งซ้ำ หมายถึง การเลือกตั้ง ที่จัดให้มีขึ้นในเขตเลือกตั้งใดเลือกตั้งหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งอาจจะเกิดจากการฟ้องร้องต่อศาลว่า มีการเลือกตั้งโดยมิชอบ
ธโรธร ตูทองคำ (๒๕๔๕, หน้า ๕๓๘-๕๓๙)	ความสำคัญของการเลือกตั้ง ในทางทฤษฎีกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการแบ่งอำนาจอิตาเลียนออกเป็นสามส่วนคือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ มีความเชื่อมโยงกับปรัชญาการเลือกตั้งและ ในทางปฏิบัติกล่าวไว้ว่า การเลือกตั้งในทางปฏิบัติที่มีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ ที่จะทำหน้าที่โดยเฉพาะในทางสังคมประชาธิปไตย
เชาวณะ ไตรมาส (๒๕๔๕, หน้า ๑๕-๑๗)	กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง สามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ๑. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ๒. การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง ๓. การประเมินและการจัดลำดับผู้รับเลือกตั้ง ๔. การตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

๒.๕ หลักธรรมโยนิโสมนสิการ

๒.๕.๑ ความหมายของโยนิโสมนสิการ

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ให้ความหมายของโยนิโสมนสิการ คือ การใช้ความคิดถูกวิธี คือ การกระทำในใจโดยแยบคาย มองสิ่งทั้งหลายด้วยความคิดพิจารณาสืบค้นถึงต้นเค้า สวหาเหตุผลจนตลอดสาย แยกแยะออก พิเคราะห์ด้วยปัญญาที่เป็นระเบียบและโดยอุบายวิธีให้เห็นสิ่งนั้น ๆ หรือปัญหานั้น ๆ ตามสภาวะ และตามความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย^{๕๔}

วิธีคิดตามหลักพุทธธรรมด้วยการแยกตามรูปศัพท์เพื่อให้เกิด ความเข้าใจมากยิ่งขึ้นว่า “โยนิโสมนสิการ” ประกอบด้วย “โยนิโส” กับ “มนสิการ” ซึ่งคำว่า “โยน” ซึ่งแปลว่า เหตุต้นเค้า แหล่งเกิดปัญหา อุบาย วิธี ทาง ส่วนคำว่า “มนสิการ” แปลว่า การทำในใจ การคิดคำนึง นึกถึง ใส่ใจ พิจารณา ดังนั้นเมื่อรวมเข้าเป็นโยนิโสมนสิการ แปลว่า การทำในใจ โดยแยบคาย อุบาย วิธี ทาง ส่วนคำว่า “มนสิการ” แปลว่า การทำในใจ การคิดคำนึง นึกถึง ใส่ใจ พิจารณา ดังนั้นเมื่อรวมเข้าเป็นโยนิโสมนสิการ แปลว่า การทำในใจโดยแยบคาย^{๕๕}

คำว่า “โยนิโสมนสิการ” สอดคล้องกับ พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรมและการให้ความหมายในหนังสือวิธีคิดตามหลักพุทธ ธรรม คือ การทำไว้ในใจโดยแยบคายหรือการคิดเป็น และนอกจากนี้ยังต้องเป็นความคิดที่ถูกต้อง ตามความเป็นจริง โดยอาศัยการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและคิดเชื่อมโยงตีความข้อมูลเพื่อนำไปใช้ ต่อไปและยังกล่าวว่า โยนิโสมนสิการมีวิธีคิดสรุปได้เป็น ๔ แบบด้วยกัน ดังนี้^{๕๖}

๑. อุปายมนสิการ คือ คิดถูกวิธี การศึกษาต้องสอนให้คนมีวิธีคิด วิธีวิจัย และใช้วิธีการ นั้น อย่างถูกต้องว่องไว

๒. ปถมนสิการ คือ คิดมีระเบียบ การศึกษาจะต้องสอนให้คนคิดต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ มีระเบียบไม่กระโดดไปกระโดดมา คิดอย่างมีเป้าหมาย

๓. การณมนสิการ คือ คิดมีเหตุผล รู้จักเชื่อมโยงว่าเหตุนี้นำไปสู่ผลอะไร หรือผลนี้มาจากเหตุอะไร

๔. อุปาทกมนสิการ คือ คิดเป็นกุศล เป็นการคิดเพื่อค้นหาแก่นสารสาระ เมื่อได้รับ ข้อมูลข่าวสารมากมาย ต้องรู้จักกรองเอาส่วนที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับเรา^{๕๗}

การคิดอย่างมีระเบียบ หรือคิดตามแนวทางของปัญญา คือ การรู้จักมอง รู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามสภาวะ แยกแยะสิ่งนั้น ๆ เรื่องนั้น ๆ ออกให้เป็นตามสภาวะ และตาม ความสัมพันธ์สืบทอดแห่งเหตุปัจจัย โดยไม่เอาความรู้สึกด้วยต้นหาอุปทานของตนเองเข้าจับหรือ ครอบคลุม ทำให้

^{๕๔} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), *การพัฒนาที่ยั่งยืน*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โกมลคิมทอง, ๒๕๕๓), หน้า ๖๖.

^{๕๕} พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต), *วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม*, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, ๒๕๓๗), หน้า ๓๗.

^{๕๖} อญ.จตุกก. ไทย ๑๒/๒๖๘-๙/๓๓๒.

^{๕๗} พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต), *พุทธธรรม (ฉบับปรับปรุงและขยายความ)*, (กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๙), หน้า ๒๔-๒๕.

เกิดความตึงามและแก้ปัญหาได้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบฝ่ายภายในหรือปัจจัยภายใน ตัวบุคคลหรือเรียกว่า วิธีการแห่งปัญญา^{๕๘}

จึงกล่าวสรุปได้ว่า “โยนิโสมนสิการ” หมายถึง การคิดของบุคคลที่ต้องมีสติปัญญาเป็น ตัวกำกับ ซึ่งทำให้บุคคลสามารถ “คิดเป็น” โดยคิดได้อย่างถูกวิธี มีระบบ มีระเบียบ ต่อเนื่องกันเป็น เหตุเป็นผลเชื่อมโยงกัน และเป็นการคิดที่เป็นกุศล

๒.๕.๒ ความสำคัญของโยนิโสมนสิการ

โยนิโสมนสิการเป็นความคิดที่สกัดอวิชชาตัณหา (อวิชชา คือ ความไม่รู้ในสิ่งที่ควรรู้และ ความรู้ สิ่งที่ไม่ควรรู้ ส่วนตัณหา คือ ความทะยานอยาก ความใคร่ในกาม) หรือการคิดเพื่อสกัดตัด หน้า อวิชชาและตัณหา พุดในแง่บวก คือ โยนิโสมนสิการเป็นความคิดปลูกเร้าปัญญาและกุศลธรรม ให้ เกิดเพราะโดยทั่วไปแล้วปุถุชนพอรับรู้อะไร ความคิดก็จะพรวดเข้าสู่ความชอบใจ ไม่ชอบใจทันที โยนิโสมนสิการทำหน้าที่เข้าสกัดหรือตัดหน้า แล้วเป็นตัวนำกระบวนการความคิดบริสุทธิ์พิจารณาตาม สภาวะตามเหตุปัจจัยโยนิโสมนสิการเป็นการใช้ความคิดอย่างถูกวิธีซึ่งเป็นองค์ธรรมสำคัญใน กระบวนการของการศึกษา หรือการพัฒนาตนที่จุดแกนกลาง คือ การพัฒนาปัญญาเป็นองค์ธรรมที่ จำเป็นสำหรับชีวิตที่ตึงาม ซึ่งแก้ปัญหาและพึ่งพาตนได้^{๕๙}

จึงกล่าวสรุปความสำคัญของโยนิโสมนสิการ ได้ว่า เมื่อบุคคลมีความคิดที่เป็นโยนิโสมนสิการ แล้วจะเป็นปัจจัยทำให้เกิดการคิดวิเคราะห์เป็นอย่างดีมีเหตุผล นั่นคือ ปัญญาและสามารถใช้ ปัญญา นั้น ๆ สกัดกั้นอวิชชา ตัณหาและอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นภายในจิตของตนให้หมดไป และยังทำให้เกิด กุศลธรรมที่ทำให้ชีวิตของตนสามารถพัฒนาในทางที่ดีขึ้นอีกด้วย

๒.๕.๓ วิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดสัมมาทิฐิ คือ ความรู้ ความเข้าใจตาม ความ เป็นจริง สามารถพัฒนาตนเองไปสู่อิสรภาพได้อย่างแท้จริงได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยทั้งจาก ภายนอกและ ภายในเข้าช่วยจึงทำให้เกิดวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คือ

ปัจจัยภายนอก เรียกว่า “ปรโตโฆสะ” ปรโตโฆสะ คือ เสียงจากผู้อื่นที่ทำให้เกิดสัมมาทิฐิ ได้แก่ เสียงที่ตึงาม เสียงที่ถูกตอง เสียงที่บอกกล่าวชี้แจงความจริง มีเหตุผล มีประโยชน์ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งเกิดจากความรักความปรารถนาดี เสียงที่ตึงามเช่นนี้เกิดจากแหล่งที่ดี คือ คนดี คนมีปัญญา คนมีคุณธรรม คนเช่นนี้ทาง ธรรมเรียกว่า สัตบุรุษหรือบัณฑิต ทำหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำ สั่งสอน อธิบาย ชี้แจง ชักนำความคิด ที่ถูกต้องให้เกิดแก่ผู้อื่น ซึ่งเราเรียกว่า “กัลยาณมิตร” ซึ่งตามปกติ กัลยาณมิตรจะทำหน้าที่ให้เกิดผล ดีและประสบผลสำเร็จได้นั้นจะต้องสร้างศรัทธาให้เกิดเสียก่อน

ปัจจัยภายใน เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลที่ทำให้บุคคลนั้น ๆ มีการคิดตาม แนวทาง ของปัญญา คือ การรู้จักมอง รู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามสภาวะความเป็นจริงโดยไม่เอา ความรู้สึก ด้วยตัณหาอุปาทานของตนเองเข้าเกี่ยวข้อง^{๖๐}

^{๕๘} สุรางค์ ไคว์ตระกูล, *จิตวิทยาการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๒๓๑.

^{๕๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓๑.

^{๖๐} พระเทพเวที (ประยูร ปยุตโต), *วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม*, หน้า ๑๗.

ซึ่งวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ได้จัดหมวดหมู่ของวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการไว้ ๑๐ วิธี คือ

๑. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย คือ การพิจารณาปรากฏการณ์หรือปัญหาที่เป็นผลจากสถานะที่เห็นจริงด้วยความต่อเนื่องของเรื่องราวที่เกิดขึ้น ด้วยการลำดับเหตุการณ์และผลกระทบ เพื่อหาหนทางแก้ไข ด้วยการค้นหาสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ส่งผลสืบทอดกันมา ในลักษณะปัจจัยสัมพันธ์และแบบสอบถามโดยการตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบ

๒. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ หรือกระจายเนื้อหา เป็นการคิดแบบวิเคราะห์ที่มุ่งให้มองและให้รู้จักสิ่งทั้งหลายตามสถานะของมันเอง โดยสามารถแยกแยะออกมาเป็นองค์ประกอบย่อย ๆ ได้ เพื่อศึกษาความสำคัญของส่วนใหญ่ ส่วนย่อย หรือการพึ่งพาอาศัยกัน หรือการจัดจำแนกหมวดหมู่ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจและหาสาเหตุชัดเจนได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

๓. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ หรือวิธีคิดแบบรู้เท่าทันธรรมดาเป็นการมองอย่างรู้เท่าทัน ความเป็นไปของสิ่งทั้งหลายซึ่งจะต้องเป็นอย่างนั้น ๆ ตามธรรมดาของมันเองตามกฎไตรลักษณ์ คือ เป็นวิธีที่รู้เท่าทันความเป็นไปของสิ่งทั้งหลาย ว่าต้องเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาเสมอตามเหตุ ปัจจัย

๔. วิธีคิดแบบอริยสัจ หรือ คิดแบบแก้ปัญหา เป็นวิธีแห่งความดับทุกข์ คือเป็นวิธีคิด แบบแก้ปัญหา โดยเริ่มจากตัวปัญหาหรือทุกข์ มีลักษณะทั่วไป ๒ ประการคือ ๑. เป็นวิธีคิดตามเหตุและผล ๒. เป็นวิธีคิดที่ตรงจุดตรงเรื่อง ตรงไปตรงมา มีวิธีการปฏิบัติ ๔ ขั้นตอน คือ กำหนด ตัวปัญหา ที่เรียกว่า “ทุกข์” คือ การกำหนดให้รู้สภาพปัญหา ความขัดแย้ง ติดขัด กดดัน บีบคั้น บกพร่องที่เกิดแก่ชีวิต กำหนดเหตุของปัญหา ที่เรียกว่า “สมุทัย” คือ การกำหนดเหตุแห่งทุกข์ หรือ สาเหตุของปัญหา จุดหมายที่เป็นภาวะสิ้นปัญหา ที่เรียกว่า “นิโรธ” คือ การดับทุกข์อย่างมีจุดหมาย ต้องมีการกำหนดว่าจุดหมายที่ต้องการคืออะไรทั้งจุดมุ่งหมายหลักและจุดหมายรอง วิธีการปฏิบัติ เพื่อแก้ไขสาเหตุและเพื่อบรรลภาวะสิ้นปัญหาที่เรียกว่า “มรรค” คือ การกำหนดวิธีการใน รายละเอียดและการปฏิบัติเพื่อกำจัดปัญหา

๕. วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ หรือคิดตามหลักการและความมุ่งหมาย คือ พิจารณา ให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง ธรรม กับ อรรถ หรือ หลักการ กับ ความมุ่งหมาย ซึ่งในที่นี้ “ธรรม” (หลักการ) หมายถึง หลักคำสอนที่จะให้ประพฤติปฏิบัติและกระทำการ ได้ถูกต้อง และ “อรรถ” (ความมุ่งหมาย) หมายถึง จุดหมาย ประโยชน์ที่ต้องการ หรือสาระที่พึงประสงค์ ดังนั้นการคิดพิจารณาให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างหลักการ กับ ความมุ่งหมาย เป็นความคิดที่มีความสำคัญ มากเมื่อจะลงมือปฏิบัติตามหลักการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้ผลตรงตามความมุ่งหมาย ในการ ปฏิบัติตามหลักการใด ๆ ก็ตามจะต้องเข้าใจความหมายและความมุ่งหมายของหลักการนั้น ๆ ว่า ปฏิบัติหรือทำไปเพื่ออะไร หลักการนั้นกำหนดวางไว้เพื่ออะไร จะนำไปสู่ผลหรือที่หมายใดบ้าง ความเข้าใจถูกต้องในเรื่องหลักการและความมุ่งหมายนี้นำไปสู่การปฏิบัติถูกต้อง

๖. วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก เป็นการคิดพิจารณาในทุกแง่ทุกมุมและยอมรับความจริงว่าทุกสิ่งในโลกมีทั้งคุณ-โทษ ข้อดี-ข้อเสีย จุดอ่อน จุดแข็ง และสามารถหาทางออกหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยการปฏิบัติมรรควิธีที่ถูกต้อง

๗. วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้ - คุณค่าเทียม เป็นการคิดพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำสิ่งต่าง ๆ ในการใช้สอย-บริโภค หรือคุณค่าในการใช้งานในชีวิตประจำวัน การพิจารณาว่าสิ่งใดที่มีคุณค่าแท้ - คุณค่าเทียม จะใช้กิเลสและตัณหาเป็นเกณฑ์พิจารณา คือ ถ้าสิ่งใดที่ทำเพื่อประโยชน์สุขทั้งของตนเอง

และผู้อื่นโดยปราศจากกิเลสและตัณหาเป็นตัวนำสิ่งนั้นว่าเป็นคุณค่าแท้ แต่ถ้าสิ่งใดทำเพื่อตอบสนองกิเลสและตัณหาเป็นตัวนำสิ่งนั้นถือว่าเป็นคุณค่าเทียม ดังนั้นเพื่อสกัดหรือบรรเทากิเลส และตัณหาที่จะเข้ามาครอบงำจิตใจต้องอาศัยปัญหาเป็นตัวช่วยกำกับพิจารณาอยู่เสมอเพื่อจะได้ เข้าใจและเลือกเสพคุณค่าแท้ที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิตอย่างแท้จริงแก่ตนเองและผู้อื่นในสังคม

๘. วิธีคิดแบบอุปบายปลูกเร้าคุณธรรม หรือวิธีคิดแบบเร้าคุณธรรม หรือแบบเร้ากุศลเป็น วิธีคิดที่ทำให้เกิดความคิดและการกระทำที่ดีงามเป็นประโยชน์ เกิดกุศลธรรม เป็นการคิดที่ประกอบด้วยสติ คือ ความกำหนดใจได้ หรือมีใจอยู่กับตัวระลึกถึงสิ่งที่พึงเกี่ยวข้องจัดทำและสำนึก ที่ จะเร่งรีบทำการซึ่งเป็นการเสริมสร้างสัมมาทิฐิที่เป็นโลกิยะ

๙. วิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบัน เป็นการความคิดที่ให้ตัดความคิดที่ไร้สาระ ไม่เกี่ยวข้อง กับปัจจุบันออกไปและไม่ตกอยู่ในอำนาจอารมณ์ หรือติดเกาะกับอดีตและไม่เลื่อนลอยไปในอนาคต คือไม่คิดฟุ้งซ่านไปกับภาพที่ฝัน แต่เป็นความคิดในทางของความรู้หรือคิดด้วยอำนาจปัญญา

๑๐. วิธีคิดแบบวิภาษวาท ไม่ใช่วิธีคิดโดยตรง แต่เป็นผลสะท้อนของความคิดและการพูด ที่เริ่มจากการมองความจริงโดยการแยกแยะวิเคราะห์วินิจฉัยครบทุกแง่ทุกมุมไม่จับเอาแต่แง่ใด แ่หนึ่งแง่เดียว

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การที่จะเกิดวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ได้นั้นต้องอาศัยทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในมาสนับสนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งสิ่งสำคัญคือการมีกัลยาณมิตรที่ดีที่เป็นปัจจัยภายนอก ที่จะมาช่วยเสริมสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในทางที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดปัจจัยภายในตามมา คือวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการซึ่งทำให้นักเรียนเกิดการคิดเป็นที่ถูกต้องโดยใช้ปัญญาคิดพิจารณาอย่างถูกวิธี คิดอย่างมีระเบียบแบบแผน คิดอย่างวิเคราะห์โดยไม่มองเห็นสิ่งต่าง ๆ เพียงด้านเดียว แต่ต้องมองทุกแง่ทุกอย่างเชื่อมโยงเป็นขั้นตอน เพื่อพัฒนาสัมมาทิฐิที่จะนำคนไปสู่การประพฤติ ปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันที่ต้องหรือมีวิธีการดำเนินชีวิตที่ดีงามในสังคม

สรุป วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการทั้ง ๑๐ วิธี ที่กล่าวมาแล้วจะพบว่า แต่ละวิธีคิดมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องและคล้ายกันเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นในการสอนให้คิดแบบโยนิโสมนสิการใน แต่ละครั้งจะใช้ก็วิธีก็ได้ แต่การคิดจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในคือ “ปรโตโฆสะ” และ “โยนิโสมนสิการ” ในบรรดาวิธีคิดทั้ง ๑๐ วิธี มีวิธีที่เหมาะสมกับการคิดวิเคราะห์ ๓ วิธี ได้แก่ วิธีคิดสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก ดังนั้น ผู้วิจัยจะนำวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการที่ประกอบด้วยวิธีคิดทั้ง ๓ วิธีนี้ไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ตารางที่ ๒.๕ หลักธรรมโยนิโสมนสิการ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (๒๕๔๓, หน้า ๖๖)	ความหมายของโยนิโสมนสิการ คือ การใช้ความคิดถูกวิธี คือ การกระทำในใจโดยแยบคาย มองสิ่งทั้งหลายด้วยความคิดพิจารณาสืบค้นถึงต้นเค้า สวหาเหตุผลจนตลอดสาย แยกแยะออก พิเคราะห์ดูด้วยปัญญาที่เป็นระเบียบและโดยอบายวิธีให้เห็นสิ่งนั้น ๆ หรือปัญหานั้น ๆ ตามสภาวะและตามความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย
พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) (๒๕๓๗, หน้า ๓๗)	โยนิโสมนสิการเป็นความคิดปลูกเร้าปัญญาและกุศลธรรมให้ เกิดเพราะโดยทั่วไปแล้วปุถุชนพอรับรู้อะไร ความคิดก็จะพรวดเข้าสู่ความชอบใจ ไม่ชอบใจทันที โยนิโสมนสิการทำหน้าที่เข้าสกัดหรือตัดหน้า แล้วเป็นตัวนำกระบวนการความคิดบริสุทธิ์พิจารณาตาม สภาวะตามเหตุปัจจัย โยนิโสมนสิการเป็นการใช้ความคิดอย่างถูกวิธีซึ่งเป็นองค์ธรรมสำคัญในกระบวนการของการศึกษา
สุรางค์ ไคว์ตระกูล (๒๕๔๔, หน้า ๒๓๑)	“โยนิโสมนสิการ” หมายถึง การคิดของบุคคลที่ต้องมีสติปัญญาเป็น ตัวกำกับ ซึ่งทำให้บุคคลสามารถ “คิดเป็น” โดยคิดได้อย่างถูกวิธี มีระบบ มีระเบียบ ต่อเนื่องกันเป็น เหตุเป็นผลเชื่อมโยงกัน และเป็นการคิดที่เป็นกุศล
พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) (๒๕๓๗, หน้า ๑๗)	วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดสัมมาทิฐิ คือ ความรู้ ความเข้าใจตาม ความเป็นจริง สามารถพัฒนาตนเองไปสู่อิสรภาพได้อย่างแท้จริงได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยทั้งจาก ภายนอกและภายในเข้าช่วยจึงทำให้เกิดวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๖.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

จังหวัดลำพูนมีประชากรผู้ที่มีสิทธิในการเลือกตั้งแบบทั่วไป ตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ เป็นต้นมามีประชาชนผู้ที่มีสิทธิในการเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิมากเป็นอันดับ ๑ (คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ร้อยละ) จนถึงวันนี้ ๑๓ สมัย ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น มีความตื่นตัว และมีค่านิยมในการรักษาสิทธิรักษาเสียง ซึ่งเป็นผลดีหากทุกจังหวัดมีคนออกมาใช้สิทธิ ใช้เสียง ก็จะทำให้ประเทศไทยก้าวไปสู่จุดที่ทุกคนมุ่งหวังนั่นคือ การเป็นประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยได้อย่างเต็มรูปแบบ และมีประสิทธิภาพ

๒.๖.๒. ข้อมูลพื้นที่ศึกษาจริง

ผู้วิจัยเลือกใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ที่จะเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจากประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอบ้านธิแบ่งออกเป็น ๒ ตำบลรวมเป็น ๓๖ หมู่บ้าน^{๖๑} ได้แก่

ตารางแสดงที่ ๒.๖ พื้นที่ในการเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่การเลือกตั้ง ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ

ลำดับ	หมู่บ้าน	ประชากรผู้มีสิทธิ (คน)
๑.	ประชาชนในหมู่ ๑ บ้านเตาปูน	๔๕๘
๒.	ประชาชนในหมู่ ๒ บ้านป่าเปา	๔๐๕
๓.	ประชาชนในหมู่ ๓ บ้านธิหลวง	๓๓๘
๔.	ประชาชนในหมู่ ๔ บ้านป่าตาล	๕๕๕
๕.	ประชาชนในหมู่ ๕ บ้านสันทราย	๕๔๓
๖.	ประชาชนในหมู่ ๖ บ้านป่าสัก	๘๐๙
๗.	ประชาชนในหมู่ ๗ บ้านช่างเพ็ญ	๔๗๐
๘.	ประชาชนในหมู่ ๘ บ้านศรีดอนชัย	๖๔๑
๙.	ประชาชนในหมู่ ๙ บ้านดอยเวียง	๔๗๖
๑๐.	ประชาชนในหมู่ ๑๐ บ้านสันมะนะ	๗๑๔
๑๑.	ประชาชนในหมู่ ๑๑ บ้านแพะต้นยางงาม	๒๕๗
๑๒.	ประชาชนในหมู่ ๑๒ บ้านสันต้นคำ	๓๖๐
๑๓.	ประชาชนในหมู่ ๑๓ บ้านป่าเหียง	๔๘๒
๑๔.	ประชาชนในหมู่ ๑๔ บ้านศรีมูล	๒๔๗
๑๕.	ประชาชนในหมู่ ๑๕ บ้านป่าแดง	๕๐๗
๑๖.	ประชาชนในหมู่ ๑๖ บ้านบัวบก	๔๐๑
๑๗.	ประชาชนในหมู่ ๑๗ บ้านป่าปี่	๓๘๗
๑๘.	ประชาชนในหมู่ ๑๘ บ้านท่าตุ้ม	๔๒๖
๑๙.	ประชาชนในหมู่ ๑๙ บ้านป่าตาลฮ้องแฮ	๕๗๙
๒๐.	ประชากรในหมู่ ๒๐ บ้านใหม่กาดเหนือ	๓๑๒
	รวม	๙,๔๙๑

^{๖๑} รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ท้องถิ่นเทศบาลสุเทพ, ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://stat.bora.dopa.go.th>, [๑๐ เมษายน ๒๕๖๒].

ตารางแสดงที่ ๒.๗ พื้นที่ในการเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่การเลือกตั้ง ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ลำดับ	หมู่บ้าน	ประชากรผู้มีสิทธิ (คน)
๑.	ประชาชนในหมู่ ๑ บ้านแจ้ซ้อน	๕๙๘
๒.	ประชาชนในหมู่ ๒ บ้านห้วยยาบ	๒๖๕
๓.	ประชาชนในหมู่ ๓ บ้านห้วยม่วง	๔๔๘
๔.	ประชาชนในหมู่ ๔ บ้านห้วยไซเหนือ	๕๗๙
๕.	ประชาชนในหมู่ ๕ บ้านป่าตึง	๗๘๓
๖.	ประชาชนในหมู่ ๖ บ้านสันพระเจ้าแดง	๖๔๙
๗.	ประชาชนในหมู่ ๗ บ้านแม่หาด	๒๗๕
๘.	ประชาชนในหมู่ ๘ บ้านห้วยไซใต้	๕๗๗
๙.	ประชาชนในหมู่ ๙ บ้านห้วยไซกลาง	๕๕๐
๑๐.	ประชาชนในหมู่ ๑๐ บ้านป่าค่าง	๕๒๑
๑๑.	ประชาชนในหมู่ ๑๑ บ้านป่าลาน	๓๐๖
๑๒.	ประชาชนในหมู่ ๑๒ บ้านป่าหมอก	๕๙๘
๑๓.	ประชาชนในหมู่ ๑๓ บ้านไซใหม่พัฒนา	๖๓๘
๑๔.	ประชาชนในหมู่ ๑๔ บ้านห้วยไซ	๕๔๐
๑๕.	ประชาชนในหมู่ ๑๕ บ้านห้วยไซสุขสวัสดิ์	๓๙๖
๑๖.	ประชาชนในหมู่ ๑๖ บ้านห้วยม่วงไร่พัฒนา	๓๕๗
	รวม	๘,๐๘๕

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการการกล่อมเกลາทางการเมือง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการการกล่อมเกลาทางการเมือง พบว่า ได้มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับการการกล่อมเกลาทางการเมืองไว้หลายท่านแตกต่างกันไปในที่นี้ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างวิจัยไว้ดังนี้

สุวรรณณี นามบุตร ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการการกล่อมเกลาของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ กรณีศึกษาชมรมคนรักอุดร”

พบว่า วิธีการ และกิจกรรมที่กลุ่มร่วมแนวประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ใช้การการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ การสร้างเครือข่ายและขยาย จำนวนประชากรสมาชิกผ่านการสมัครเป็นสมาชิกทั้งการสมัครสมาชิกชมรมคนรักอุดรและการสมัครเป็นสมาชิกโครงการฌาปนกิจสงเคราะห์

ส่วนกิจกรรมที่ใช้ คือ การประชุมกลุ่มแกนนำเป็นประจำทุกเดือนเพื่อจะได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการ และชี้แจงข้อเท็จจริงและประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านแกนนำไปยังสมาชิกในแต่ละหมู่บ้าน รวมทั้งการจัดเวทีปราศรัยเพื่อแสดงออกทางการเมืองและกระตุ้นให้สมาชิกตื่นตัวทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ (๒) เครื่องมือที่ใช้คือการใช้สื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เป็นเครื่องมือใช้ในการประชาสัมพันธ์ ติดต่อสื่อสารกับประชาชน รวมทั้งใช้สื่อเป็นเวทีในการแสดงความคิดเห็นร่วมกันระหว่างกลุ่มแกนนำและภาคประชาชน (๓) จากวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือที่กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ใช้ในการกล่อมเกลາทางการเมือง ดังกล่าว ส่งผลให้ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ การรวมตัวกันของประชาชนจำนวนมากออกมาแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเพื่อแสดง ยืนทางการเมืองร่วมกัน^{๒๒}

โกวิท คุนรัตน์ ได้วิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลາทางการเมืองของกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในสังคมเมืองและสังคมชนบท กรณีศึกษาเปรียบเทียบโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย”

พบว่า ความแตกต่างในอาชีพของบิดา มารดาของนักเรียน ทั้งสองโรงเรียนทำให้ระดับการกล่อมเกลາทางการเมือง มีความแตกต่างกัน อีกทั้งรวมถึงความแตกต่างในรายได้ของครอบครัวนักเรียน ความแตกต่างในการศึกษา ของบิดา มารดาของนักเรียน ความแตกต่างในวิถีชีวิตในครอบครัว จึงทำให้ระดับการกล่อมเกลາทางการเมืองของโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่สูงกว่าโรงเรียนมงฟอร์ต^{๒๓}

เกรียงไกร ทองจิตติ ได้วิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลาทางการเมืองผ่านบทเพลงเพื่อชีวิตช่วงปีพุทธศักราช ๒๕๑๖-๒๕๑๙”

พบว่า ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๑๖ นั้น แนวคิดหรืออุดมการณ์ที่โดดเด่นคือ แนวคิดเสรีนิยมประชาธิปไตยที่ต่อต้านแนวคิดแบบเผด็จการ แต่หลังจากเหตุการณ์วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ แล้ว ในช่วงหลังโดยเฉพาะอย่างยิ่งปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๙ บทเพลงเพื่อชีวิตในช่วงนั้นเริ่มมีเนื้อหาที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากแนวคิดอุดมการณ์เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไป จากอุดมการณ์ที่เป็นอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรีประชาธิปไตย กลายมาเป็นอุดมการณ์ทางสังคมนิยมมากขึ้น บทเพลงเพื่อชีวิตแนวนี้ได้รับการต่อต้านจากชนชั้น ผู้ปกครองในสมัยนั้น โดยอาศัยเพลงแนวปลุกใจเป็นแนวทางในการต่อต้าน จนในภายหลังเหตุการณ์ วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ บทเพลงเพื่อชีวิตต้อง

^{๒๒} สุวรรณ นามบุตร, กระบวนการกล่อมเกลาของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ กรณีศึกษาชมรมคนรักอุดร, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๔).

^{๒๓} โกวิท คุนรัตน์, การกล่อมเกลาทางการเมืองของกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในสังคมเมืองและสังคมชนบท กรณีศึกษาเปรียบเทียบโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๑).

หายไปเป็นเวลานานหลายปีกว่าที่จะกลับมามีบทบาทอีก ครั้งหนึ่งในวงการเพลงของไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นต้นมา^{๖๔}

ณัฐพล พุกประเสริฐ ได้วิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลາทางการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่”

พบว่า ประชาชนมีการเรียนทางการเมืองที่ดีในระดับหนึ่งอยู่แล้ว และหน่วยการเรียนรู้อื่น ๆ ก็เข้าไปมีบทบาทในการกล่อมเกลາทางการเมืองของประชาชน ทั้งในทางบวกและทางลบ แต่บางหน่วยการเรียนรู้ที่มีความสำคัญก็ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการกล่อมเกลาก็เป็นได้ โดยที่ การศึกษา อาชีพ และรายได้ เข้าไปมีความสัมพันธ์กับระดับการกล่อมเกลามากน้อยเพียงใดบ้างเรื่อง เท่านั้น^{๖๕}

บรรจง กลิ่นสรวง ได้วิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลาทางการเมืองและทัศนคติทางการเมือง แบบ ประชาธิปไตย ของนิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์”

พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองของนิสิตอยู่ในระดับสูง โดยได้มีการรับการกล่อมเกลาทางการเมืองผ่านสถาบันครอบครัว สถานศึกษา รวมทั้งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเมืองโดยผ่าน สื่อมวลชน นิสิตมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับสูง ตัวแปรจำแนกความ แตกต่างของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ได้แก่ ภาควิชาที่สังกัด ระดับชั้นปี ภูมิลำเนา อาชีพมารดา และการกล่อมเกลาทางการเมือง ส่วนตัวแปรที่มีผลต่อการจำแนกความแตกต่างของ ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ได้แก่ เพศ และอาชีพบิดา^{๖๖}

สรุปเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง

การกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการของการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง หรือ ความโน้มเอียงทางการเมือง อันได้แก่ ความรู้ ทัศนคติ บรรทัดฐานและค่านิยมทางการเมือง ซึ่ง จะได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการได้รับข่าวสารและเหตุการณ์ปัจจุบันไป จนถึง การได้รับเอาทัศนคติทางการเมืองจากครอบครัวและสิ่งรอบข้าง

๒.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติทางการเมือง พบว่า ได้มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับ ทัศนคติทางการเมืองไว้หลายท่านแตกต่างกันไปในที่นี้ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างวิจัยไว้ดังนี้

สุรพงษ์ สายวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย: ศึกษาเฉพาะกรณี เจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปราม”

^{๖๔} เกรียงไกร ทองจิตติ, การกล่อมเกลาทางการเมืองผ่านบทเพลงเพื่อชีวิตช่วงปี พุทธศักราช ๒๕๑๖-๒๕๑๙, วารสารมนุษยศาสตร์, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒, [มิถุนายน-กันยายน ๒๕๖๒]: ๑๒

^{๖๕} ณัฐพล พุกประเสริฐ, การกล่อมเกลาทางการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕).

^{๖๖} บรรจง กลิ่นสรวง, การกล่อมเกลาทางการเมืองและทัศนคติทางการเมือง แบบประชาธิปไตย ของนิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗).

พบว่า ข้าราชการตำรวจในกองปราบปราม มีทัศนคติการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรด้านอายุ อายุราชการ ชั้นยศ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ รายได้ มีผลต่อทัศนคติการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตัวแปรสถานภาพ สมรส ภูมิลำเนา และระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย^{๖๗}

ศุภโชค รัตน์ ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าแดง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี”

พบว่า ๑. ทัศนคติของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าแดง อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนมีทัศนคติทางการเมืองเลือกผู้บริหารท้องถิ่นที่มีความเสียสละให้แก่ประชาชนและเป็นกันเองกับทุกคน อีกทั้งไม่เลือกผู้บริหารที่มีความเห็นแก่ตัว ฉ้อราษฎร์บังหลวง เอาประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มีความตั้งใจจะไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น และเลือกผู้บริหารท้องถิ่นที่ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและควบคุมอารมณ์ได้

๒. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองและการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความรู้ความเข้าใจการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในท้องถิ่นนั้น ๆ มีความตั้งใจจะไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น

๓. พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง เลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าแดง โดยพินิจจากทีมที่จะทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนและสร้างรายได้เสริมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้ เลือกบุคคลที่ได้รับการยอมรับและเคารพนับถือจากประชาชน ตลอดจนเป็นผู้ที่มีบทบาทในการประนีประนอมกับผู้สมัครที่เป็นคู่แข่งและเลือกผู้บริหารที่หลักนิติธรรม มีคุณธรรม มีความโปร่งใส ประชาชนมีส่วนร่วม ไม่ยุ่งเกี่ยวกับบอขายมุ้งทั้งปวง^{๖๘}

ปณิธิ สุวรรณปิณฑะ ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสถานสงเคราะห์: กรณีศึกษาบ้านปากเกร็ดและบ้านราชวิถี”

พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นระบอบประชาธิปไตยนั้น อยู่ในระดับปานกลาง เพศ และความรู้พื้นฐานทางการเมืองในรูปแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน ส่วนอายุ ระดับชั้นเรียน การเข้าร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา การอบรมกลุ่มเยาวชนทางการเมือง การรับข่าวสารทางการเมือง และความสำคัญทางการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน^{๖๙}

^{๖๗} สุรพงษ์ สายวงศ์, ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย: ศึกษาเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปราม, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔).

^{๖๘} ศุภโชค รัตน์, ทัศนคติทางการเมืองของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าแดง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี, รายงานการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๒).

^{๖๙} ปณิธิ สุวรรณปิณฑะ, ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสถานสงเคราะห์: กรณีศึกษาบ้านปากเกร็ดและบ้านราชวิถี, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖).

สรุปเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง

ทัศนคติทางการเมืองเป็นความเชื่อในเรื่องคุณค่า และศักดิ์ศรีของปัจเจกชนบุคคล ซึ่งได้แก่ การมีอิสรภาพในตัวบุคคล ความไม่เชื่อใจในการใช้อำนาจ ความไม่ต้องการ ที่จะยอมอยู่ภายใต้ของผู้มีอำนาจ ความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา การยอมรับในความแตกต่างของบุคคลอื่น มีความเต็มใจที่จะยอมต่อการประนีประนอมและการเปลี่ยนแปลง

๒.๗.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย พบว่า ได้มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับประชาธิปไตยไว้หลายท่านแตกต่างกันไปในที่ที่ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างวิจัยไว้ดังนี้

ปรีชา คำปิ่นไชย ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทประชาชนของสังคมประชาธิปไตยกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้ง ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนบน”

พบว่า ๑. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ ๔๑-๕๐ ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป มีอาชีพรับจ้าง และมีสถานภาพสมรส

๒. ความเข้าใจบริบททางการเมืองของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการรับรู้ทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และความสำนึกทางการเมืองของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

๓. บทบาทในการตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

๔. ตัวแปรที่มีผลต่อบทบาทในการตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดี คือ การรับรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง ความเข้าใจบริบทการเมืองมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ การเข้าใจบริบทการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งที่ไม่ได้ตอบแทนบุญคุณของผู้สมัครเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมออกเสียงใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามลำดับ^{๗๐}

ปวิณ ขำนิประศาสน์ ได้วิจัยเรื่อง “ความสอดคล้องระหว่างหลักการประชาธิปไตยกับการประพฤติปฏิบัติ ที่เป็นประชาธิปไตย : ศึกษากรณีนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

พบว่า ๑. ไม่มีความสอดคล้องในหมู่นิสิตปริญญาโทระหว่างการสนับสนุนในหลักการประชาธิปไตย กลับการประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย โดยสนับสนุนในหลักการที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่าการประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย

๒. เพศไม่มีอิทธิพลทำให้เกิดความสอดคล้องระหว่างการสนับสนุนในหลักการประชาธิปไตยกับการประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตยแตกต่างกัน และพบว่าเพศไม่มีอิทธิพลต่อการสนับสนุนหลักการประชาธิปไตยและการมีการปรับพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย

๓. สาขาวิชาไม่มีอิทธิพลทำให้เกิดความสอดคล้องระหว่างการสนับสนุนในหลักการประชาธิปไตยกับการประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตยแตกต่างกัน และพบว่าสาขาวิชาไม่มีอิทธิพลต่อการสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย แต่สาขาวิชามีอิทธิพลต่อการมีประพฤติปฏิบัติที่เป็น

^{๗๐} ปรีชา คำปิ่นไชย, บทบาทประชาชนของสังคมประชาธิปไตยกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้ง ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนบน, *ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๖).

ประชาธิปไตย โดยพบว่า นิสิตสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มีระดับการประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตยสูงกว่านิสิตสาขาวิทยาศาสตร์

๔. สาขาวิชาไม่มีอิทธิพลทำให้เกิดความสอดคล้องระหว่างการสนับสนุนในหลักการประชาธิปไตยกับการประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตยแตกต่างกัน และพบว่าสาขาวิชาไม่มีอิทธิพลต่อการสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย แต่สาขาวิชาไม่มีอิทธิพลต่อการมีประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย โดยพบว่า นิสิตสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มีระดับการประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตยสูงกว่านิสิตสาขาวิทยาศาสตร์

๕. อายุไม่มีอิทธิพลทำให้เกิดความสอดคล้องระหว่างการสนับสนุนในหลักการประชาธิปไตยกับการประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตยแตกต่างกัน และพบว่าอายุไม่มีอิทธิพลต่อการมีประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย แต่อายุมีอิทธิพลต่อการสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย โดยนิสิตกลุ่มที่มีอายุมามีระดับการสนับสนุนหลักการประชาธิปไตยสูงกว่านิสิตกลุ่มที่มีอายุน้อย

๖. ฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีอิทธิพลทำให้เกิดความสอดคล้องระหว่างการสนับสนุนในหลักการประชาธิปไตยกับการประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตยแตกต่างกัน และพบว่าฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีอิทธิพลต่อการสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย แต่ในฐานะทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการมีประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย โดยพบว่า นิสิตกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีระดับการประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตยสูงกว่านิสิตกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง^{๗๑}

นุชิต ศุภพินิจ ได้วิจัยเรื่อง “ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมของสถานักเรียน: กรณีศึกษาสถานักเรียน โรงเรียนกันทรารมณ อำเภอกันทรารมณ จังหวัดศรีสะเกษ”

พบว่า ๑. ความเห็นโดยเฉลี่ยของนักเรียนที่เป็นคณะกรรมการนักเรียน ในโรงเรียนกันทรารมณ ที่มีต่อความต้องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับประชาธิปไตยในสถานักเรียน

๒. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่เป็นคณะกรรมการสถานักเรียนเกี่ยวกับความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมในการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่มีความเห็นต่อความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม ยกเว้นกลุ่มที่แยกตามเพศ ซึ่งพบว่านักเรียนหญิงมีความเห็นต่อความต้องการ การมีส่วนร่วมในประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมมากกว่านักเรียนชาย

๓. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเห็นโดยรวมของนักเรียนต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมของสถานักเรียน พบว่ามีความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลพบว่า

๓.๑ นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ จะมีความสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในรูปแบบประชาธิปไตยมากกว่านักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-ศิลปศึกษา

^{๗๑} ปวิณ ชำนิประศาสน์, ความสอดคล้องระหว่างหลักการประชาธิปไตยกับการประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย : ศึกษากรณีนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๒๙).

๓.๒ นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสภานักเรียนในรูปแบบประชาธิปไตยมากกว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

๓.๓ นักเรียนที่มีผลการเรียนดีมากมีความสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสภานักเรียนในรูปแบบประชาธิปไตยน้อยกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง

๓.๔ นักเรียนที่มีผลการเรียนน้อย มีความสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสภานักเรียนในรูปแบบประชาธิปไตยน้อยกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง^{๗๒}

สรุปเกี่ยวกับประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย มีพื้นฐานอยู่บนความเชื่อในความสำคัญและศักดิ์ศรีของปัจเจกบุคคล ความเชื่อในความเสมอภาคของมนุษย์ และความเชื่อในความจำเป็นที่ต้องมีความเป็นอิสระภาพ เสรีภาพ ซึ่งอำนาจนั้นมาจากประชาชน โดยอำนาจสูงสุดในการปกครองจะมาจากประชาชน ที่ผ่านตัวผู้แทนที่ประชาชนเป็นผู้มอบอำนาจเพื่อไปบริหารงานตอบสนองตัวของประชาชนเอง

๒.๗.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง พบว่า ได้มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้หลายท่านแตกต่างกันไปในที่ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างวิจัยไว้ดังนี้

ธีรภัทร์ คำมณี ได้วิจัยเรื่อง “ช่องว่างระหว่างวัยและมุมมองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดสงขลาที่มีต่อการตัดสินใจไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มอายุสูงวัยและผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่ไม่ได้มีมุมมองการตัดสินใจไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่การศึกษาพบว่า มีข้อแตกต่างอย่างสำคัญระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มอายุสูงวัยในชนบทที่มีสัดส่วนการสนับสนุนการตัดสินใจไม่ลงเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์สูงกว่าผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเมือง ส่วนผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่ในเมืองที่มีสัดส่วนการสนับสนุนการตัดสินใจไม่ลงเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์สูงกว่าผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตชนบทแต่ปัจจัยที่สำคัญส่งผลต่อมุมมองของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งสองกลุ่มแตกต่างกันไป ปัจจัยที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มอายุสูงวัยเห็นด้วยการตัดสินใจไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์มาจากการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กลุ่มอายุสูงวัยมองว่ากลุ่ม คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) และ พรรคประชาธิปัตย์คือพวกเดียวกันจึงทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มอายุสูงวัยสนับสนุนการดำเนินการต่าง ๆ ของกลุ่ม กปปส. พร้อม ๆ กันนั้นผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มอายุสูงวัยรับข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องบลูสกายเป็นส่วนใหญ่อจึงถูกกลุ่ม กปปส. กล่อมเกลາทางการเมืองให้เห็นด้วยการปฏิรูปการเมืองก่อนการเลือกตั้ง สำหรับปัจจัยที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่เห็นด้วยการตัดสินใจไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้มาจากการกล่อมเกลາทางการเมืองจากครอบครัวเป็นหลัก

^{๗๒} นุชิต ศุภพินิจ, ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมของสภานักเรียน: กรณีศึกษาสภานักเรียน โรงเรียนกันทรารมณณ์ อำเภอกันทรารมณณ์ จังหวัดศรีสะเกษ, การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, ๒๕๕๓).

แต่มาจากเลือกรับข่าวสาร สื่อ ที่นำเสนอข้อมูลตรงกับมุมมองทางการเมืองของตนเองจึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มคนรุ่นใหม่ได้รับการglomเกลตาทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ และสื่อทางสังคมสมัยใหม่ให้เห็นด้วยกับการปฏิรูปการเมืองก่อนการเลือกตั้ง^{๗๓}

ลัดดา งามโสภาก ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร”

พบว่า ๑. พฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

๑.๑ พฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเหตุผลที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (เฉพาะผู้ที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) พบว่า ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเป็นหน้าที่ของประชาชน เหตุผลที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (เฉพาะผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเบื่อกับกรรมการเลือกตั้ง ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่เป็นกรรมการการเลือกตั้งหรือช่วยประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งซึ่งจากที่ผ่านมามีประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยแสดงความคิดเห็นหรือประสบการณ์ร้องเรียนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง รวมทั้งไม่เคยพบเห็นการกระทำผิดพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง

๑.๒ พฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สำหรับการรับข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อต่างๆ พบว่าส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อประเภท ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ คัทเอ๊าท์

๑.๓ พฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่พิจารณาการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากตัวบุคคล และส่วนใหญ่มีการเชิญชวนไปเลือกตั้งภายในครอบครัว หรือเครือข่าย

๑.๔ พฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ด้านระบบอุปถัมภ์ สรุปได้ว่าส่วนใหญ่เลือกผู้สมัครที่เป็นเครือข่าย และชอบกับผู้รับสมัครเลือกตั้งเป็นการส่วนตัว

๒. ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร รวมหลายด้านพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเลือกตั้งมากที่สุด คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รองลงมาคือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และข้อมูลที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ระบบอุปถัมภ์

๓. แนวทางการพัฒนาการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

^{๗๓} ธีรภัทร์ คำมณี, ช่องว่างระหว่างวัยและมุมมองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดสงขลาที่มีต่อการตัดสินใจไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

๓.๑ หน่วยงานรัฐควรกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยยึดหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน

๓.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความใกล้ชิดกับประชาชน สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนและท้องถิ่น

๓.๓ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา เสริมสร้างการเรียนรู้การสอน ให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองให้ดีขึ้น รวมถึงสร้างทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง กล้าคิด กล้าแสดงออกในทางที่ดีและสร้างสรรค์

๓.๔ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ปิด ประกาศข้อมูลข่าวสาร รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารทั่วถึงกัน เช่น ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล การใช้หอกระจายข่าว การจัดทำเอกสารหรือแผ่นพับ

๓.๕ รัฐบาลกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมตามแนวทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

๓.๖ หน่วยงานรัฐจัดให้มีความรู้ให้กับประชาชนทราบถึงบทลงโทษของผู้ที่กระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง^{๗๔}

พรมมา สิทธิทอง ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต”

พบว่า ปัจจัยที่สามารถนำมาช่วยทำนายโอกาสการไปใช้สิทธิ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครภูเก็ตเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย พฤติกรรมที่มีความสอดคล้องต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อุดมการณ์ทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อการเลือกตั้งความคิดเห็นของผู้ มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความสอดคล้องต่อนโยบายทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งโดย

๑. เพศชายจะมีโอกาสไปเลือกตั้งลดลงกว่าเพศหญิง

๒. ผู้ที่จบการศึกษาระดับสูงจะมีโอกาสไปเลือกตั้งลดลงกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับอื่น ๆ

๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยจะมีโอกาสไปเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ๑.๖๔๗ เท่า

๔. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีพฤติกรรมสอดคล้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย จะมีโอกาสไปเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่มีพฤติกรรมสอดคล้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ๓.๕๘๕ เท่า

^{๗๔} ลัดดา งามโสภากา ได้วิจัยเรื่อง, แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตอำเภอขามเฒ่าบุรี จังหวัดกำแพงเพชร, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครองท้องถิ่น, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๕๕๓).

๕. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความสัมพันธ์กับผู้สมัครรับเลือกตั้งจะมีโอกาสไปเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่มีความสัมพันธ์กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ๒.๖๒๔ เท่า

๖. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองจะมีโอกาสไปเลือกตั้งสูงกว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่มีอุดมการณ์ทางการเมือง ๕.๗๓๑ เท่า

๗. ผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องต่อนโยบายทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งจะมีโอกาสไปเลือกตั้งสูงกว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องต่อนโยบายทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ๒.๑๒๒ เท่า^{๗๕}

สรุปเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศแต่ในสภาพทางสังคมของประเทศที่เป็นอยู่ย่อมเป็นไปได้ที่ประชาชนทุกคนจะทำหน้าที่ในการปกครองไปพร้อม ๆ จึงมีความจำเป็นที่ต้องเลือกผู้แทน ซึ่งผ่านกระบวนการวินิจฉัยที่ประชาชน คิด ไตร่ตรอง สั่งการอย่างเป็นทางการ เลือกตัวบุคคล ๆ หนึ่งเพื่อไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อสนองความต้องการของตัวประชาชนเอง

๒.๗.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลโยนิโสมนสิการ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลโยนิโสมนสิการ พบว่า ได้มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลโยนิโสมนสิการไว้หลายท่านแตกต่างกันไปในที่นี้ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างวิจัยไว้ดังนี้

พิราพรรณ ใจจิตร ได้วิจัยเรื่อง “การใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม”

พบว่า ๑. ระดับการใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

๒. ระดับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

๓. ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงาน มากกว่า ๑๕ ปี มีระดับการใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ มากกว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานไม่เกิน ๑๕ ปี

๔. ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานมากกว่า ๑๕ ปี มีระดับประสิทธิผลการบริหารงานมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์บริหารงานไม่เกิน ๑๕ ปี

๕. ผู้บริหารโรงเรียน ที่อยู่ในโรงเรียนที่เปิดทำการสอนช่วงชั้น แตกต่างกันมีระดับการใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๖. ผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอนช่วงชั้นแตกต่างกันมีระดับประสิทธิผลการบริหารงานแตกต่างกัน อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

^{๗๕} พรพมา สิทธิทอง, ปัจจัยที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๔๘).

๗. การใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการมีความสัมพันธ์ในทางบวก กลับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนมโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑^{๗๖}

สรุปเกี่ยวกับหลักธรรมโยนิโสมนสิการ

การใช้ความคิดถุวิธี คือ การกระทำในใจโดยแยกกาย มองสิ่งทั้งหลายด้วยความคิด พิจารณาสืบค้นถึงต้นเค้า สืบหาเหตุผลจนตลอดสายแยกแยะออก พิจารณาเหตุด้วยปัญญาที่คิดเป็นระเบียบและโดยอุบายวิธีให้เห็นสิ่งนั้น ๆ หรือ ปัญหานั้น ๆ ตามสภาวะและความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย

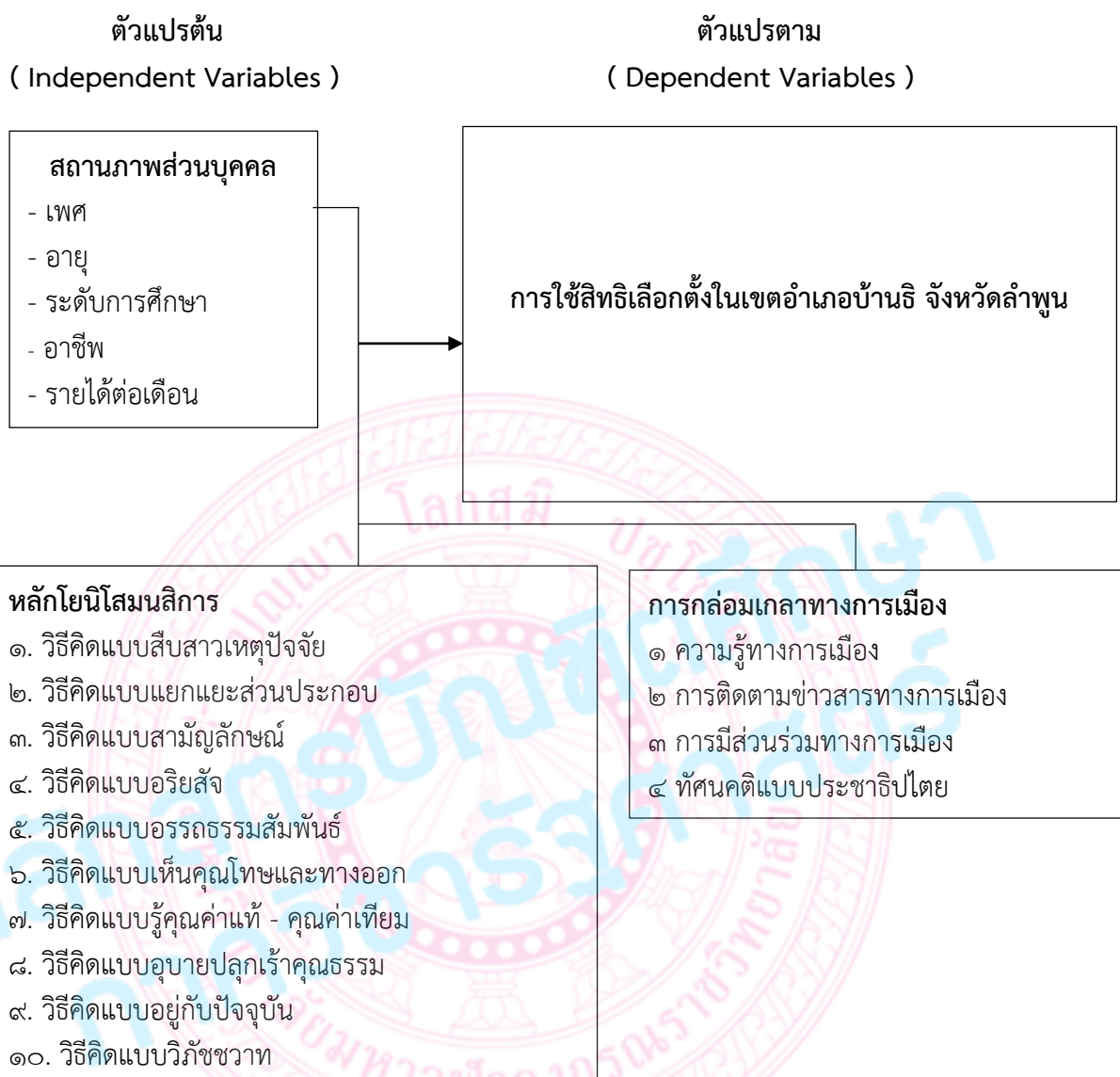
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาเรื่อง “การกล่อมเกลາทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพสถานภาพในชุมชน การกล่อมเกลາทางการเมือง ได้แก่ ๑. ความรู้ทางการเมือง ๒. กาดิตตามข่าวสารทางการเมือง ๓. การมีส่วนร่วมทางการเมือง ๔. ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

^{๗๖} พิราพรพรรณ ใจจิตร, การใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ๒๕๕๒).

แผนภาพที่ ๒.๒ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชน ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการ เลือกตั้งของประชาชน ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) โดยมีโครงสร้างการสัมภาษณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร

ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำนวน ๑๔,๗๖๑ คน จากประชากรในเขตอำเภอบ้านธิ ๑๗,๖๖๖ คน^๑

๒) กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำนวน ๓๘๙ คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

---

^๑ ข้อมูลประชากร อำเภอบ้านธิ ปี ๒๕๖๑, ข้าราชการจังหวัดลำพูน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.lamphun.go.th>, [๔ เมษายน ๒๕๖๓].

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจากประชากรที่เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จำนวน ๑๔,๗๖๑ คน ที่ได้จากใช้สูตรของ Taro Yamane^๒ ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N คือ ขนาดของประชากร
e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง กำหนดไว้ที่ 0.05 แทนค่า

ในสูตร

$$= \frac{17576}{1 + (17576(0.05)^2)}$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 391.09 คน

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 391 คน

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกในการเก็บข้อมูลตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณให้สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ แสดงที่มาของกลุ่มตัวอย่างตำบลบ้านธิแต่ละหมู่บ้าน ตามสัดส่วนของประชากร

ลำดับ	หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑.	ประชาชนในหมู่ ๑ บ้านเตาปูน	๔๕๘	๑๐
๒.	ประชาชนในหมู่ ๒ บ้านป่าเปา	๔๐๕	๙
๓.	ประชาชนในหมู่ ๓ บ้านธิหลวง	๓๓๘	๘
๔.	ประชาชนในหมู่ ๔ บ้านป่าตาล	๕๕๕	๑๒
๕.	ประชาชนในหมู่ ๕ บ้านสันทราย	๕๔๓	๑๒
๖.	ประชาชนในหมู่ ๖ บ้านป่าสัก	๘๙๐	๑๙
๗.	ประชาชนในหมู่ ๗ บ้านช่างเพ็ญ	๔๗๐	๑๐
๘.	ประชาชนในหมู่ ๘ บ้านศรีดอนชัย	๖๔๑	๑๔
๙.	ประชาชนในหมู่ ๙ บ้านดอยเวียง	๔๗๖	๑๐
๑๐.	ประชาชนในหมู่ ๑๐ บ้านสันมะนะ	๗๑๔	๑๖
๑๑.	ประชาชนในหมู่ ๑๑ บ้านแพะตันยางงาม	๒๕๗	๗
๑๒.	ประชาชนในหมู่ ๑๒ บ้านสันต้นคำ	๓๖๐	๘
๑๓.	ประชาชนในหมู่ ๑๒ บ้านสันต้นคำ	๔๘๒	๑๑
๑๔.	ประชาชนในหมู่ ๑๔ บ้านศรีมูล	๒๔๗	๖
๑๕.	ประชาชนในหมู่ ๑๕ บ้านป่าแดง	๕๐๗	๑๑
๑๖.	ประชาชนในหมู่ ๑๖ บ้านบัวบก	๔๐๑	๙

^๒ สุจินต์ ธรรมชาติ, การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีดีด, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๔๘.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงที่มาของกลุ่มตัวอย่างตำบลบ้านธิแต่ละหมู่บ้าน ตามสัดส่วนของประชากร (ต่อ)

ลำดับ	หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑๗.	ประชาชนในหมู่ ๑๗ บ้านป่าปี	๓๘๗	๘
๑๘.	ประชาชนในหมู่ ๑๘ บ้านท่าตุ้ม	๔๒๖	๙
๑๙.	ประชาชนในหมู่ ๑๙ บ้านป่าตาลฮ่องแอ	๕๗๙	๑๓
๒๐.	ประชาชนในหมู่ ๒๐ บ้านใหม่ภาคเหนือ	๓๑๒	๘
	รวม	๙,๕๙๑	๒๑๐

ตารางที่ ๓.๒ แสดงที่มาของกลุ่มตัวอย่างตำบลห้วยยาบแต่ละหมู่บ้าน ตามสัดส่วนของประชากร

ลำดับ	หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑.	ประชาชนในหมู่ ๑ บ้านแจ้ซ้อน	๕๙๘	๑๓
๒.	ประชาชนในหมู่ ๒ บ้านห้วยยาบ	๒๖๕	๗
๓.	ประชาชนในหมู่ ๓ บ้านห้วยม่วง	๔๔๘	๑๐
๔.	ประชาชนในหมู่ ๔ บ้านห้วยไซเหนือ	๕๗๙	๑๓
๕.	ประชาชนในหมู่ ๕ บ้านป่าตึง	๗๘๓	๑๗
๖.	ประชาชนในหมู่ ๖ บ้านสันพระเจ้าแดง	๖๔๙	๑๔
๗.	ประชาชนในหมู่ ๗ บ้านแม่หาด	๒๗๕	๗
๘.	ประชาชนในหมู่ ๘ บ้านห้วยไซใต้	๕๗๗	๑๓
๙.	ประชาชนในหมู่ ๙ บ้านห้วยไซกลาง	๕๕๐	๑๒
๑๐.	ประชาชนในหมู่ ๑๐ บ้านป่าค่าง	๕๒๑	๑๑
๑๑.	ประชาชนในหมู่ ๑๑ บ้านป่าลาน	๓๐๖	๘
๑๒.	ประชาชนในหมู่ ๑๒ บ้านป่าหมอก	๕๙๘	๑๓
๑๓.	ประชาชนในหมู่ ๑๓ บ้านไซใหม่พัฒนา	๖๓๘	๑๔
๑๔.	ประชาชนในหมู่ ๑๔ บ้านห้วยไซ	๕๔๐	๑๒
๑๕.	ประชาชนในหมู่ ๑๕ บ้านห้วยไซสุขสวัสดิ์	๓๙๖	๙
๑๖.	ประชาชนในหมู่ ๑๖ บ้านห้วยม่วงไร่พัฒนา	๓๕๗	๘
	รวม	๘,๐๘๕	๑๘๑

๓) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตพื้นที่วิจัยและสมาชิกเทศบาลตำบลบ้านธิ และตำบลห้วยยาบอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำท้องถิ่น, กลุ่มประชาชนชาวบ้าน, ข้าราชการ จำนวน ๘ คน ได้แก่

๑. พระครูอินทปัญญาวุธ เจ้าคณะอำเภอบ้านธิ
๒. นายณัฐกร ภัทรพนธ์ นายอำเภอบ้านธิ
๓. นางสาวหฤทยา ล้อวรลักษณ์ ปลัดอำเภอบ้านธิ
๔. นางสาวนภัสสร ตั้งหลัก หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาบ
๕. นายนิเวศร์ ปานดวง ปลัดเทศบาลตำบลบ้านธิ ปฏิบัติหน้าที่แทนนายกเทศมนตรีตำบลบ้านธิ
๖. นายบุญเย็น สายก้อน กำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
๗. นายซัชพีร์ วรรณพิริชัย กำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
๘. รศ.ดร.อภิรมย์ สีตาคำ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- ๑) ศึกษาการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
- ๒) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
- ๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- ๔) สร้างเครื่องมือ
- ๕) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
- ๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความสัมพันธ์ที่เที่ยงตรงของเครื่องมือ
- ๗) ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
- ๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ กำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของการศึกษาเรื่องการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ในเขตอำเภอบ้านธิ

จังหวัดลำพูน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้ศึกษา ได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่กำหนด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น แบบเลือกตอบ หรือตรวจสอบรายการโดยถามเกี่ยวกับเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ ของประชาชนในเขตพื้นที่ของอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลากองการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)^๓ มี ๕ ระดับตามหลักการของลิเคิร์ทโดยกำหนดค่าของลำดับคะแนนดังนี้

- ๕ หมายถึงมีส่วนร่วมมากที่สุด
- ๔ หมายถึงมีส่วนร่วมมาก
- ๓ หมายถึงมีส่วนร่วมปานกลาง
- ๒ หมายถึงมีส่วนร่วมน้อย
- ๑ หมายถึงมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัย แนวทางการศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมการกล่อมเกลากองการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ทั้ง ๔ ด้าน คือ ๑) ความรู้ทางการเมือง ๒) การติดตามข่าวสารทางการเมือง ๓) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ๔) ทักษะคิดแบบประชาธิปไตย

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- ๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้
- ๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน

๒.๑ พระครูสมุห์วัลลภ จิตส่วโร, ดร, อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มจร.วิทยาเขต เชียงใหม่

๒.๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรมย์ สีตาคำ, ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มจร.วิทยาเขต เชียงใหม่

๒.๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดณ ปัญญาวิรัตน์, ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่

๒.๔ รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มจร. วังน้อย

๒.๕ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณีต, เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มจร. วังน้อย

^๓ ธีรยุทธ พึ่งเทียร, สถิติเบื้องต้นและการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: สุตราไพศาล, ๒๕๔๕), หน้า ๑๓๐.

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและ โครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC)

๓) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ของอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient)^๔ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ๐.๘๖๑

๔) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

๕) นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ให้คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบ

๖) นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับประชาชนในพื้นที่ของอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการบันทึกเทป ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมี ขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอนหนังสือรับรองจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากประชาชนในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน และขอความร่วมมือจากสมาชิกเทศบาลตำบลบ้านธิ และองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ในการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินการนำส่งตามแผนกต่าง ๆ เพื่อช่วยดำเนินการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒) นำแบบสอบถามจำนวน ๓๘๙ ชุด โดยกระจายกลุ่มตัวอย่างไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ดังตารางที่ ๓.๑ ในเขตตำบลบ้านธิ จังหวัดลำพูน และดังตารางที่ ๓.๒ ในเขตตำบลห้วยยาบ จังหวัดลำพูน โดยผู้วิจัยดำเนินการนำส่งถึงผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน เพื่อดำเนินการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บคืนภายใน ๑ เดือน

๓) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง สังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

๑) การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความวิจัยและ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรกล่อมเกลากองการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

^๔ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทจูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๒) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ และขอหนังสือ อนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านธิ นายกเทศมนตรีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้วยตนเอง

๓) การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๘ รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำท้องถิ่น, กลุ่มประชาชนชาวบ้าน, ข้าราชการ จำนวน ๘ รูปหรือคน

๓.๑ พระครูอินทปณฺญาวุธ	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๑
๓.๒ นายณัฐกร ภัทรนวนนท์	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๒
๓.๓ นางสาวทศุญา ล้อวรลักษณ์	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๓
๓.๔ นายนิเวศร์ ปานดวง	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๔
๓.๕ นางสาวนภัสสร ตั้งหลัก	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๕
๓.๖ นายบุญเย็น สายก้อน	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๖
๓.๗ นายชัชพีร์ วรรณไพรัชย์	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๗
๓.๘ นายมานพ กาบเป็ง	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๘

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง สังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพรรณนาความคิดเห็นในแนวทางและนโยบายการก่อกมลทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชน ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และสถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของการก่อกมลทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชน ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปร ต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปร ต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการ เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่าง เป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๓.๕.๒ เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย

เกณฑ์ที่ใช้แปลผลข้อคำถามที่ได้จากการประเมินผลมีดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย การแปลความหมาย

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ - ๕.๐๐ แปลว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๔๙ แปลว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ - ๓.๔๙ แปลว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ - ๒.๔๙ แปลว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๔๙ แปลว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๓.๕.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview) และจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชน ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ ๑. เพื่อศึกษาปัจจัยการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ๒. เพื่อศึกษาระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน และ ๓. เพื่อนำเสนอการมีกล่อมเกลาทางการเมืองให้มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๑ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

๔.๕ ผลการสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

๔.๖ องค์ความรู้

๔.๖.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๖.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๙๑)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๔๖	๓๗.๓
หญิง	๒๔๕	๖๒.๗
รวม	๓๙๑	๑๐๐
อายุ		
อายุ ๑๘-๓๐ ปี	๔๕	๑๑.๕
อายุ ๓๑-๔๐ ปี	๕๙	๑๕.๑
อายุ ๔๑-๕๐ ปี	๖๖	๑๖.๙
อายุ ๕๑-๖๐ ปี	๑๔๗	๓๗.๖
อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป	๗๔	๑๘.๙
รวม	๓๙๑	๑๐๐
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	๒๘๖	๗๓.๑
อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	๕๖	๑๔.๓
ปริญญาตรี	๔๓	๑๑.๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๖	๑.๕
รวม	๓๙๑	๑๐๐
อาชีพ		
นักศึกษา	๕๒	๑๓.๓
ค้าขาย	๖๐	๑๕.๓
รับจ้างทั่วไป	๑๓๒	๓๓.๘
เกษตรกร	๑๑๕	๒๙.๔
อื่น ๆ	๓๒	๘.๒
รวม	๓๙๑	๑๐๐
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า ๙,๐๐๐ บาท	๒๘๒	๗๒.๑
๙,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๘๑	๒๐.๗
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๑๙	๔.๙
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๙	๒.๓
รวม	๓๙๑	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๔๕ คน คิดเป็น ร้อยละ ๖๒.๗ และเป็นเพศชาย จำนวน ๑๔๖ คน คิดเป็น ร้อยละ ๓๗.๓ ตามลำดับ

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง อายุ ๕๑-๖๐ ปี มีจำนวน ๑๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๖ รองลงมา คือ มีอายุอยู่ระหว่าง อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๗๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๑๘.๙ รองลงมา คือมีอายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี มีจำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐ รองลงมา คือมีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี มีจำนวน ๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑ และ น้อยที่สุด คือ มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี มีเพียงจำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕ ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า มัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน ๒๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๑ รองลงมา คือมีการศึกษาระดับ อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า มีจำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓ รองลงมา คือมีการศึกษาระดับ ปริญญาตรี มีจำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐ รองลงมา และน้อยที่สุด คือมีการศึกษาสูงกว่า ปริญญาตรี มีเพียงจำนวน ๖ คน คิดเป็น ร้อยละ ๑.๕ ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน ๑๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๘ รองลงมา คืออาชีพเกษตรกรมีจำนวน ๑๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔ รองลงมา คืออาชีพ ค้าขายมีจำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓ รองลงมา คืออาชีพนักศึกษา มีจำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓ และน้อยที่สุด คืออาชีพ อื่น ๆ มีเพียงจำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๒ ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า ๙,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๑ รองลงมา คือ ผู้รายได้ต่อเดือน ๙,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๗ รองลงมา คือ ผู้รายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๙ คิดเป็นร้อยละ ๔.๙ และน้อยที่สุด คือ ผู้รายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป มีเพียงจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓ ตามลำดับ

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชน ในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง และด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย แสดงด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการ
เลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดย ภาพรวม

(n=๓๙๑)

การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้ง ของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน	การกล่อมเกลา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านความรู้ทางการเมือง	๓.๘๖	๐.๖๖	มาก
๒. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	๓.๕๖	๐.๖๖	ปานกลาง
๓. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๓.๒๕	๐.๗๔	ปานกลาง
๔. ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย	๔.๐๒	๐.๘๐	มาก
รวม	๓.๖๗	๐.๕๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ประชาชนมีการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๗$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย ($\bar{X}=๔.๐๒$) ด้านความรู้ทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๘๖$) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๕๖$) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๒๕$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการ
เลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านความรู้ทางการเมือง

(n=๓๙๑)

ด้านความรู้ทางการเมือง	การกล่อมเกลา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ผ่านทางบุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง	๓.๗๙	๐.๙๒	มาก
๒. ท่านได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ผ่านทางกลุ่มเพื่อน	๓.๗๐	๐.๘๘	มาก
๓. ท่านได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ผ่านทางเจ้าหน้าที่ของรัฐ/องค์กรปกครองท้องถิ่น/ นักการเมือง	๓.๘๑	๐.๙๘	มาก
๔. ท่านได้รับหรือทราบถึงข่าวสารทางการเมือง ผ่านทางสื่อมวลชน (โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โซเซียลมีเดีย)	๔.๐๕	๐.๘๖	มาก

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านความรู้ทางการเมือง (ต่อ)

(n=๓๙๑)

ด้านความรู้ทางการเมือง	การกล่อมเกลา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๕. ท่านได้รับหรือทราบถึงข่าวสารทางการเมืองผ่านทางผู้นำชุมชน	๓.๙๒	๐.๘๙	มาก
รวม	๓.๘๔	๐.๖๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านความรู้ทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้านดังนี้ ได้รับหรือทราบถึงข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อมวลชน (โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โซเชียลมีเดีย) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๕$) ได้รับหรือทราบถึงข่าวสารทางการเมืองผ่านทางผู้นำชุมชน ($\bar{X} = ๓.๙๒$) ได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางเจ้าหน้าที่ของรัฐ/องค์กรปกครองท้องถิ่น/นักการเมือง ($\bar{X} = ๓.๘๑$) ได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางบุคคลในครอบครัวญาติพี่น้อง ($\bar{X} = ๓.๗๙$) ได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางกลุ่มเพื่อน ($\bar{X} = ๓.๗๐$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

(n=๓๙๑)

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	การกล่อมเกลา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านอ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง	๓.๑๗	๑.๑๐	ปานกลาง
๒. ท่านดูโทรทัศน์เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง	๓.๘๘	๐.๙๔	มาก
๓. ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดีย	๓.๗๑	๑.๐๘	มาก

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง (ต่อ)

(n=๓๙๑)

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	การกล่อมเกลา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๕. ท่านพูดคุยสนทนากับเพื่อนหรือคนในครอบครัวเกี่ยวกับข่าวปัญหาบ้านเมือง	๓.๔๒	๐.๙๔	ปานกลาง
๖. ท่านติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล	๓.๖๓	๐.๙๕	มาก
รวม	๓.๕๖	๐.๖๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๕๖) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ดูโทรทัศน์เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}$ = ๓.๘๘) รองลงมาได้แก่ ติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดีย ($\bar{X}$ = ๓.๗๑) รองลงมาได้แก่ ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล ($\bar{X}$ = ๓.๖๓) รองลงมาได้แก่ พูดคุยสนทนากับเพื่อนหรือคนในครอบครัวเกี่ยวกับข่าวปัญหาบ้านเมือง ($\bar{X}$ = ๓.๔๒) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ อ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}$ = ๓.๑๗) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

(n=๓๙๑)

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	การกล่อมเกลา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง	๓.๒๘	๑.๐๙	ปานกลาง
๒. ท่านพูดคุยชักจูงให้บุคคลอื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	๓.๖๘	๑.๐๕	มาก
๓. ท่านเคยช่วยหาเสียงเลือกตั้งให้กับพรรคการเมือง เช่น การแจกใบปลิว	๒.๖๓	๑.๒๘	ปานกลาง
๔. ท่านเคยเข้าฟังการอภิปรายของพรรคการเมือง	๓.๐๐	๑.๑๑	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ต่อ)

(n=๓๙๑)

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๕. การกล่อมเกลา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๕. ท่านพูดคุยสนทนากับเพื่อนหรือคนในครอบครัวเกี่ยวกับข่าวปัญหาบ้านเมือง	๓.๖๔	๑.๐๙	มาก
รวม	๓.๒๕	๐.๗๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๒๕) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับดังนี้ พูดคุยชักจูงให้บุคคลอื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X}$ = ๓.๖๘) รองลงมาได้แก่ พูดคุยสนทนากับเพื่อนหรือคนในครอบครัวเกี่ยวกับข่าวปัญหาบ้านเมือง ($\bar{X}$ = ๓.๖๔) รองลงมาได้แก่ เคยช่วยหาเสียงเลือกตั้งให้กับพรรคการเมือง เช่น การแจกใบปลิว ($\bar{X}$ = ๓.๖๓) รองลงมาได้แก่ เคยเข้าฟังการอภิปรายของพรรคการเมือง ($\bar{X}$ = ๓.๐๐) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ เคยช่วยหาเสียงเลือกตั้งให้กับพรรคการเมือง เช่น การแจกใบปลิว ($\bar{X}$ = ๒.๖๓) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย

(n=๓๙๑)

ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย	การกล่อมเกลา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ดีกว่าเผด็จการ	๔.๐๙	๐.๙๔	มาก
๒. ประชาชนทุกคนมีความเสมอภาคกันในทางกฎหมาย	๔.๐๐	๐.๙๑	มาก
๓. ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น	๓.๙๖	๑.๐๐	มาก

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย (ต่อ)

(n=๓๙๑)

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๖. การกล่อมเกลา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๔. ทุกคนสามารถกำหนดวิถีชีวิตของตนเองได้โดยปราศจากการบงการของผู้อื่น	๔.๐๐	๐.๙๙	มาก
๕. ประชาธิปไตยเชื่อว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกัน	๔.๐๖	๐.๙๙	มาก
รวม	๔.๐๒	๐.๘๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๒$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ดังนี้ ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ดีกว่าเผด็จการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๙$) ประชาธิปไตยเชื่อว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๖$) ทุกคนสามารถกำหนดวิถีชีวิตของตนเองได้โดยปราศจากการบงการของผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๐$) ประชาชนทุกคนมีความเสมอภาคกันในทางกฎหมาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๐$) ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๖$) ตามลำดับ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๑ ใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามเพศ โดยรวม

(n=๓๙๑)

เพศ	n	การมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ชาย	๑๔๖	๓.๗๖	๐.๕๒	มาก
หญิง	๒๔๕	๓.๖๒	๐.๕๑	มาก
โดยรวม	๓๙๑	๓.๗๐	๐.๕๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวม จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๗๐$, S.D.=๐.๕๑)

ตารางที่ ๔.๘ แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามเพศ โดยรวม

(n = ๓๙๑)

การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน		n	$\bar{X}$	SD.	t	Sig.
๑. ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง	ชาย	๑๔๖	๓.๘๘	๐.๗๐	๐.๔๕๓	๐.๔๑๐
	หญิง	๒๔๕	๓.๘๕	๐.๖๔		
๒. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ชาย	๑๔๖	๓.๖๖	๐.๖๗	๒.๓๒	๐.๔๑๑
	หญิง	๒๔๕	๓.๕๐	๐.๖๕		
๓. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	ชาย	๑๔๖	๓.๓๐	๐.๗๘	๑.๐๖	๐.๖๕๓
	หญิง	๒๔๕	๓.๒๒	๐.๗๒		
๔. ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย	ชาย	๑๔๖	๔.๑๘	๐.๗๒	๓.๒๔	๐.๐๔๗
	หญิง	๒๔๕	๓.๙๓	๐.๘๓		
รวม	ชาย	๑๔๖	๓.๗๖	๐.๕๑	๒.๔๖	๐.๕๐๐
	หญิง	๒๔๕	๓.๖๒	๐.๕๑		
	รวม	๓๙๑	๓.๖๙	๐.๕๑		

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลากองการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลากองการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ 2 ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการกล่อมเกลากองการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามอายุ โดยรวม

(n = ๓๙๑)

อายุ	n	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
อายุ ๑๘-๓๐ ปี	๔๕	๓.๘๔	๐.๕๖	มาก
อายุ ๓๑-๔๐ ปี	๕๙	๓.๗๐	๐.๕๔	มาก
อายุ ๔๑-๕๐ ปี	๖๖	๓.๖๙	๐.๓๘	มาก
อายุ ๕๑-๖๐ ปี	๑๔๗	๓.๖๐	๐.๕๗	มาก
อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป	๗๔	๓.๖๗	๐.๔๖	มาก
รวม	๓๙๑	๓.๖๗	๐.๕๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลากองการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวม จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๗$, S.D.=๐.๕๒)

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการกล่อม
 เกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัด
 ลำพูน จำแนกตามอายุ

การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผล						
ต่อการเลือกตั้งของประชาชนใน		SS	df	MS	F	Sig.
เขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน						
๑. ด้านการได้รับ ความรู้ทาง การเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๐๐๐	๔	๐.๕๕๐	๑.๒๔๕	.๒๙๑
	ภายในกลุ่ม	๑๗๐.๕๕๑	๓๘๖	๐.๔๔๒		
	รวม	๑๗๒.๗๕๐	๓๙๐			
๒. ด้านการติดตาม ข่าวสารทางการ เมือง	ระหว่างกลุ่ม	๕.๗๗๒	๔	๑.๔๔๓	๓.๓๗๕	.๐๑๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๖๕.๐๕๘	๓๘๖	๐.๔๒๘		
	รวม	๑๗๐.๘๓๐	๓๙๐			
๓. ด้านการมีส่วนร่วม ทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๗๖	๔	๐.๔๔๔	๐.๗๙๔	.๕๒๙
	ภายในกลุ่ม	๒๑๕.๗๒๐	๓๘๖	๐.๕๕๙		
	รวม	๒๑๗.๔๙๖	๓๙๐			
๔. ด้านทัศนคติทาง การเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๖.๒๕๔	๔	๑.๕๖๓	๒.๔๘๕	.๐๔๓*
	ภายในกลุ่ม	๒๔๒.๘๙๐	๓๘๖	๐.๖๒๙		
	รวม	๒๔๙.๑๔๔	๓๙๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๒.๐๓๓	๔	๐.๕๐๘	๑.๙๐๖	.๑๐๙
	ภายในกลุ่ม	๑๐๒.๙๕๐	๓๘๖	๐.๒๖๗		
	รวม	๑๐๔.๙๘๓	๓๙๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกัน ๒ ด้าน ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามความคิดเห็นของการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ในด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านทัศนคติทางการเมือง ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๑ - ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

(n = ๓๙๑)

อายุ	$\bar{X}$	๑๘-๓๐ ปี	๓๑-๔๐ ปี	๔๑-๕๐ปี	๕๑-๖๐ ปี	๖๑ ปีขึ้นไป
		๓.๘๗	๓.๖๓	๓.๕๖	๓.๕๐	๓.๕๖
๑๘-๓๐ ปี	๓.๘๗	-	-๐.๒๔	-๐.๓๒*	-๐.๓๖*	-๐.๔๑*
๓๑-๔๐ ปี	๓.๖๓		-	-๐.๐๗	-๐.๑๓	-๐.๑๗
๔๑-๕๐ ปี	๓.๕๖			-	-๐.๐๖	-๐.๑๐
๕๑-๖๐ ปี	๓.๕๐				-	-๐.๐๔
๖๑ ปีขึ้นไป	๓.๕๖					-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๓ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ อายุ ๔๑-๕๐ ปี ประชาชนที่อายุ อายุ ๕๑-๖๐ ปี และประชาชนที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านทัศนคติทางการเมือง

(n = ๓๙๑)

อายุ	$\bar{X}$	๑๘-๓๐ ปี	๓๑-๔๐ ปี	๔๑-๕๐ปี	๕๑-๖๐ ปี	๖๑ ปีขึ้นไป
		๔.๒๗	๔.๑๔	๔.๑๔	๓.๘๙	๓.๙๖
๑๘-๓๐ ปี	๔.๒๗	-	-๐.๑๓	-๐.๑๓	-๐.๓๘*	-๐.๓๓
๓๑-๔๐ ปี	๔.๑๔		-	-	-๐.๒๕*	-๐.๑๘
๔๑-๕๐ ปี	๔.๑๔			-	-๐.๒๕*	-๐.๑๘
๕๑-๖๐ ปี	๓.๘๙				-	๐.๗
๖๑ ปีขึ้นไป	๓.๙๖					-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จำนวน ๓ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ อายุ ๕๑-๖๐ ปี, ประชาชนที่มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๕๑-๖๐ ปี และประชาชนที่มีอายุ ๔๑-๕๐ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๕๑-๖๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๓ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม

(n=๓๙๑)

ระดับการศึกษา	n	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	๒๘๖	๓.๖๘	๐.๕๒	มาก
อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	๕๖	๓.๗๑	๐.๔๓	มาก
ปริญญาตรี	๔๓	๓.๖๒	๐.๕๘	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	๖	๓.๒๘	๐.๖๔	ปานกลาง
รวม	๓๙๑	๓.๖๗	๐.๕๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๖๗, S.D.=๐.๕๒)

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการglomเกลตา
ทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = ๓๙๑)

การglomเกลตาทางการเมืองที่มีผล						
ต่อการเลือกตั้งของประชาชน		SS	df	MS	F	Sig.
ในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน						
๑. ด้านการได้รับ ความรู้ทาง การเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๙๙๑	๓	๐.๙๙๗	๒.๒๗๓	.๐๘๐
	ภายในกลุ่ม	๑๖๙.๗๖๐	๓๘๗	๐.๔๓๙		
	รวม	๑๗๒.๗๕๑	๓๙๐			
๒. ด้านการติดตาม ข่าวสารทางการ เมือง	ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๘๒	๓	๐.๒๖๑	๐.๕๙๓	.๖๒๐
	ภายในกลุ่ม	๑๗๐.๐๔๘	๓๘๗	๐.๔๓๙		
	รวม	๑๗๐.๘๓๐	๓๙๐			
๓. ด้านการมีส่วนร่วม ทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๐๗	๓	๐.๖๓๖	๑.๑๔๑	.๓๓๒
	ภายในกลุ่ม	๒๑๕.๕๘๙	๓๘๗	๐.๕๕๗		
	รวม	๒๑๗.๔๙๖	๓๙๐			
๔. ด้านทัศนคติทาง การเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๓.๐๓๔	๓	๑.๐๑๑	๑.๕๙๐	.๑๙๑
	ภายในกลุ่ม	๒๔๖.๑๑๐	๓๘๗	๐.๖๓๖		
	รวม	๒๔๙.๑๔๔	๓๙๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๒๒	๓	๐.๓๗๔	๑.๓๙๓	.๒๔๔
	ภายในกลุ่ม	๑๐๓.๘๖๑	๓๘๗	๐.๒๖๘		
	รวม	๑๐๔.๙๘๓	๓๙๐			

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ
การglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๔ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามอาชีพ โดยรวม

(n=๓๙๑)

อาชีพ	n	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
นักศึกษา	๕๒	๓.๘๒	๐.๔๘	มาก
ค้าขาย	๖๐	๓.๖๗	๐.๔๙	มาก
รับจ้างทั่วไป	๑๓๒	๓.๘๙	๐.๔๘	มาก
เกษตรกร	๑๑๕	๓.๖๑	๐.๕๐	มาก
อื่น ๆ	๓๒	๓.๕๘	๐.๗๖	มาก
รวม	๓๙๑	๓.๖๗	๐.๕๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๖๗, S.D.=๐.๕๒)

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการglomเกลลา
ทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
จำแนกตามอาชีพ

(n = ๓๙๑)

การglomเกลลาทางการเมืองที่มีผล						
ต่อการเลือกตั้งของประชาชน		SS	df	MS	F	Sig.
ในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน						
๑. ด้านการได้รับ ความรู้ทาง การเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๕๘๑	๓	๐.๖๔๕	๑.๔๖๔	.๒๑๓
	ภายในกลุ่ม	๑๗๐.๑๖๙	๓๘๗	๐.๔๔๑		
	รวม	๑๗๒.๗๕๐	๓๙๐			
๒. ด้านการติดตาม ข่าวสารทางการ เมือง	ระหว่างกลุ่ม	๖.๐๓๔	๓	๑.๕๐๙	๓.๕๓๓	.๐๐๘*
	ภายในกลุ่ม	๑๖๔.๗๙๖	๓๘๗	๐.๔๒๗		
	รวม	๑๗๐.๘๓๐	๓๙๐			
๓. ด้านการมีส่วนร่วม ทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๖.๓๐๙	๓	๑.๕๗๗	๒.๘๘๓	.๐๒๒*
	ภายในกลุ่ม	๒๑๑.๑๘๗	๓๘๗	๐.๕๔๗		
	รวม	๒๑๗.๔๙๖	๓๙๐			
๔. ด้านทัศนคติทาง การเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๕.๖๐๔	๓	๑.๕๐๑	๒.๒๒๐	.๐๖๖
	ภายในกลุ่ม	๒๔๓.๕๔๐	๓๘๗	๐.๖๓๑		
	รวม	๒๔๙.๑๔๔	๓๙๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๖๗	๓	๐.๕๘๒	๑.๖๕๒	.๑๖๐
	ภายในกลุ่ม	๑๐๓.๒๑๖	๓๘๗	๐.๒๖๗		
	รวม	๑๐๔.๙๘๓	๓๙๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการglomเกลลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกัน ๒ ด้าน ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามความคิดเห็นของการglomเกลลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ในด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๕ - ๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอาชีพ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

(n = ๓๙๑)

ด้านการติดตาม	$\bar{X}$	๑๘-๓๐ ปี	๓๑-๔๐ ปี	๔๑-๕๐ปี	๕๑-๖๐ ปี	๖๑ ปีขึ้นไป
ข่าวสารทางการเมือง		๓.๘๒	๓.๖๗	๓.๖๙	๓.๖๑	๓.๕๘
นักศึกษา	๓.๘๒	-	-๐.๑๕	-๐.๑๓	-๐.๒๑*	-๐.๒๔*
ค้าขาย	๓.๖๗		-	-๐.๐๗	-๐.๐๖	-๐.๐๙*
รับจ้างทั่วไป	๓.๖๙			-	-๐.๐๘*	-๐.๑๑*
เกษตรกร	๓.๖๑				-	-๐.๐๓
อื่น ๆ	๓.๕๘					-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จำนวน ๕ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่เป็นนักศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรและอาชีพอื่น ๆ, ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ และประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรและอาชีพ อื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) **จำแนกตามอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง**

(n = ๓๙๑)

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	$\bar{X}$	๑๘-๓๐ ปี	๓๑-๔๐ ปี	๔๑-๕๐ปี	๕๑-๖๐ ปี	๖๑ ปีขึ้นไป
		๓.๔๓	๓.๐๐	๓.๒๓	๓.๓๒	๓.๑๙
นักศึกษา	๓.๔๓	-	-๐.๔๓*	-๐.๒๐	-๐.๑๑	-๐.๒๔
ค้าขาย	๓.๐๐		-	-๐.๒๓*	-๐.๓๒*	-๐.๑๙
รับจ้างทั่วไป	๓.๒๓			-	-๐.๐๙	-๐.๐๔
เกษตรกร	๓.๓๒				-	-๐.๑๓
อื่น ๆ	๓.๑๙					-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จำนวน ๓ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอาชีพค้าขายมีความคิดเห็นแตกต่างกับ ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป เกษตรกร และนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูนแตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๕ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๙ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการกล่อม
 เกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัด
 ลำพูน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวม

(n=๓๙๑)

รายได้ต่อเดือน	n	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ต่ำกว่า ๙,๐๐๐ บาท	๒๘๒	๓.๖๔	๐.๕๒	มาก
๙,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๘๑	๓.๗๑	๐.๕๑	มาก
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๑๙	๓.๘๔	๐.๖๑	มาก
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๙	๓.๙๓	๐.๒๑	มาก
รวม	๓๙๑	๓.๖๗	๐.๕๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มี
 ผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวม จำแนกตามรายได้
 ต่อเดือน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๖๗$, S.D.=๐.๕๒)

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการกล่อมเกลา
 ทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
 จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n = ๓๙๑)

การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผล ต่อการเลือกตั้งของประชาชน ในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการได้รับ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๘๔	๓	๐.๒๖๑	๑.๕๘๘	.๖๒๓
ความรู้ทาง	ภายในกลุ่ม	๑๗๑.๙๖๖	๓๘๗	๐.๔๔๔		
การเมือง	รวม	๑๗๒.๗๕๐	๓๙๐			
๒. ด้านการติดตาม	ระหว่างกลุ่ม	๔.๘๒๑	๓	๑.๖๐๗	๓.๗๔๖	.๐๑๑*
ข่าวสารทางการ	ภายในกลุ่ม	๑๖๖.๐๐๙	๓๘๗	๐.๔๒๙		
เมือง	รวม	๑๗๐.๘๓๐	๓๙๐			

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการglomเกลตา
ทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
จำแนกตามรายได้ต่อเดือน (ต่อ)

(n = ๓๙๑)

การglomเกลตาทางการเมืองที่มีผล ต่อการเลือกตั้งของประชาชน ในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน		SS	df	MS	F	Sig.
๓. ด้านการมีส่วนร่วม ทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๑๖	๓	๐.๒๐๕	๐.๓๖๗	.๗๗๗
	ภายในกลุ่ม	๒๑๖.๘๘๐	๓๘๗	๐.๕๖๐		
	รวม	๒๑๗.๔๙๖	๓๙๐			
๔. ด้านทัศนคติทาง การเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๓.๖๗๕	๓	๑.๒๒๕	๑.๙๓๑	.๑๒๔
	ภายในกลุ่ม	๒๔๕.๔๖๙	๓๘๗	๐.๖๓๔		
	รวม	๒๔๙.๑๔๔	๓๙๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๕๐	๓	๐.๕๑๗	๑.๙๓๓	.๑๒๔
	ภายในกลุ่ม	๑๐๓.๔๓๓	๓๘๗	๐.๒๖๗		
	รวม	๑๐๔.๙๘๓	๓๙๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ
glomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันเพียงด้านเดียว ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบ
ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามความคิดเห็นของการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการ
เลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ในด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง
ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงใน
ตารางที่ ๔.๑๙

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

(n = ๓๙๑)

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	$\bar{X}$	๑๘-๓๐ ปี	๓๑-๔๐ ปี	๔๑-๕๐ปี	๕๑-๖๐ ปี
		๓.๖๔	๓.๗๑	๓.๘๔	๓.๙๓
ต่ำกว่า ๙,๐๐๐ บาท	๓.๖๔	-	-๐.๐๗	-๐.๒๐	-๐.๒๙*
๙,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๗๑		-	-๐.๑๓	-๐.๒๒*
๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๘๔			-	-๐.๐๙
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๓.๙๓				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จำนวน ๒ คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า ๙,๐๐๐ บาท และประชาชนที่มีรายได้ ๙,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๒ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามสมมติฐานที่ ๑-๕

สมมติฐานที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	สถิติทดสอบ	F	ค่า Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑	เพศ	การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้ง	t-test	๒.๔๖	๐.๕๐๐	-	/
๒	อายุ	การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้ง	F-test	๑.๙๐๖	๐.๑๐๙	-	/
๓	ระดับการศึกษา	การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้ง	F-test	๑.๓๙๓	๐.๒๔๔	-	/
๔	อาชีพ	การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้ง	F-test	๑.๖๕๒	๐.๑๖๐	-	/
๕	รายได้ต่อเดือน	การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้ง	F-test	๑.๙๓๓	๐.๑๒๔	-	/

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความ

คิดเห็นต่อการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สรุป ประชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน มีการกล่อมเกลาทางการเมืองไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ตารางที่ ๔.๒๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ประชาชนได้รับความรู้ทางการเมือง หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อย	๓	ควรเพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้มากขึ้น	๒
การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง	๒	ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง	๒

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงตามความสำคัญดังนี้คือ ได้รับความรู้ทางการเมือง หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ น้อย จำนวน ๓ คน การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง จำนวน ๒ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูล ให้มากขึ้น จำนวน ๒ คน และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง จำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๔.๒๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน **ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง**

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ประชาชนไม่ค่อยเข้าถึงสื่อ ได้มากเท่าที่ควร อาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้	๓	ควรเพิ่มช่องทางการได้รับข่าวสารทางการเมืองให้มากกว่านี้	๒

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้เสนอแนะปัญหาอุปสรรคและแนวทางเกี่ยวกับการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงตามความสำคัญดังนี้คือ ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้ไม่มากพอ จำนวน ๓ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางการได้รับข่าวสารทางการเมืองให้มากกว่านี้ เช่น การติดป้ายประชาสัมพันธ์ จำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๔.๒๕ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน **ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง**

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ประชาชนให้ความสนใจเกี่ยวกับการเข้าชุมนุมรับฟังการอภิปรายทางการเมือง น้อย	๔	ควรเพิ่มการเข้าร่วมกิจกรรมให้แก่ประชาชน	๒

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้เสนอแนะปัญหาอุปสรรคและแนวทางเกี่ยวกับการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงตามความสำคัญ ดังนี้คือ ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเข้าชมนุมรับฟังการอภิปรายทางการเมือง น้อย จำนวน ๓ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรเพิ่มการเข้าร่วมกิจกรรมให้แก่ประชาชน จำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๔.๒๖ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านทัศนคติทางการเมือง

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ประชาชนมีความคิดเห็นทางการเมืองน้อย จนนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่น้อยตามไปด้วย	๒	ควรจัดสถานที่ ห้องเรียน ให้ความรู้ทางด้านประชาธิปไตย	๒

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านทัศนคติทางการเมือง ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงตามความสำคัญดังนี้คือ ประชาชนมีความคิดเห็นทางการเมืองน้อย จนนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่น้อยตามไปด้วย จำนวน ๒ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรจัดสถานที่ ห้องเรียน ให้ความรู้ทางด้านประชาธิปไตยจำนวน ๒ คน

สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ประชาชนได้เสนอแนะดังนี้

ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง พบว่า ปัญหา อุปสรรค คือ ประชาชนประชาชน ได้รับความรู้ทางการเมือง หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อย การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้มากขึ้น ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า ปัญหา อุปสรรค คือ ประชาชนไม่ค่อยเข้าถึงสื่อ ได้มากเท่าที่ควร อาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางการได้รับข่าวสารทางการเมืองให้มากกว่านี้

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ปัญหา อุปสรรค คือ ประชาชนให้ความสนใจเกี่ยวกับการเข้าชมนุ้รับฟังการอภิปรายทางการเมืองน้อย ยังโดนปิดกั้นในการแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง ไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นอะไรมากนักในชุมชน โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรเพิ่มการเข้าร่วมกิจกรรมให้แก่ประชาชน

ด้านทัศนคติทางการเมือง พบว่า ปัญหา อุปสรรคคือ ประชาชนมีความคิดเห็นทางการเมืองน้อย จนนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่น้อยตามไปด้วย โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรจัดสถานที่ ห้องเรียน ให้ความรู้ทางด้านประชาธิปไตย

๔.๕ ผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์เกี่ยวกับการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประกอบการวิเคราะห์การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ใน ๔ ด้าน คือ ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง และด้านทัศนคติทางการเมือง ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน ๘ รูปหรือคน ดังต่อไปนี้

๑. ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง

การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ของประชาชนนั้นมี ดังนี้

๑) ความรู้ทางการเมือง มีความสำคัญต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อีกทั้งยังเป็นความรู้พื้นฐานในการตัดสินใจเลือกโดยใช้หลักธรรมโยนิโสมนสิการ ส่งผลให้ได้ตัวบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เข้ามาบริหารประเทศ จนนำไปสู่โลกที่มีแต่หลักศีลธรรม^๑

๒) การสร้างความรู้ทางการเมือง ให้กับประชาชน มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอย่างมาก ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ถึงความสำคัญของการเมือง ที่มีผลโดยตรงต่อประชาชนในการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ ปากท้อง และการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน^๒

๓) มนุษย์เมื่อเกิดและเติบโตขึ้นมาในสังคม ก็จะถูกบุคคลแวดล้อม ระบบการศึกษา หรือแม่กระทั่งสื่อต่าง ๆ เราให้เกิดความคิดชุดหนึ่ง ตอบปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบรอบตัว

^๑ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^๒ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔.

ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดในการทำงาน การใช้ชีวิต จึงทำให้การได้รับความรู้ทางการเมือง ของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน^๓

๔) ประชาชนจำเป็นต้องเรียนรู้ และพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การติดตามข่าวสารทางการเมือง การวิพากษ์ วิจารณ์ทางการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เหล่านี้ถือเป็นสิทธิพื้นฐานทางการเมือง ซึ่งนำมาสู่การพัฒนา^๔

๕) การได้รับความรู้ทางการเมือง เพื่อใช้ดุลพินิจในการเลือกตั้ง หรือมีความรู้ทางการเมือง จึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการพิจารณานโยบาย จุดยืนของพรรคว่าเป็นไปตามแนวทางที่เราต้องการหรือไม่ ซึ่งทั้งหมดล้วนมาจากความรู้พื้นฐานของหลักประชาธิปไตยทั้งสิ้น^๕

๖) การได้รับความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในแง่รูปแบบการปกครอง มุ่งถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน การที่จะเข้าร่วมนโยบายต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของตัวประชาชนเอง โดยมีสิทธิ อำนาจ และโอกาสในตัวของประชาชนเอง^๖

๗) ความรู้ทางด้านการเมืองเป็นพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการที่ประชาชนนั้นมีความเข้าใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น จะเป็นผลที่จะนำไปสู่การกระตุ้นในตัวบุคคลให้เกิดการตื่นตัวทางด้านการเมือง^๗

๘) ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งที่สำคัญ ผู้ที่สามารถเข้าถึงเข้าข้อมูลข่าวสารและสามารถนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์และสร้างอำนาจให้กับตนเอง ดังเช่น ในภาคการเมือง ประชาชนต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีความสำคัญต่อการปกครอง การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทางการเมือง เช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ^๘

สรุปได้ว่า การได้รับความรู้ทางการเมืองของประชาชน มีความสำคัญต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อีกทั้งยังเป็นความรู้พื้นฐานในการตัดสินใจเลือกอันเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของตัวประชาชนเอง โดยมีสิทธิ อำนาจ และโอกาส ถึงความสำคัญของการเมือง ที่มีผลโดยตรงต่อประชาชนในการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ ปากท้อง และการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

^๓ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔.

^๔ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

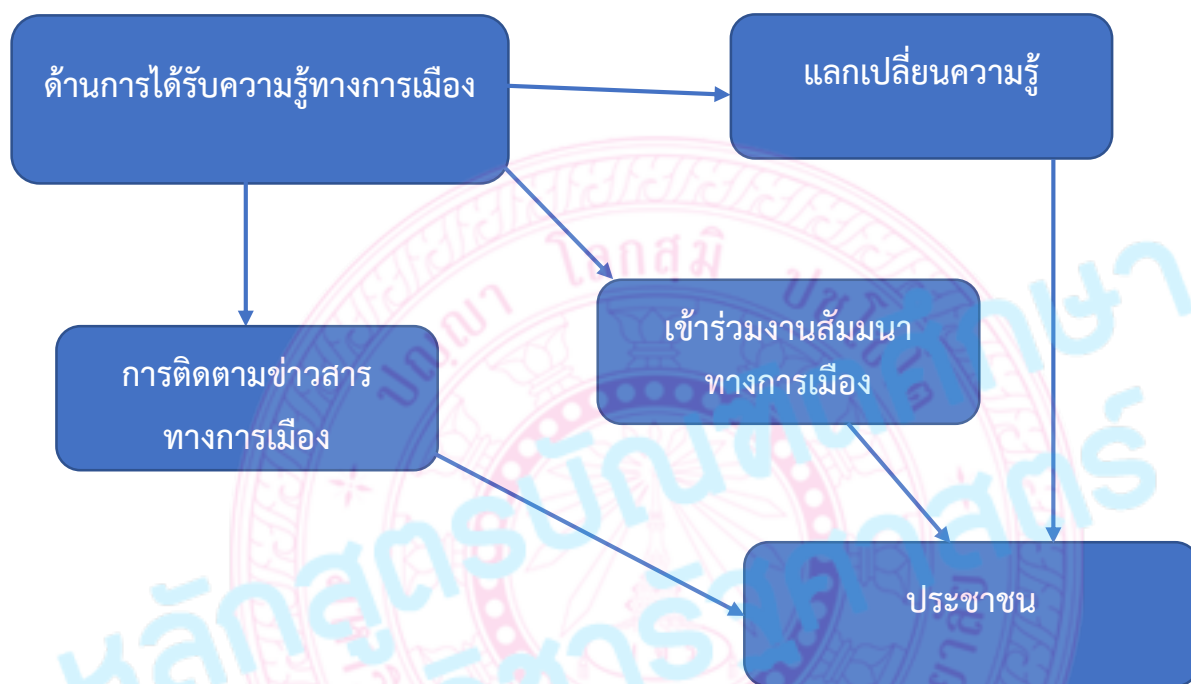
^๕ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^๖ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔.

^๗ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๗ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^๘ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๘ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔.

ดังนั้น การสร้างการได้รับความรู้ทางการเมืองให้กับประชาชน ไม่ว่าจะในรูปแบบใดวิธีการใด จึงมีความสำคัญทำให้ประชาชน รักและห่วงแหนสิทธิของตนเอง ในการที่จะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

แผนภาพที่ ๔.๑ ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง

๒. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

การกล่อมเกลாதองการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ของประชาชนนั้นมี ดังนี้

๑) การติดตามข่าวสารทางการเมือง มีผลต่อการออกไปสิทธิเลือกตั้ง อีกทั้งยังเป็นตัวบ่งชี้ของการออกไปใช้สิทธิของตนเองเป็นอย่างมาก ให้การเลือกตั้งนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของตัวผู้ออกไปใช้สิทธิได้อย่างมีประสิทธิภาพ^๙

^๙ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

๒) การติดตามข่าวสารทางการเมือง ผ่านช่องทางสื่อสารมวลชนต่าง ๆ ถือเป็นสิ่งที่จะทำให้ประชาชนอยากออกไปใช้สิทธิ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ เพื่อนำไปประกอบการใช้สิทธิเลือกตั้งให้เกิดคุณภาพอย่างสูงสุด^{๑๐}

๓) ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ มีผลอย่างมากต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน การเข้าถึงแหล่งข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น และมีความสะดวกสบาย ทุกคนสามารถเป็นทั้งผู้รับสาร ส่งสาร อีกทั้งยังสื่อสารโต้ตอบได้อย่างทันท่วงที และตลอดเวลาจนนำไปสู่การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน^{๑๑}

๔) ข่าวสารทางการเมือง และสื่อประเภทต่าง ๆ ถือเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการประชาธิปไตย ประชาชนรับรู้ข่าวสารเพื่อเป็นช่องทางหนึ่งในการตัดสินใจทางการเมืองของตน สื่อต่าง ๆ จึงมีบทบาทสำคัญ ต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเป็นการปลุกเร้า โน้มน้ำใจจิตใจ เป็นแหล่งข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์หาเหตุผล^{๑๒}

๕) ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร จะเกิดการคิดวิเคราะห์ ตามที่สื่อมวลชนได้เสนอข่าวสารต่าง ๆ โดยที่ข่าวสารที่นำมาเสนอจากสื่อมวลชนนั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติ ความรู้ มุมมอง รวมถึงพฤติกรรมของประชาชน จนเกิดความรู้สึกร่วม และเกิดการมีส่วนร่วมจากการสื่อสารนั้น สื่อมวลชนจึงเป็นเสมือน กระจกเงาที่สำคัญในการนำเสนอข่าวสารทางการเมือง และเป็นช่องทางที่มีความสำคัญ เข้าถึงทุกที่ ทุกเวลา จากการได้รับข่าวสารทางการเมือง จึงทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน^{๑๓}

๖) เครื่องมือสำคัญที่มีศักยภาพที่จะเผยแพร่ข่าวสารไปยังประชาชนจำนวนมากได้ ซึ่งในปัจจุบันสื่อมวลชนมีหลายแขนงที่เป็นสื่อหลักและมีการใช้อย่างกว้างขวางพบเห็นอยู่ทั่วไป เช่น สิ่งตีพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อโทรทัศน์ และสื่อในรูปแบบต่าง ๆ จะทำให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถนำความรู้ความเข้าใจจากสารที่ได้รับมาประกอบในการวิเคราะห์ ข้อมูลได้^{๑๔}

^{๑๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

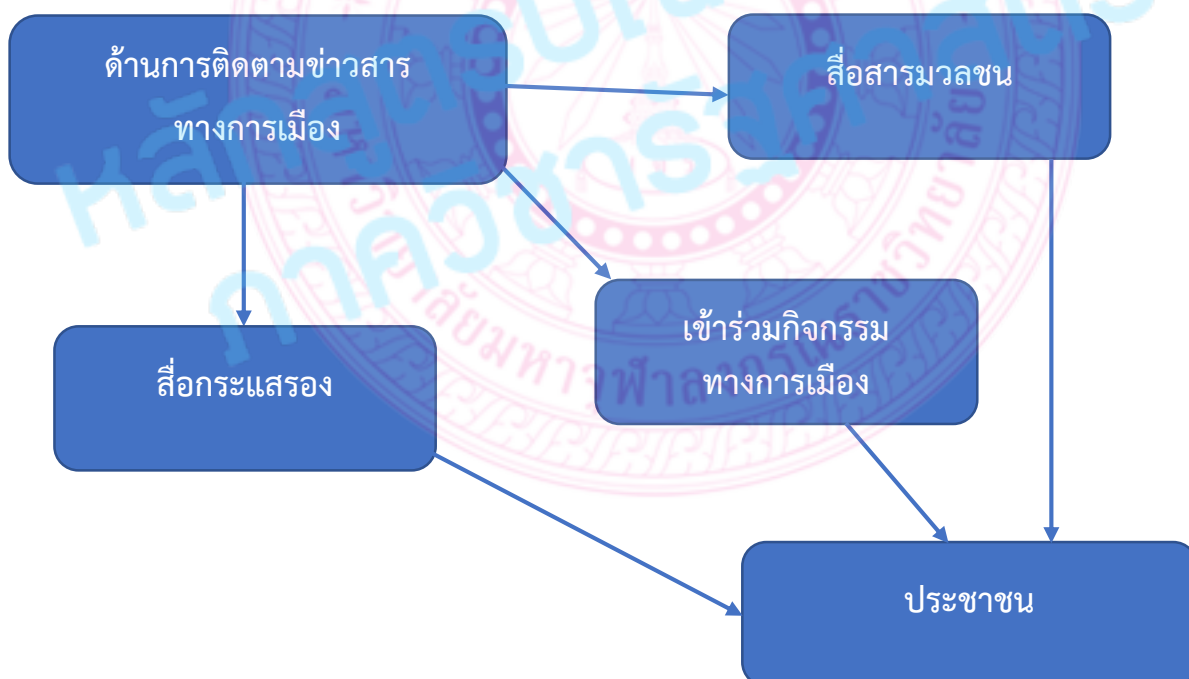
^{๑๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔.

๗) สื่อมวลชนมีบทบาทในฐานะที่เป็นสื่อกลางของความสัมพันธ์ต่าง ๆ ในสังคม ทำหน้าที่ผลิต และกระจายความรู้หรือข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และเป็นผู้นำข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ทั้งหลายของสถาบันต่าง ๆ ในสังคมออกสู่สาธารณะ สามารถเข้าถึงมวลชนทุกระดับ^{๑๕}

๘) การสื่อสารมวลชนมีบทบาทสำคัญมากในทางการเมือง การรายงานผ่านสื่อมวลชนเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความคิด ทศนคติ และพฤติกรรมของประชาชน ดังนั้น สื่อสารมวลชนต่าง ๆ จึงเปรียบเสมือนคนกลางที่มีความสำคัญ^{๑๖}

สรุปได้ว่า การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ของประชาชนในปัจจุบันมีความสะดวกสบายสามารถเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง ได้ง่ายกว่าสมัยก่อนมาก เนื่องจากการเข้ามาของอินเทอร์เน็ต และมีือถือสมาร์ทโฟน ทุกคนสามารถเป็นทั้งผู้รับสาร และผู้ส่งสารได้ อีกทั้งยังสามารถสื่อสาร การตอบโต้ได้อย่างทันท่วงที จึงส่งผลให้ประชาชนมีความตื่นตัวในการรักษาสิทธิที่ทุกคนได้รับเพื่อใช้สิทธินั้นตามความต้องการของตัวเอง

แผนภาพที่ ๔.๒ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

^{๑๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๗ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๘ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔.

๓. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การกล่อมเกลாதทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านอิฐ จังหวัดลำพูน ของประชาชนนั้นมี ดังนี้

๑) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการเข้าไปมีหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งของเขตการเลือกตั้ง ในถิ่นที่ตัวเองพำนักอยู่ จนส่งผลต่อการตื่นตัวในภาคประชาชนในทุกระดับ^{๑๗}

๒) การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตย คือ ทำให้ผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง ได้มีโอกาสทราบความต้องการของกันและกัน อย่างแท้จริง ทำให้สามารถตอบสนองได้ตรงความต้องการของประชาชน^{๑๘}

๓) การเลือกตั้งนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเท่านั้น ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ทำได้หลายแบบ ทั้งการปฏิบัติตนเป็น “พลเมือง” รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง การเป็นผู้ร่วมตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมือง ซึ่งหากประชาชนเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมือง ก็จะมีคามตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง^{๑๙}

๔) การเลือกตั้งเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคน นอกจากนี้ยังให้สิทธิเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การสอดส่องดูแล แจ้งเบาะแสการทุจริต เป็นเจ้าหน้าที่จัดการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ ซึ่งหากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเลือกตั้งย่อมมีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และเป็นการเลือกตั้งที่สุจริตเที่ยงธรรม^{๒๐}

๕) การกระทำใด ๆ ก็ตามที่เกิดโดยเต็มใจไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ เป็นการเกิดขึ้นครั้งคราว หรือต่อเนื่องกัน จะใช้วิธีการถูกต้องหรือไม่ ไม่ว่าจะอยู่ในระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงมีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง^{๒๑}

๖) การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชน เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมือง^{๒๒}

^{๑๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

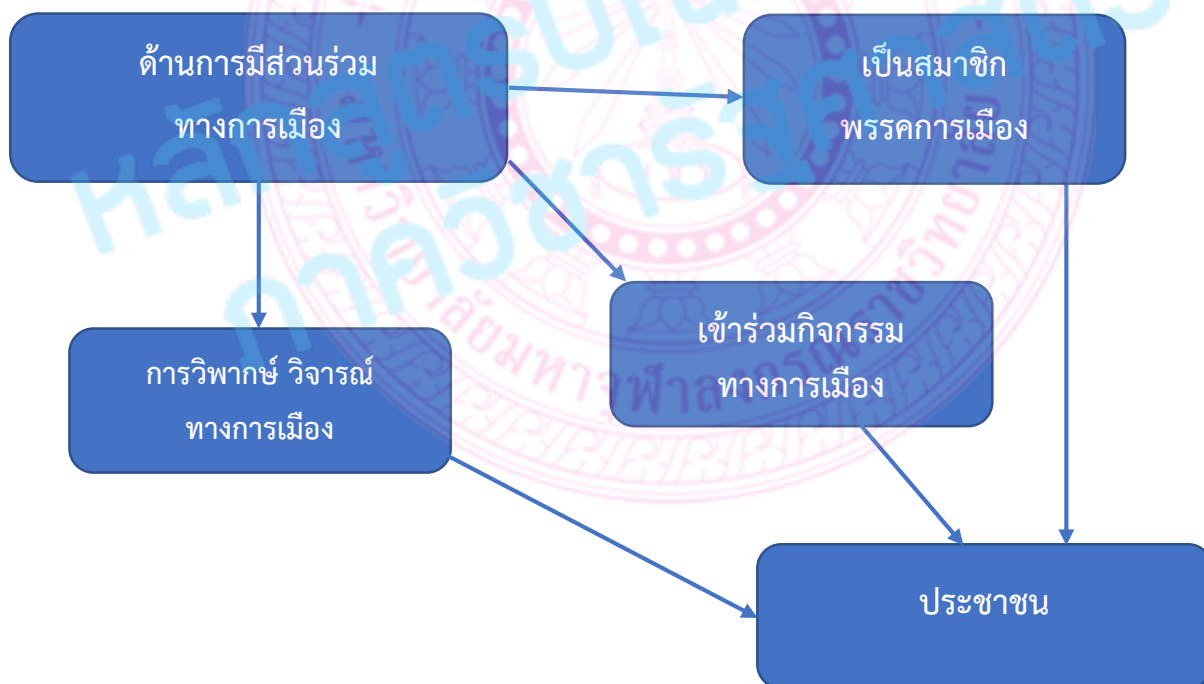
^{๒๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔.

๓) กิจกรรมทางกฎหมายของพลเมืองที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลในการเลือกกำหนดบุคคลในวงการบริหารรัฐบาลหรือกีดกันรัฐบาลให้กระทำตามที่พลเมืองผู้นั้นหรือกลุ่มนั้นต้องการ^{๒๓}

๔) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นการมีส่วนร่วมแบบสมัครใจ ไม่ใช่เป็นแบบปลุกกระดม สำหรับการมีส่วนร่วมแบบเสรีหรือแบบสมัครใจนี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนมีความสำนึกทางการเมืองหรือความตื่นตัวทางการเมืองเสียก่อนคนไทยยังมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ เช่น การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง^{๒๔}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ถือว่า เป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนในการปกครองหรือการบริหาร รวมถึงการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาในชุมชนเพื่อจัดสรรทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยข้อมูล การแสดงความคิดเห็น การให้คำแนะนำปรึกษา การวิพากษ์ วิจารณ์ทางการเมือง การร่วมวางแผนและการร่วมดำเนินการ รวมถึงการควบคุมโดยตรงจากประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นกลไกสำคัญเสมือนหัวใจในระบอบประชาธิปไตย เพราะก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายด้าน เช่น การสร้างคุณภาพในการตัดสินใจที่ดีขึ้น การนำไปปฏิบัติที่ง่ายขึ้น การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้าย การรักษาความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม

แผนภาพที่ ๔.๓ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

^{๒๓} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๗ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๔} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๘ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔.

๔. ด้านทัศนคติทางการเมือง

การกล่อมเกลางานการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ของประชาชนนั้นมี ดังนี้

๑) อำนาจการปกครองของประชาชน ซึ่งถือเป็นหัวใจของประชาธิปไตย คือ ประชาชนถือเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยตรง มีสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคที่เท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย โดยการใช้หลักธรรมมาประกอบควบคู่^{๒๕}

๒) ประชาธิปไตย คือ อำนาจการปกครอง ที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ซึ่งถือเป็นของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ ประชาชนถือเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยตรง มีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค เท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย ทั้งยังเป็นระบอบการปกครองที่สนับสนุนให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งทางตรง และทางอ้อม^{๒๖}

๓) ทัศนคติแบบประชาธิปไตย คือ การรับรู้ และความสามารถในการวิเคราะห์ หลักสำคัญของประชาธิปไตย ของปัจเจกบุคคลซึ่งขึ้นอยู่กับ กระบวนการขัดเกลางานการเมือง ซึ่งส่งผลตอบสนองความต้องการในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง^{๒๗}

๔) ทัศนคติทางการเมืองที่ดี ต้องมาจากประชาชน เพราะเมื่อประชาชนมีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ก็จะมองเห็นถึงความสำคัญในสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของตน และของผู้อื่นมากขึ้น^{๒๘}

๕) ทัศนคติทางการเมือง ที่ดีมาจากประชาชน เพราะเมื่อประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย การถูกเอารัดเอาเปรียบจะลดลง การใช้อำนาจในการมิชอบก็จะลดน้อยลง อำนาจก็จะเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง^{๒๙}

๖) ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ก็จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง อีกทั้งยังส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีคุณภาพ^{๓๐}

^{๒๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๖} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๗} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๘} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

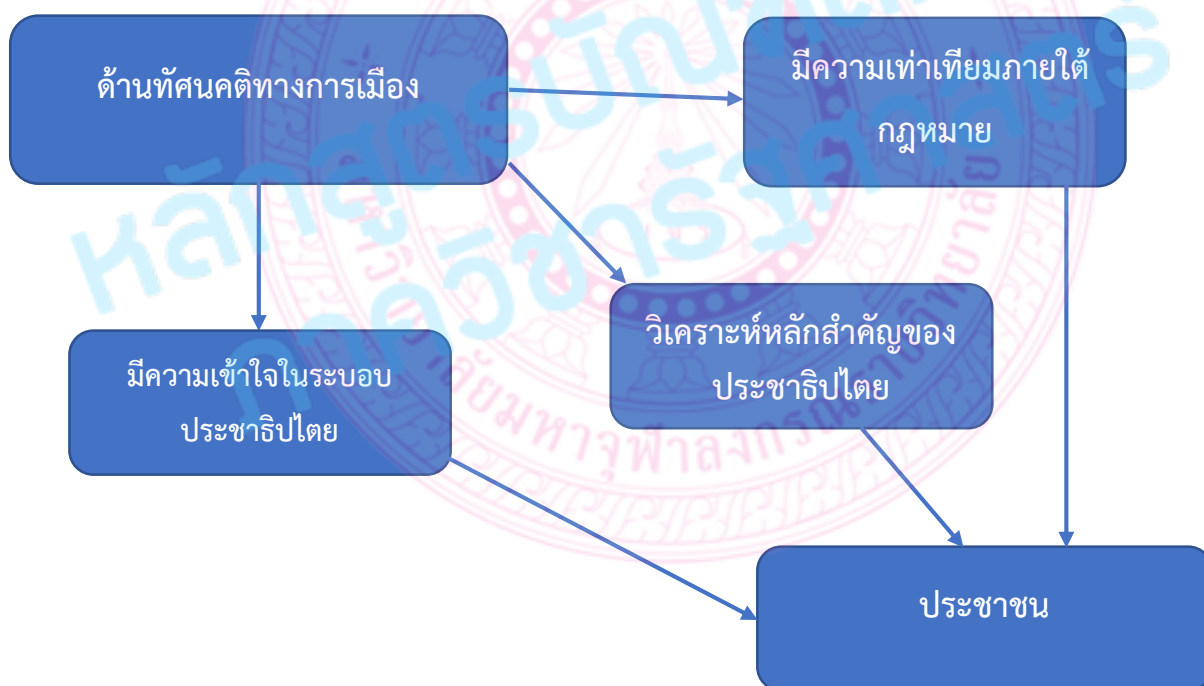
^{๒๙} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๓๐} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔.

๓) ทักษะคติแบบประชาธิปไตย จะส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งจะอยู่ในหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาคุณภาพของประชาธิปไตย รวมถึงการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อที่จะได้คนที่มีคุณสมบัติที่ถึงพร้อมในการมาบริหารบ้านเมือง^{๓๑}

๔) การปกครองแบบประชาธิปไตย ถือเป็น การปกครองที่อำนาจอธิปไตย เป็นของประชาชน โดยมีการใช้อำนาจอธิปไตยนั้น จะใช้ผ่านการเลือกตัวแทนของประชาชนในการบริหาร ซึ่งการบริหารนั้นต้องอยู่ภายใต้การบริหารที่มีความชอบธรรม และมีการควบคุม ตรวจสอบ โดยเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งก็คือประชาชน โดยหลักสำคัญของระบอบประชาธิปไตย^{๓๒}

สรุปได้ว่า ทักษะคติทางการเมือง แบบประชาธิปไตยมีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนค่อนข้างมาก เพราะถ้าประชาชนต้องการประชาธิปไตยที่แท้จริง และถ้าต้องการให้อำนาจในการปกครอง เป็นของประชาชนก็ต้องร่วมกันออกไปใช้สิทธิ ต้องการให้อำนาจการปกครอง โดยประชาชน ก็ต้องออกไปเลือกตั้ง และถ้าต้องการให้อำนาจการปกครอง เป็นไปเพื่อประชาชน ก็ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

แผนภาพที่ ๔.๔ ด้านทัศนคติทางการเมือง

^{๓๑} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๗ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๓๒} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ ๘ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔.

๔.๖ องค์ความรู้

๔.๖.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้ เรื่อง “การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” สามารถนำมาสรุป ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔.๕

จากแผนภาพที่ ๔.๕ แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่ได้รับความรู้ทางการเมือง มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอย่างมาก ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ถึงความสำคัญของการเมือง ที่มีผลโดยตรงต่อประชาชนในการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ความเป็นอยู่ ปากท้อง และการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนั้น การสร้างการได้รับความรู้ทางการเมือง ไม่ว่าจะในรูปแบบใด วิธีการใด จึงมีความสำคัญต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้ที่เสนอตัวเป็นตัวแทนประชาชนในทุกกระดับ อีกทั้งการได้รับความรู้ทางการเมืองยังสามารถทำให้ประชาชน เลือกคนดี มีคุณภาพ เข้ามาบริหารงานแทนตนเองได้ จากข้อมูลความรู้ที่ได้รับอย่างเพียงพอรอบด้าน

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า ประชาชนปัจจุบันสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองสะดวกสบายกว่าสมัยก่อนเป็นอย่างมาก เนื่องจากการที่โลกเป็นโลกที่ไร้พรมแดน และการเข้ามาของอินเทอร์เน็ต มือถือสมาร์ทโฟน ทุกคนสามารถเป็นผู้รับสารและผู้ส่งสาร อีกทั้งยังสามารถสื่อสารโต้ตอบกันได้อย่างท่วงที และตลอดเวลา เพราะการเข้ามาของสื่อ Social Media ประชาชนได้รับข่าวสารที่มากขึ้น และทำให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ ของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง หรือหลายทาง ปฏิบัติตนเป็นพลเมือง รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน สร้างคุณภาพในการตัดสินใจที่ดีขึ้น มีความตระหนักถึงความสำคัญของการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ด้านทัศนคติทางการเมือง พบว่า ประชาชนที่ทัศนคติทางการเมือง แบบประชาธิปไตย มีการตอบสนองของการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ของประชาชนค่อนข้างมาก หากประชาชนต้องการประชาธิปไตยที่แท้จริง

ด้านหลักธรรม พบว่า ประชาชนที่ใช้หลักธรรม โยนิโสมนสิการ ในการควบคุมการตัดสินใจ คือ ใช้สติปัญญา ในการคิดวิเคราะห์อย่างถูกวิธี และมีระบบระเบียบ มีการเชื่อมโยงความเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งมีประโยชน์ต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนเป็นอย่างมาก ถือนำมาปฏิบัติในการเลือกตัวบุคคลที่เห็นว่า เป็นบุคคลที่จะสนองความต้องการของตัวบุคคลนั้น หลักธรรมนี้จะส่งผลให้การตัดสินใจของประชาชนมีเหตุมีผล ภายใต้อำนาจคุณธรรม ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ และการกลมกลืนทางการเมืองอย่างเหมาะสม

๔.๖.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากสอบถามและสัมภาษณ์ สามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์จริง ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔.๕

แผนภาพที่ ๔.๕ แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๕ แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัยสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

- ประชาชนที่ได้รับความรู้ทางการเมือง มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอย่างมาก ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ถึงความสำคัญของการเมือง
- เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองสะดวกสบายกว่าสมัยก่อนเป็นอย่างมาก เนื่องจากการที่โลกเป็นโลกที่ไร้พรมแดน และการเข้ามาของอินเทอร์เน็ต มือถือสมาร์ตโฟน ทุกคนสามารถเป็นผู้รับสาร และผู้ส่งสาร อีกทั้งยังสามารถสื่อสารโต้ตอบกันได้อย่างท่วงที และตลอดเวลา
- ปฏิบัติตนเป็นพลเมือง รู้จักสิทธิ และหน้าที่ของตน สร้างคุณภาพในการตัดสินใจที่ดีขึ้น มีความตระหนักถึงความสำคัญของการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง
- มีการตอบสนองของการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ของประชาชนค่อนข้างมาก

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลாதองการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาปัจจัยการกล่อมเกลாதองการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ๒) เพื่อศึกษาระดับการกล่อมเกลาทองการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ๓) เพื่อนำเสนอการมีกล่อมเกลาทองการเมืองให้มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

โดยในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research Method) โดยประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลเหมืองแก้ว อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓๗๗ คน โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นทั้งปลายเปิด และปลายปิด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยหาค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-Test) ค่าเอฟ (F-Test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๕.๑ สรุป

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

๕.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ ๕.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่อง การกล่อมเกลารวมทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกได้ดังนี้

พบว่า พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๗ มีอายุอยู่ระหว่าง อายุ ๕๑-๖๐ ปี มีจำนวน ๑๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๖ มีการศึกษา ระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน ๒๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๑ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน ๑๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๘ มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า ๙,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๑ ตามลำดับ

๕.๑.๒ สรุปผลการวิเคราะห์การกล่อมเกลารวมทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

พบว่า การกล่อมเกลารวมทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๗$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = ๔.๐๓$) ด้านความรู้ทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๘๖$) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๕๖$) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๒๕$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบดังนี้

ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง พบว่า การกล่อมเกลารวมทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านความรู้ทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านดังนี้ ได้รับหรือทราบถึงข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อมวลชน (โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โซเชียลมีเดีย) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๕$) ได้รับหรือทราบถึงข่าวสารทางการเมืองผ่านทางผู้นำชุมชน ($\bar{X} = ๓.๙๒$) ได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางเจ้าหน้าที่ของรัฐ/องค์กรปกครองท้องถิ่น/นักรการเมือง ($\bar{X} = ๓.๘๑$) ได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางบุคคลในครอบครัวญาติพี่น้อง ($\bar{X} = ๓.๗๙$) ได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางกลุ่มเพื่อน ($\bar{X} = ๓.๗๐$) ตามลำดับ

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ดูโทรทัศน์เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาได้แก่ ติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดีย ($\bar{X} = 3.71$) รองลงมาได้แก่ ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล ($\bar{X} = 3.63$) รองลงมาได้แก่ พูดคุยสนทนากับเพื่อนหรือคนในครอบครัวเกี่ยวกับข่าวปัญหาบ้านเมือง ($\bar{X} = 3.42$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ อ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X} = 3.17$) ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับดังนี้ พูดคุยชักจูงให้บุคคลอื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมาได้แก่ พูดคุยสนทนากับเพื่อนหรือคนในครอบครัวเกี่ยวกับข่าวปัญหาบ้านเมือง ($\bar{X} = 3.64$) รองลงมาได้แก่ เคยช่วยหาเสียงเลือกตั้งให้กับพรรคการเมือง เช่น การแจกใบปลิว ($\bar{X} = 3.63$) รองลงมาได้แก่ เคยเข้าฟังการอภิปรายของพรรคการเมือง ($\bar{X} = 3.00$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ เคยช่วยหาเสียงเลือกตั้งให้กับพรรคการเมือง เช่น การแจกใบปลิว ($\bar{X} = 2.63$) ตามลำดับ

ด้านทัศนคติทางการเมือง พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ดังนี้ ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ดีกว่าเผด็จการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) ประชาธิปไตยเชื่อว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) ทุกคนสามารถกำหนดวิถีชีวิตของตนเองได้โดยปราศจากการบงการของผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ประชาชนทุกคนมีความเสมอภาคกันในทางกฎหมาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) ตามลำดับ

๕.๑.๓ สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข ดังนี้ ปัญหา คือ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงตามความสำคัญดังนี้คือ ได้รับความรู้ทางการเมือง หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ น้อย จำนวน ๓ คน การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง จำนวน ๒ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงข้อมูล ให้มากขึ้น จำนวน ๒ คน และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง จำนวน ๒ คน

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้เสนอแนะปัญหาอุปสรรคและแนวทางเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงตามความสำคัญดังนี้คือ ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้ไม่มากพอ จำนวน ๓ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางการได้รับข่าวสารทางการเมืองให้มากกว่านี้ เช่น การติดป้ายประชาสัมพันธ์ จำนวน ๒ คน

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้เสนอแนะปัญหาอุปสรรคและแนวทางเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงตามความสำคัญดังนี้คือ ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเข้าชมนุมรับฟังการอภิปรายทางการเมือง น้อย จำนวน ๓ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรเพิ่มการเข้าร่วมกิจกรรมให้แก่ประชาชน จำนวน ๒ คน

ด้านทัศนคติทางการเมือง พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านทัศนคติทางการเมือง ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงตามความสำคัญดังนี้คือ ประชาชนมีความคิดเห็นทางการเมืองน้อย จนนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่น้อยตามไปด้วย จำนวน ๒ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรจัดสถานที่ ห้องเรียน ให้ความรู้ทางด้านประชาธิปไตยจำนวน ๒ คน

๕.๑.๕ สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

พบว่า ประชาชนเสนอปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ดังนี้

ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง สรุปได้ว่า ประชาชนประชาชนได้รับความรู้ทางการเมือง หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อย การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้มากขึ้น ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง สรุปได้ว่า ประชาชนไม่ค่อยเข้าถึงสื่อ ได้มากเท่าที่ควร อาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรเพิ่มช่องทางการได้รับข่าวสารทางการเมืองให้มากกว่านี้

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง สรุปได้ว่า ประชาชนให้ความสนใจเกี่ยวกับการเข้าชุมนุมรับฟังการอภิปรายทางการเมือง น้อยโดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรเพิ่มการเข้าร่วมกิจกรรมให้แก่ประชาชน

ด้านทัศนคติทางการเมือง สรุปได้ว่า ประชาชนมีความคิดเห็นทางการเมืองน้อย จนนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่น้อยตามไปด้วย โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ควรจัดสถานที่ห้องเรียน ให้ความรู้ทางด้านประชาธิปไตย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ที่ผู้วิจัยอภิปรายดังนี้

๕.๒.๑ จากผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

จากการศึกษา พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ประชาชนที่ได้รับความรู้ทางการเมือง มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอย่างมาก ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ถึงความสำคัญของการเมือง เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองสะดวกสบายกว่าสมัยก่อนเป็นอย่างมาก เนื่องจากการที่โลกเป็นโลกที่ไร้พรมแดน และการเข้ามาของอินเทอร์เน็ต มือถือสมาร์ตโฟน ทุกคนสามารถเป็นผู้รับสาร และผู้ส่งสาร อีกทั้งยังสามารถสื่อสาร โต้ตอบกันได้อย่างท่วงที และตลอดเวลา ส่งผลให้ประชาชนนั้น ปฏิบัติตนเป็นพลเมือง รู้จักสิทธิ และหน้าที่ของตน สร้างคุณภาพในการตัดสินใจที่ดีขึ้น มีความตระหนักถึงความสำคัญของการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ณัฐพล ทุกประเสริฐ** ได้วิจัยเรื่อง “การกล่อม

เกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ เชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่าการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง^๑

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับมาก ประชาชนได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองหลายด้าน แต่ด้านที่สำคัญ ๆ คือ สื่อสารมวลชน ซึ่งมีบทบาทและเข้ามามีส่วนในการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนในระดับสูง เมื่อเทียบกับการเรียนรู้อื่น หรือกลุ่มคนตัวอย่างที่ได้ปฏิสัมพันธ์ด้วย แสดงให้เห็นว่าสื่อสารมวลชน เป็นสื่อที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการรับทราบข่าวสารและข้อมูลทางการเมืองของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วัฒนา นนทชิต** ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอขุนพิทา จังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่า ในด้านของการเลือกตั้งผู้แทนท้องถิ่นและการกำกับดูแลการปกครองท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน^๒

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสื่อ เข้าไปมีบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมืองมากกว่าปัจจัยในด้านอื่น ๆ ที่ทำให้ประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน มีการตื่นตัวในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ นอกจากจะมีสาเหตุมาจากลักษณะโครงสร้างที่มีโอกาสรับ สื่อมากกว่าสมัยก่อน จุดเด่นของการเรียนรู้ทางการเมืองโดยผ่านการเรียนรู้ผ่าน สื่อ คงเนื่องมาจากสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีความหลากหลายและมีความน่าสนใจ เข้าถึงง่าย ในการนำเสนอ อีกทั้งในลักษณะของข่าวสารหรือในการให้ความรู้ในทางการเมือง ที่รู้เท่าทันข่าวสารต่าง ๆ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้สึกร่วมในการรับการกล่อมเกลาทางการเมืองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พรรณวดี ขำจริง และเยาวภา ประคองศิลป์** ได้วิจัยเรื่อง “การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง” ผลวิจัยพบว่า ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง^๓

^๑ ณัฐพล พุกประเสริฐ, การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ เชียงใหม่, การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๕).

^๒ วัฒนา นนทชิต, การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอขุนพิทา จังหวัดสุราษฎร์ธานี, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๙): ๑๖๓.

^๓ พรรณวดี ขำจริง และเยาวภา ประคองศิลป์, การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง, วารสารศึกษาศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, คณะเศรษฐศาสตร์, ปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๔ ปี, (เดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๕๓): ๑๐๓.

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่อยู่ในเขตกึ่งชนบท กึ่งเมือง จึงทำให้การที่ประชาชนจะเข้าถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ เช่น ร่วมรณรงค์หาเสียงกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง วิพากษ์ วิวิจารณ์ การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **บุศรา โพธิสุข** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลวิจัยพบว่า ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง^๔

ด้านทัศนคติทางการเมือง พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของประชาธิปไตย โดยการที่ประชาชนไว้วางใจให้อำนาจอธิปไตยของตนเองที่มีให้กับบุคคลหนึ่ง ถือเป็น การปกครองที่อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ประชาชนถือเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยตรง มีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค เท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายโดยมีการใช้อำนาจอธิปไตยนั้น ผ่านช่องทางการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุรศักดิ์ กุลเรือง** ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” ผลวิจัยพบว่าการกล่อมเกลาทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง^๕

๕.๒.๒ จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

จากผลการทดสอบสมมุติฐาน สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

๑. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ มีการได้รับการกล่อมเกลา ไม่ว่าจะเป็นการได้รับข่าวสารการเมืองต่าง ๆ ผ่านสื่อ จนนำไปสู่การตระหนักถึงสิทธิประโยชน์ของประชาชนในชุมชน หรือตัวเองจะได้รับ จึงกระตุ้นให้คนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พรมมา สิทธิทอง** ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผล

^๔ บุศรา โพธิสุข, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”, **พินเนศวร์สาร**, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๙): ๙๑-๙๒.

^๕ สุรศักดิ์ กุลเรือง, **ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๙).

ต่อการออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต” ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน^๖

๒. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องด้วยวิถีชีวิตของกลุ่มคนในชุมชนที่มีการเป็นอยู่ และการได้รับสื่อที่เป็นช่องทางคล้าย ๆ กันจึงทำให้ได้รับการglomเกลตาทางการเมืองในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **โกวิทย์ คุณรัตน์** ได้วิจัยเรื่อง “การglomเกลตาทางการเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในสังคมเมืองและสังคมชนบท” พบว่า การglomเกลตาทางการเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่แตกต่างกัน^๗

๓. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ มีการตื่นตัวออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เหมือน ๆ กัน เมื่อถึงเวลาประชาชนส่วนใหญ่ให้การสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **บรรจง กลิ่นสงวน** ได้วิจัยเรื่อง “การglomเกลตาทางการเมืองและทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” ผลการศึกษาพบว่า การglomเกลตาทางการเมืองอยู่ในระดับสูง^๘

๔. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการglomเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ตระหนักถึงหลักประชาธิปไตยในการปกครอง เกิดการตื่นตัวในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุวรรณี นามบุตร** ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการglomเกลตาทางการเมืองแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ กรณีศึกษาชมรมคนรักอุดร” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่ได้รับการglomเกลตาทางการเมืองส่งผลก่อให้เกิดปรากฏการณ์ การรวมตัวกันของประชาชนจำนวนมากออกมาแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเพื่อแสดงจุดยืนทางการเมืองร่วมกัน^๙

^๖ พรหมมา สิทธิทอง, ปัจจัยที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๔๘.

^๗ โกวิทย์ คุณรัตน์, การglomเกลตาทางการเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในสังคมเมืองและสังคมชนบท, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๑.

^๘ บรรจง กลิ่นสงวน, การglomเกลตาทางการเมืองและทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗.

^๙ สุวรรณี นามบุตร, กระบวนการglomเกลตาทางการเมืองแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ กรณีศึกษาชมรมคนรักอุดร, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๔.

๕. ประชาชนที่มีรายได้อ่อนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ได้รับความรู้ทางการเมือง มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอย่างมาก ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ถึงความสำคัญของการเมือง ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ไพโรบลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์** ได้วิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลາทางการเมืองในสังคมการเมืองไทย” ผลการศึกษาพบว่า การกล่อมเกลາทางการเมืองทำหน้าที่ในโครงสร้างของระบบการเมือง เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของสมาชิกในระบบการเมือง^{๑๐}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งในเขต อำเภอ บ้านธิ จังหวัดลำพูน” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง หน่วยงานภาครัฐ ควรมีนโยบายให้ประชาชนได้รับการศึกษาแนวทางการเลือกตั้งเพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตย

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง หน่วยงานภาครัฐ ควรมีนโยบายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความรู้ทางการเมือง การเลือกตั้ง ให้กับประชาชน

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง หน่วยงานภาครัฐ ควรมีนโยบายเสริมสร้างกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งของประชาชน

ด้านทัศนคติทางการเมือง หน่วยงานภาครัฐ ควรมีนโยบายที่ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการระบอบประชาธิปไตย ให้กับประชาชน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง จัดตั้งจุดให้ความรู้เกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมือง การเลือกตั้ง จัดกิจกรรมห้องเรียนเคลื่อนที่ เข้าถึงประชาชนในเขตชุมชนต่าง ๆ

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ควรมีการเข้าถึงกลุ่มคนในชุมชน โดยการมอบหมายหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความรู้ทางการเมือง การกระจายเสียงในพื้นที่ชุมชน

^{๑๐} ไพโรบลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์, การกล่อมเกลาทางการเมืองในสังคมการเมืองไทย, วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, คณะเศรษฐศาสตร์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ , (เดือนมกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๖): ๙๗.

แต่ละชุมชนให้ได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านการเมือง เพื่อเป็นตัวกล่อมเกลตาและก่ให้เกิดการตื่นตัวของประชาชนเองในการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเปิดเวทีให้มีการสนทนา ถกเถียงเรื่องการเมือง การแก้ไขปัญหาในระดับหมู่บ้านหรือชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจทางการเมือง ทราบถึงปัญหา ปากท้อง สังคม เศรษฐกิจ

ด้านทัศนคติทางการเมือง ควรมีการให้ความรู้ เสริมสร้างเกี่ยวกับการเป็น พลเมืองที่ดี เพราะเมื่อประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการระบอบประชาธิปไตย จะมองเห็นถึงความสำคัญในสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น เพื่อเป็นตัวกระตุ้นก่อให้เกิดความรู้ ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย นำไปสู่การคิดแบบมีเหตุมีผล เลือกผู้นำ ที่จะเข้าไปตอบสนองความต้องการของผู้ที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

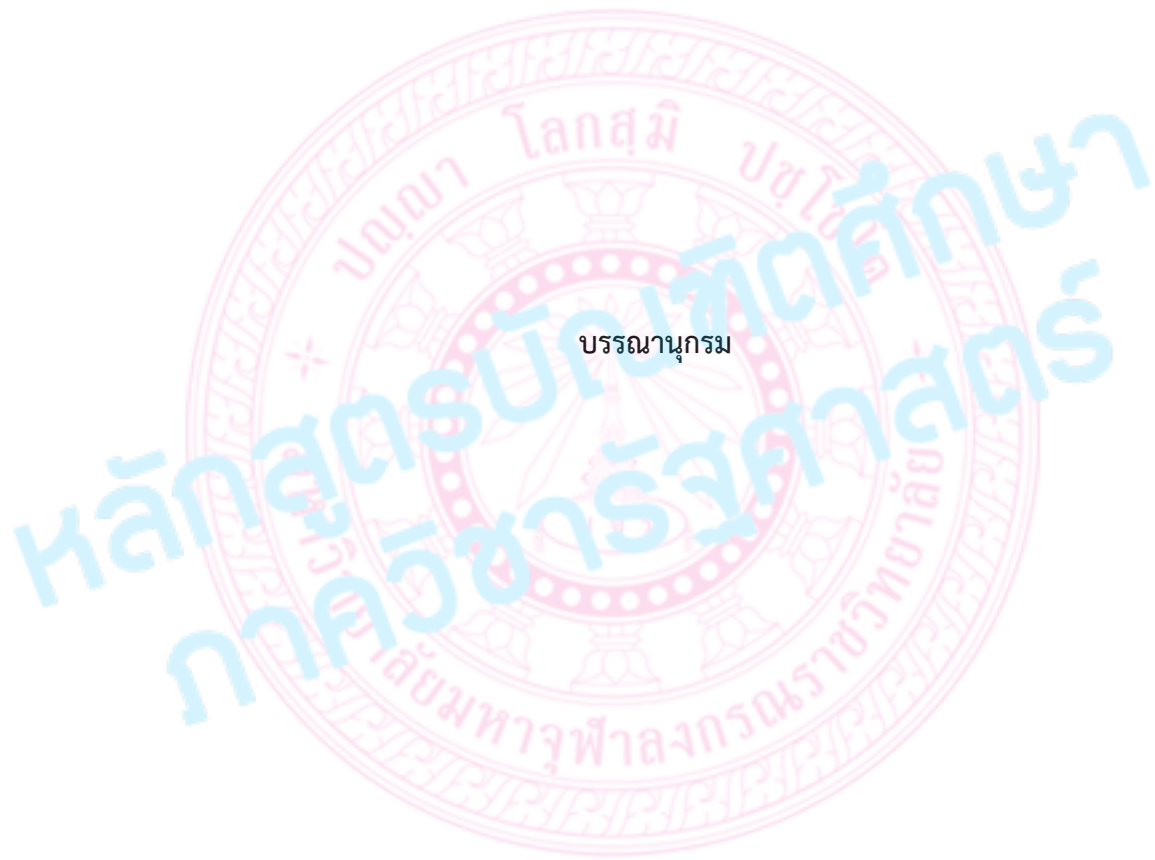
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาการส่งเสริม หรือเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจโดยมุ่งให้ประชาชนแสดงบทบาท ต่อการกล่อมเกลตาทางการเมืองเพื่อที่จะช่วยพัฒนาการเมืองไทย

๒) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบแนวคิดในการกล่อมเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้ง

๓) ควรมีการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อให้การมีการกล่อมเกลตาทางการเมืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย:

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

กมล สมวิเชียร. วัฒนธรรมทางการเมืองไทยกับการพัฒนาทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. รัฐศาสตร์กับการเมือง. กรุงเทพมหานคร: ตะเกียง, ๒๕๓๔.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์การเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์เนต, ๒๕๑๙.

เชาวณะ ไตรมาส. การเลือกตั้งแบบใหม่: ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร: สุขุมและบุตร, ๒๕๔๕.

ทินพันธ์ นาคะตะ. ประชาธิปไตย: ความหมายปัจจัยเอื้ออำนวยและการสร้างจิตใจ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๗.

ประทีป สยามชัย. สารัตถทางสังคมวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตร, ๒๕๒๖.

ประสาร ทองภักดี. หลักการปกครอง (หลักรัฐศาสตร์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๒๕.

ปวย อึ้งภากรณ์. ประชาธิปไตยของไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๙.

พรรคดี ผ่องแผ้ว. รัฐศาสตร์เชิงประจักษ์. กรุงเทพมหานคร: ธนวิซซ์การพิมพ์, ๒๕๓๑.

พรรคดี ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุคติพันธ์. ข่าวสารทางการเมืองของคนไทย. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๒๖.

_____ . การเมืองของเด็ก. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๒๖.

พฤทธิสถาน ชุมพล และ เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา. คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระธรรมปิฎก. การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โกมลคิมทอง, ๒๕๔๓.

พระเทพเวที. วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, ๒๕๓๗.

พระราชวรมนี. พุทธธรรม (ฉบับปรับปรุงและขยายความ). กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- มานิตย์ จุมปา. **ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง**. (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ๒๕๔๑).
- พฤทธิสถาน ชุมพล. **ระบบการเมืองความรู้เบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์, ๒๕๓๐.
- วิชัย ตันศิริ. **วัฒนธรรมทางการเมืองและการปฏิรูป**. กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๓๙.
- วรทิพย์ มีมาก และซีวินทร์ ฉายาชวลิต. **หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ๒๕๔๗.
- วัชรวิทย์ ไชยสาร. **ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่**. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, ๒๕๕๐.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. **การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: เสนาธรรม, ๒๕๓๙.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **สังคมวิทยาการเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๓๒.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๔.
- สุขุม นวลสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษชัย. **การเมืองและการปกครองไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๔.
- อมร รักษาสัตย์. **การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- อัษฎางค์ ปาณิกบุตร. **แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายการศึกษา, ๒๕๔๔.
- เอกชาติ แจ่มอัน. **พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ: คณะกรรมการการเลือกตั้ง**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗.

(๒) คุษุณีพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์:

- โกวิทย์ คุณรัตน์. **การกล่อมเกลางานการเมืองของกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในสังคมเมือง และสังคมชนบท กรณีศึกษาเปรียบเทียบกับโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย**. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๑.
- จิตติล คุ่มครอง. **พฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนในกรอบรัฐธรรมนูญ: กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต ๒ จังหวัดชลบุรี**. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, **ปฏิวัติ ๒๕๓๕**, (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๓-๑๙.
- ณัฐพล พุกประเสริฐ. การกล่อมเกลாதองการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๕.
- .....การกล่อมเกลาทองการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ เชียงใหม่. **การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๕.
- ธีรภัทร์ คำมณี. ช่องว่างระหว่างวัยและมุมมองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดสงขลาที่มีต่อการตัดสินใจไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ ๒กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.
- ธโรธร ตู่ทองคำ. “กระบวนการเลือกตั้ง” **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๕.
- นุชิต ศุภพินิจ. ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมของสภานักเรียน: กรณีศึกษาสภานักเรียน โรงเรียนกันทรารมณ อำเภอกันทรารมณ จังหวัดศรีสะเกษ. **การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, ๒๕๕๓.
- บรรจง กลิ่นสงวน. การกล่อมเกลาทองการเมืองและทัศนคติทางการเมือง แบบประชาธิปไตย ของนิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗.
- ปณิธิ สุวรรณปินทะ. ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสถานสงเคราะห์: กรณีศึกษาบ้านปากเกร็ดและบ้านราชวิถี. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖.
- ปรีชา คำปิ่นไชย. บทบาทประชาชนของสังคมประชาธิปไตยกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้ง ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนบน. **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา**. (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๖).
- ปวิณ ชำนิประศาสน์. ความสอดคล้องระหว่างหลักการประชาธิปไตยกับการประพฤติปฏิบัติ ที่เป็นประชาธิปไตย : ศึกษากรณีบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๒๙.
- พรมมา สิทธิทอง. ปัจจัยที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๔๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พิราพรรณ ใจจิตร. การใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ๒๕๕๒.

ลัดดา งามโสภา ได้วิจัยเรื่อง. แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตอำเภอขามเฒ่าบุรี จังหวัดกำแพงเพชร. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครองท้องถิ่น**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๕๕๓.

ศุภโชค รัตน์. ทศนคติทางการเมืองของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าแดง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี. **รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การปกครองท้องถิ่น**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๒.

สุรพงษ์ สายวงศ์. ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย: ศึกษาเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปราม, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔.

สุวรรณี นามบุตร. กระบวนการกล่อมเกลากลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ กรณีศึกษาชมรมคนรักอุดร. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๔.

สุรศักดิ์ กุลเรือง. ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. **สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๙.

อิทธิพล ณ อุบล. “ทศนคติทางการเมืองของข้าราชการในระดับหน่วยการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีปลัดเทศบาลทั่วประเทศ”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙.

(๓) รายงานวิจัย:

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. **โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ: คณะกรรมการเลือกตั้ง**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘.

(๔) บทความ:

เกรียงไกร ทองจิตติ. การกล่อมเกลากลุ่มทางการเมืองผ่านบทเพลงเพื่อชีวิตช่วงปี พุทธศักราช ๒๕๑๖-๒๕๑๙. **วารสารมนุษยศาสตร์**. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ มิถุนายน-กันยายน, ๒๕๖๒.

สรพงษ์ เกิดแก้ว และ ดร.วัลลภรัฐฉัตรานนท์, ทศนคติการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนศรีประจันต์ “เมธิประมุข” จังหวัดสุพรรณบุรี, **วารสารสหวิทยาการวิจัย**, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑, มกราคม-มีนาคม, ๖๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์, การกล่อมเกลາทางการเมืองในสังคมการเมือง ,วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑, มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๖, ๙๗.

พรภิรมณ์ ศรีทองคำ และ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒, กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘, ๓๕-๓๖.

พรรณวดี ขำจริง และเยาวภา ประคองศิลป์, การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, วารสารศึกษาศาสตร์, ปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๔, เดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๕๓, ๑๐๓.

บุศรา โพธิ์สุข, การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่, พิษเนศวร์สาร, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑, มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๙, ๙๑-๙๒.

สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง, การเรียนรู้การเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ ๓, วารสารเรียนรู้ประชาธิปไตย, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑๘, มกราคม-มีนาคม ๒๕๕๗, ๕.

วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และ นพพล อัครชาติ, ความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑, มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๗, ๗๙.

วัฒนา นนทชิต, การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓, กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๙, ๑๖๓.

(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

สถิติการใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ประจำปี ๒๕๖๒. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำพูน.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http:// www.ect.go.th](http://www.ect.go.th). [๔ เมษายน ๒๕๖๓].

ข้อมูลประชากร อำเภอบ้านธิ ปี ๒๕๖๑. ข้าราชการจังหวัดลำพูน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http:// www.lamphun.go.th](http://www.lamphun.go.th). [๔ เมษายน ๒๕๖๓].

วิทยากร เชียงกุล. ชมรมศึกษาผลงาน วิทยากร เชียงกุล. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.witayakorndub.wordpress.com. [๑๙ เมษายน ๒๕๖๓].

(๖) สัมภาษณ์:

สัมภาษณ์ พระครูอินทปณฺญาวุฒ. เจ้าคณะอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

สัมภาษณ์ นายณัฐกร ภัทรพนธ์. นายอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔.

สัมภาษณ์ นางสาวหฤทยา ล้อวรลักษณ์. ปลัดอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สัมภาษณ์ นายนิเวศร์ ปานดวง, ปลัดเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน,
๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

สัมภาษณ์ นางสาวนภัสสร ตั้งหลัก, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาบ
อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

สัมภาษณ์ นายบุญเย็น สายก้อน, กำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน,
๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔.

สัมภาษณ์ นายชัชพีร์ วรรณพิริชย์, กำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน,
๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

สัมภาษณ์ นายมานพ กาบเป็ง, นายองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน,
๘ มีนาคม ๒๕๖๔.

๒. ภาษาอังกฤษ:

1. Secondary Sources

(I) Books:

A. Robert Dahl. "A Democratic Dilemma: System Effectiveness Versus Citizen Participation". *Political Science Quarterly*. Spring, 1994.

A. Robert Dahl. *Modern Political Analysis*. New Jersey: Prentice Hall, 1968.

D. Easton and Dennis J. *Children in the Political System*. New York, McGraw Hill Book Co, 1969.

Dorothy Picklen. *Democracy*. New York: Basic Books, 1970.

Dahl, *Modern Political Analysis*, New Jersey: Prentice-Hall, 1963.

F. I. Greenstein *Political Socialization*. International Encyclopedia of Social Science. New York: The Free Press, 1968.

G.A. Almond and Verba S. *The Civic Culture*. Boston: Little Brown and Company, 1965.

Jack Dennid. *Socialization to Politics*. London: John Wiley and Sons Ltd, 1973.

K. P. Langton. *Political Socialization*. New York: Oxford University Press, 1969.

Likhit Dhiravegin. *Political Attitudes of Bureaucratic Elite and Modernization in Thailand*. Bangkok: Thai Wattanapanich, 1974.

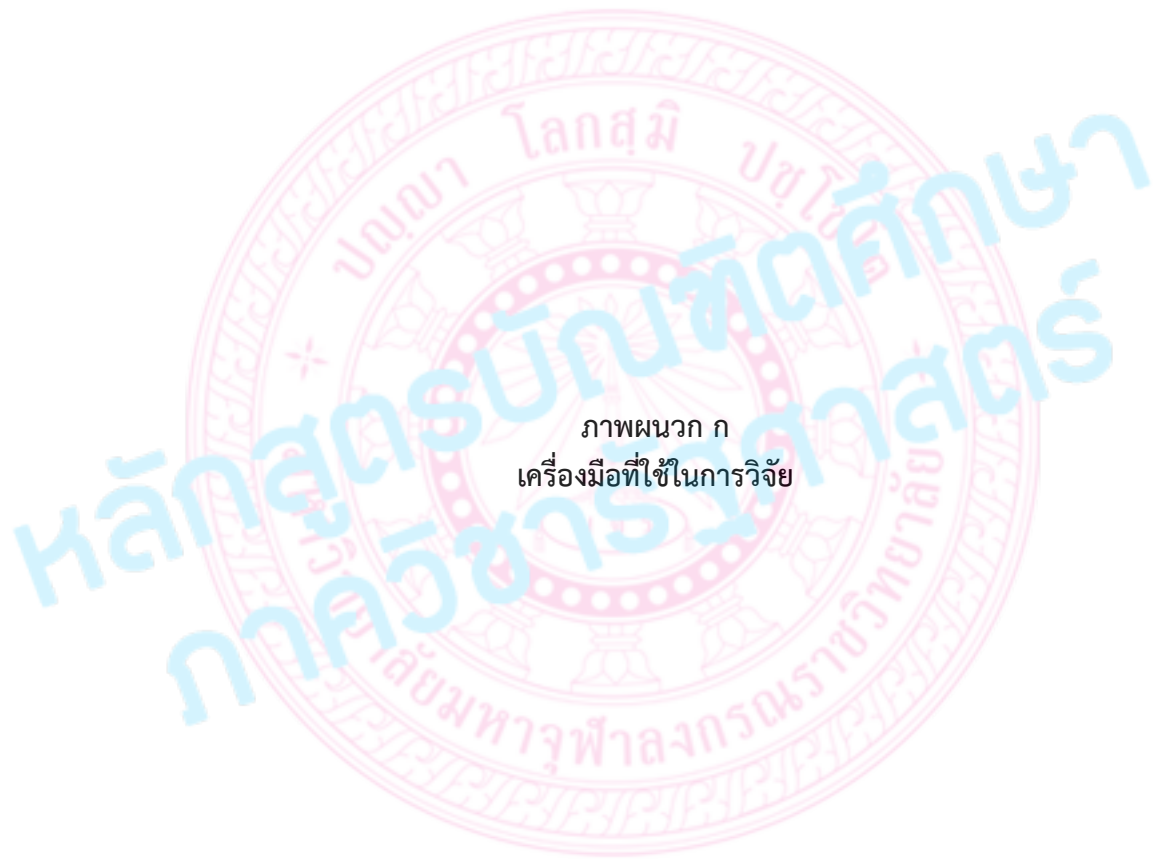
M. Frederick Wirt. *Introductory Problems in Political Research*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1970.

Sidney Verba. *Political Culture and Political Development*. Princeton University Press, 1965.

ภาพผนวก

ภาพผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อกาเลือกตั้งของประชาชน
ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

คำชี้แจง

กรุณาตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย ลงใน (✓) ซึ่งข้อมูลที่ได้ จะปกปิดเป็นความลับ แต่จะนำมาวิเคราะห์ที่ในภาพรวมเพื่อนำผลงานวิจัยมาแก้ปัญหาและพัฒนา หน่วยงานของท่านให้ดียิ่งขึ้น แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๒ ตอนดังนี้

๑. เพศ ชาย หญิง
๒. อายุ อายุ ๑๘-๓๐ ปี อายุ ๓๑-๔๐ ปี
 อายุ ๔๑-๕๐ ปี อายุ ๕๑-๖๐ ปี
 อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป
๓. ระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
๔. อาชีพ นักศึกษา ค้าขาย
 รับจ้างทั่วไป เกษตรกร
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
๕. รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า ๙,๐๐๐ บาท ๙,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท
 ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ข้อคำถามในแต่ละด้านเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง ที่เกี่ยวข้องกับท่านมากที่สุด

รายการประเมิน	ความคาดหวังของประชาชน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง					
๑. ท่านได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางบุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง					
๒. ท่านได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางกลุ่มเพื่อน					
๓. ท่านได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางเจ้าหน้าที่ของรัฐ/องค์กรปกครองท้องถิ่น/นักการเมือง					
๔. ท่านได้รับหรือทราบถึงข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อมวลชน (โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โซเชียลมีเดีย)					
๕. ท่านได้รับหรือทราบถึงข่าวสารทางการเมืองผ่านทางผู้นำชุมชน					
ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง					
๑. ท่านอ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง					
๒. ท่านดูโทรทัศน์เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง					
๓. ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดีย					
๔. ท่านพูดคุยสนทนากับเพื่อนหรือคนในครอบครัวเกี่ยวกับข่าวปัญหาบ้านเมือง					
๕. ท่านติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล					
ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง					

รายการประเมิน	ความคาดหวังของประชาชน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
๑. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมือง					
๒. ท่านพูดคุยชักจูงให้บุคคลอื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง					
๓. ท่านเคยช่วยหาเสียงเลือกตั้งให้กับพรรคการเมือง เช่น การแจกใบปลิว					
๔. ท่านเคยเข้าฟังการอภิปรายของพรรคการเมือง					
๕. ท่านเคยเข้าร่วมการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน/ผู้นำชุมชน					
ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย					
๑. ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ดีกว่าเผด็จการ					
๒. ประชาชนทุกคนมีความเสมอภาคกันในทางกฎหมาย					
๓. ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น					
๔. ทุกคนสามารถกำหนดวิถีชีวิตของตนเองได้โดยปราศจากการบงการของผู้อื่น					
๕. ประชาธิปไตยเชื่อว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกัน					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชน ในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

๑. ด้านการได้รับความรู้เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง

๑.๑. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

๑.๒. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๒. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

๒.๑. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

๒.๒. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๓. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๓.๑. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

๓.๒. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๔. ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย

๔.๑. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

๔.๒. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

*** ขอเจริญพร และขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ***

พระทรงวุฒิ ชาติเมธี (รัตน์ะ)

นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิ์เลือกตั้งของประชาชน
ในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

*****

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview)

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ฉายา/นามสกุล.....
 ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน.....
 สถานที่สัมภาษณ์.....
 วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ ๒ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การกล่อมเกลาทางการเมือง หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทศนคติ บรรทัดฐาน และค่านิยมต่าง ๆ ทางการเมืองของคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง หรือจากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่ง ถ้าไม่มีกระบวนการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้แล้วจะทำให้สมาชิกใหม่แสวงหาวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่อยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีผลต่อเสถียรภาพหรือการคงอยู่ของระบบการเมืองนั้น ๆ ดังนั้นการกล่อมเกลาทางการเมืองจึงเป็นการช่วยให้ระบบการเมืองแต่ละระบบปรับตัวดำรงอยู่ต่อไป

หลักโยนิโสมนสิการ หมายถึง การคิดของบุคคลที่ต้องมีสติปัญญาเป็นตัวกำกับ ซึ่งทำให้ประชาชนสามารถคิดเป็น วิเคราะห์เป็น โดยคิดและวิเคราะห์ได้อย่างถูกวิธี มีระบบ ระเบียบ ต่อเนื่อง จากเหตุสู่ผล เชื่อมโยงกันภายใต้พื้นฐานของคุณธรรมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติและการกล่อมเกลาทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม

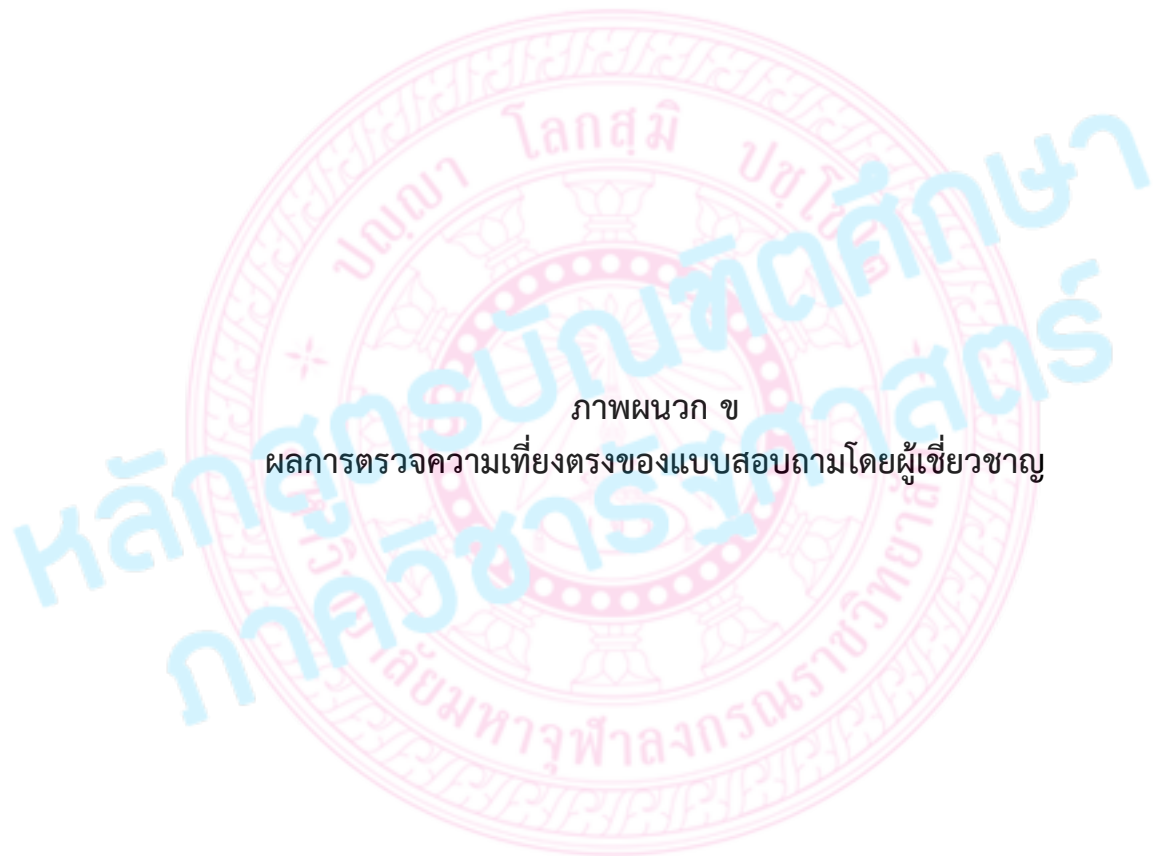
การเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องหรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง

ภาพผนวก ข
ผลการตรวจความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการหาค่าชะเนิความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายชื่อ (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน
ในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

*****

ที่	การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑. ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง									
๑.	ท่านได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางบุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	ท่านได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางกลุ่มเพื่อน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	ท่านได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางเจ้าหน้าที่ของรัฐ/องค์กรปกครองท้องถิ่น/นักการเมือง	+๑	-๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๔.	ท่านได้รับหรือทราบถึงข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อมวลชน (โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โซเชียลมีเดีย)	+๑	-๑	-๑	๐	-๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๕.	ท่านได้รับหรือทราบถึงข่าวสารทางการเมืองผ่านทางผู้นำชุมชน	+๑	-๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง									
๑.	ท่านอ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	ท่านดูโทรทัศน์เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดีย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	ท่านพูดคุยสนทนากับเพื่อนหรือคนในครอบครัวเกี่ยวกับข่าวปัญหาบ้านเมือง	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้

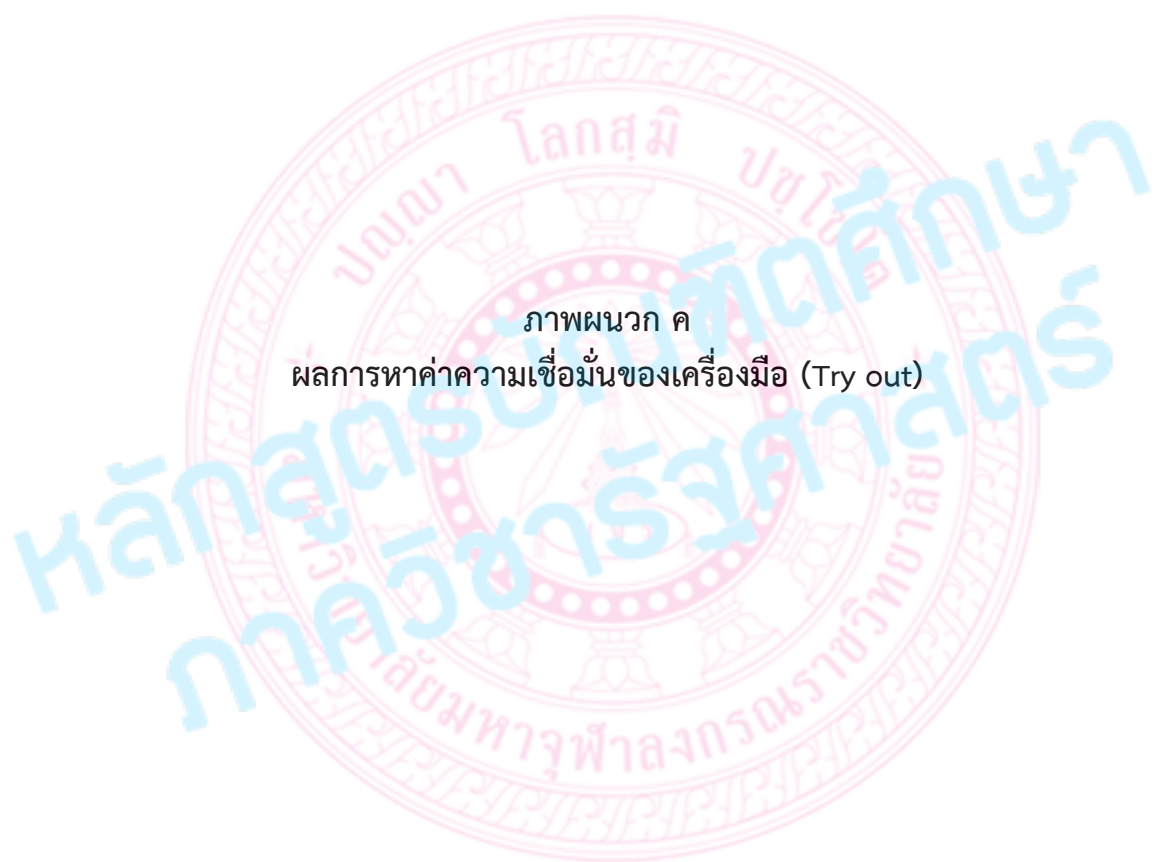

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง การกล่อมเกลாதองการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน
ในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

*****

ที่	การกล่อมเกลาทองการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขต อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑. ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง									
๑.	ท่านได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางบุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง	+๑	+๑	+๑	+๑	-๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	ท่านได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางกลุ่มเพื่อน	+๑	+๑	+๑	+๑	-๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	ท่านได้รับความรู้หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางเจ้าหน้าที่ของรัฐ/องค์กรปกครองท้องถิ่น/นักการเมือง	+๑	+๑	+๑	๐	-๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๔.	ท่านได้รับหรือทราบถึงข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อมวลชน (โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โซเชียลมีเดีย)	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	ท่านได้รับหรือทราบถึงข่าวสารทางการเมืองผ่านทางผู้นำชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง									
๑.	ท่านอ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	ท่านดูโทรทัศน์เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดีย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	ท่านพูดคุยสนทนากับเพื่อนหรือคนในครอบครัวเกี่ยวกับข่าวปัญหาบ้านเมือง	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้

ภาพผนวก ค
ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Try out)

Reliability Statistics

Cronbach's

Alpha	N of Items
.861	20

Case Processing Summary

Cases	Valid	N	
		Valid	%
		30	100.0
	Excluded ^a	0	0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's
				Alpha if Item Deleted
a1	71.6000	54.8000	.632	.848
a2	71.8000	55.269	.643	.851
a3	71.6000	57.421	.696	.856
a4	71.8333	56.006	.622	.854
a5	71.7000	55.872	.652	.852
b1	71.6667	56.368	.640	.856
b2	71.4667	54.395	.650	.852
b3	71.7333	53.168	.654	.851
b4	71.3667	58.102	.613	.864
b5	71.7000	56.838	.625	.860
c1	71.5667	57.495	.639	.855
c2	71.8667	58.051	.724	.863
c3	71.9667	56.861	.632	.860
c4	71.8667	56.602	.640	.852
c5	71.8667	56.189	.716	.856
d1	71.6667	56.644	.799	.855
d2	71.9333	54.271	.639	.851
d3	71.8333	53.316	.657	.849

ศาสตราจารย์ ดร. อรุณ

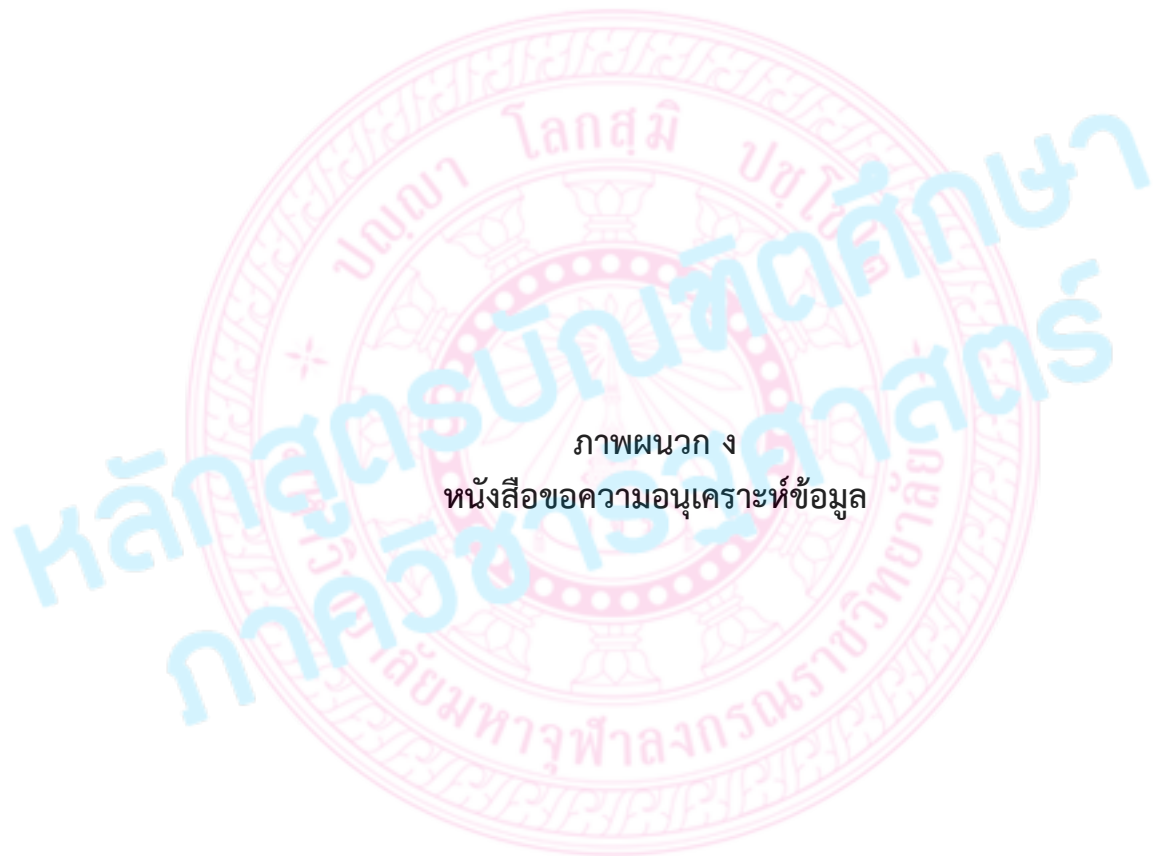
d4	71 8000	53 890	634	847
d5	71 6667	55 402	759	854

Scale Statistics

Mean	Variance	Std Deviation	N of Items
75 5000	61 431	7 83780	20

ภาพผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๖ ๒๐๘ วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณมิตร

เนื่องด้วย พระทรงวุฒิ ชาดเมธี นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลாதองการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

ตรวจแล้ว

(ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณมิตร)

๕ ส.ค. ๖๓

ผู้ประสานงาน : พระทรงวุฒิ ชาดเมธี

โทร. ๐๘๓-๕๑๖๗๐๓๕

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๖/๖๒๐๕ วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.นพดล ปัญญาวิรัตน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาเขตเชียงใหม่

เนื่องด้วย พระทรงวุฒิ ชาดเมธี นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวจัยเรื่อง "การกล่อมเกลากองการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

๒๕๖๓-๐๘-๐๕
๒๕/๐๘/๖๓

ผศ.ดร.นพดล ปัญญาวิรัตน์

๒๕/๐๘/๖๓

ผู้ประสานงาน : พระทรงวุฒิ ชาดเมธี

โทร. ๐๘๓-๕๑๖๗๐๓๕

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๖๕๐๘ วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน รศ.ดร.อภิรมย์ สีตาคำ ประธานหลักสูตรรัฐศาสตร์ วิทยาเขตเชียงใหม่

เนื่องด้วย พระทรงวุฒิ ขาดเมธี นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การล้อมเกลาร้างการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

บันทึกข้อความ
9/8/63

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์

(รศ.ดร.อภิรมย์ สีตาคำ)
๖๕./๘/๖๓ .

ผู้ประสานงาน : พระทรงวุฒิ ขาดเมธี
โทร. ๐๘๓-๕๑๖๗๐๓๕

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๖ ๒๐๙ วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ

เนื่องด้วย พระทรงวุฒิ ชาดเมธี นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวិจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เด็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์

ดร.กาญจนา คำจตุ
10 สิงหาคม ๒๕๖๓

ผู้ประสานงาน : พระทรงวุฒิ ชาดเมธี

โทร. ๐๘๓-๕๑๖๗๐๓๕

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว๒๐๓ วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

นมัสการ พระครูสมุห์วัลลภ ฐิตส์วโร ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาเขตเชียงใหม่

เนื่องด้วย พระทรงวุฒิ ขาดเมธิ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลாதองการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมส่งการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์

(พระครูสมุห์วัลลภ ฐิตส์วโร, ดร.)

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต

๐๙.๐๘ - ๖๐.

ผู้ประสานงาน : พระทรงวุฒิ ขาดเมธิ

โทร. ๐๘๓-๕๑๖๗๐๓๕

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นิติเก็บข้อมูล

กัมพูชา

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๙๖๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาการปกครอง คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ใจเย็นี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gpa.mcu.ac.th
E-mail : gpa@mcu.ac.th

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

อำเภอบ้านธิ
เลขที่รับ ๗๐๕
วันที่ ๑๕.๑.๒๕๖๔
เวลา.....น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิติเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระทรงวุฒิ ฉายา ขาดเมธี รหัสประจำตัวนิติ ๒๒๐๑๒๐๔๐๑๐๐ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การกล่อมเกลாதง
การเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์
จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

15/๒๒ ทบอ.จ.บ.บ้านธิ

ขอแสดงความนับถือ

นิติกรหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
- นิสิตของบัณฑิตวิทยาลัย
- เพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(นางสาวภัทรานิษฐ์ กมต)
เจ้าหน้าที่ปกครอง
๑๕.๑.๒๕๖๔

(นายณัฐกร ภัทรานนท์)
นายอำเภอบ้านธิ

ผู้ประสานงาน : พระทรงวุฒิ ขาดเมธี
โทร. ๐๙๒-๙๕๖๗๓๘๘

นายชนัดดา วิเศษทรานนท์ (นายวิชาญ วิทย์ อิ่มแสงจันทร์)
ปลัดอำเภอ ปลัดอำเภอ(จพง.ปล.ชำนาญการพิเศษ)
๑๕.๑.๒๕๖๔

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นิติเก็บข้อมูล

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๙๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โถงบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gups.mcu.ac.th
E-mail : gups@mcu.ac.th

๒0 กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิติเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายกองศลการบริหารตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระทรงวุฒิ ฉายา ขาดเมธี รหัสประจำตัวนิติ ๒๒๐๑๒๐๔๐๑๐ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การกล่อมเกลากลางทาง
การเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

(นางฉันท หนูเป็ง)
นายก อบจ.ลำพูน

ผู้ประสานงาน : พระทรงวุฒิ ขาดเมธี
โทร. ๐๘๓-๕๑๖๗๐๓๕

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผลิตเก็บข้อมูล

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๖๐๗๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ใต้น้ำ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอบ้านธิ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวนภัสสร ตั้งหลัก หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ
จังหวัดลำพูน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระทรงวุฒิ ฉายา ชาตเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๒๒๐๑๒๐๔๐๑๐ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การกล่อมเกลாதง
การเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์

รับ ๒๐ ก.พ. ๖๔

(นางสาวนภัสสร ตั้งหลัก)

ผู้ประสานงาน : พระทรงวุฒิ ชาตเมธี
โทร. ๐๘๓-๕๑๖๗๐๓๕

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นิติเก็บข้อมูล

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/วอ๗๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โถงบี ชั้น 5 ห้อง B.504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิติเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ปลัดอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระทรงวุฒิ ฉายา ขาดเมธี รหัสประจำตัวนิติ ๒๒๐๑๒๐๔๐๑๐ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การกล่อมเกลาร่าง
การเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

(นางสาวทศยา ล้อวรลักษณ์)
ปลัดอำเภอ

ผู้ประสานงาน : พระทรงวุฒิ ขาดเมธี
โทร. ๐๘๓-๕๑๖๗๐๓๕

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นิติเก็บข้อมูล

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๗๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โถงบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิติเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายบุญเย็น สายก้อน กำนันตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระทรงวุฒิ ฉายา ชาตเมธี รหัสประจำตัวนิติ ๖๒๐๑๒๐๔๐๑๐ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การกล่อมเกลากอง
การเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

นางมยุรีเมธี สายก้อน

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

วันที่ ๒๐.๒.๖๔

ผู้ประสานงาน : พระทรงวุฒิ ฉายาเมธี
โทร. ๐๘๓-๕๑๖๗๐๓๔

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูล

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๗๖๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โถงบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูอินทปัญญาวุธ เจ้าคณะอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระทรงวุฒิ ฉายา ขาดเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๒๒๐๑๒๐๔๐๑๐ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การกล่อมเกลาร่าง
การเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระเดชพระคุณ จึงขอความอนุเคราะห์
จากพระเดชพระคุณ เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์
จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

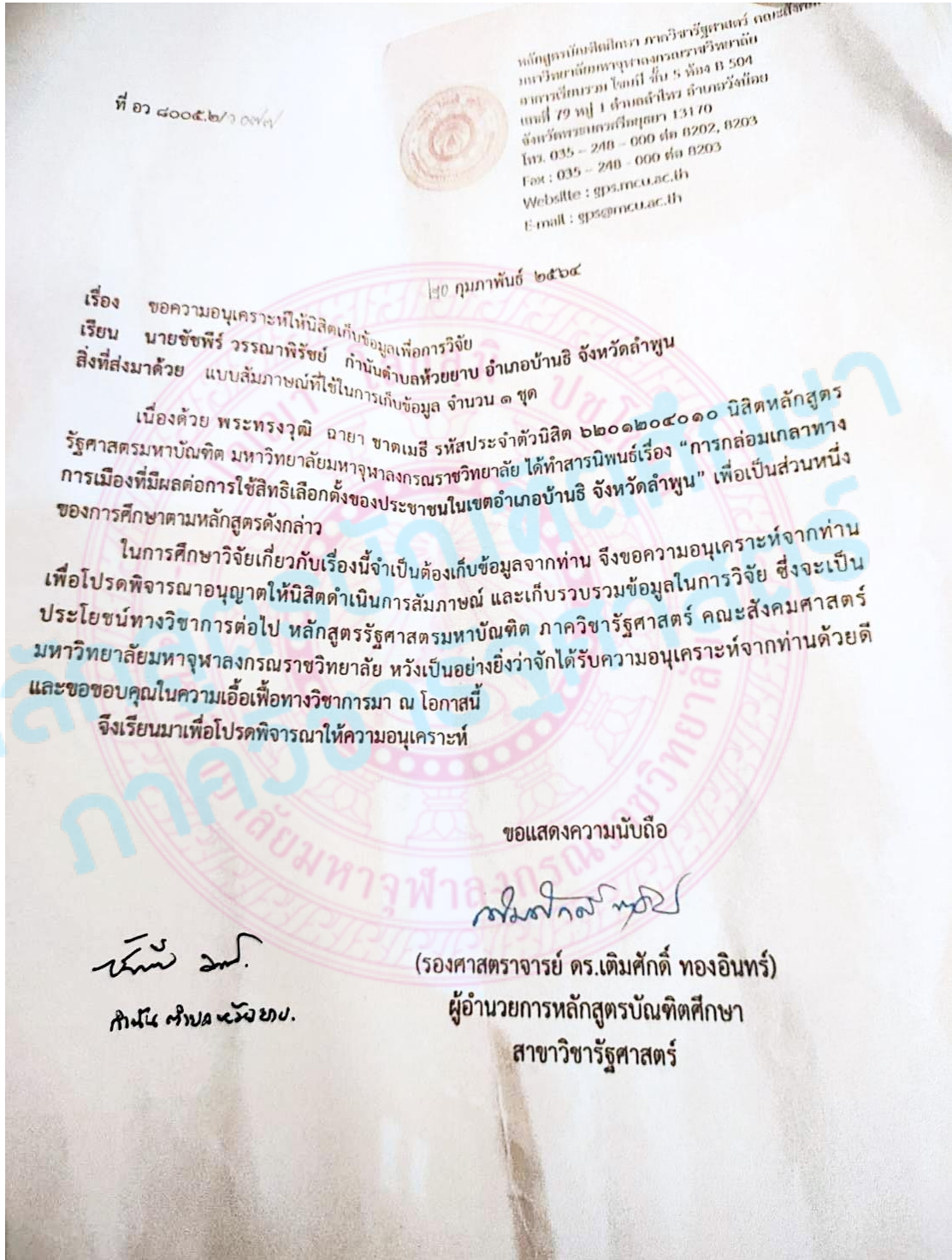

(พระครูอินทปัญญาวุธ)
เจ้าคณะอำเภอบ้านธิ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระทรงวุฒิ ขาดเมธี
โทร. ๐๘๓-๕๑๖๗๐๓๕

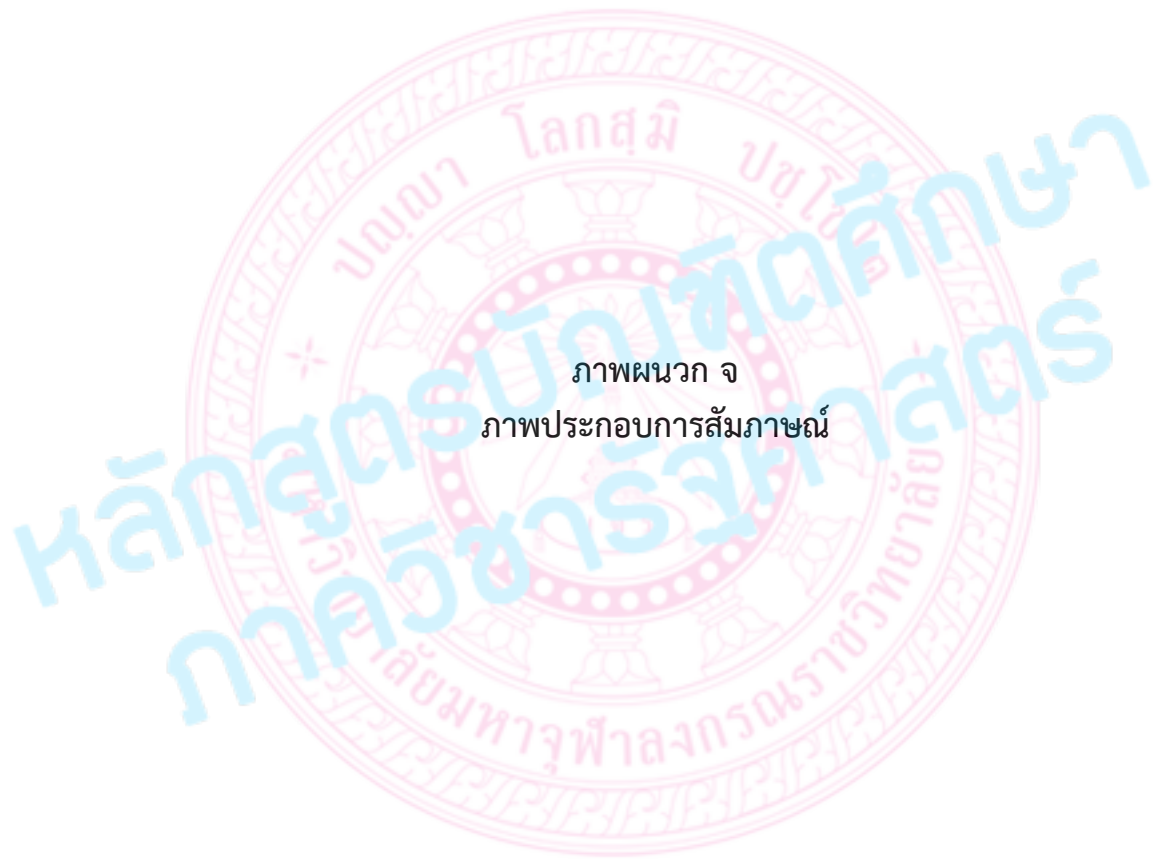
หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูล

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นิติเก็บข้อมูล

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	พระครูอินทปัญญารุช	เจ้าคณะอำเภอบ้านธิ
๒	นายณัฐกร ภัทรพนนท์	นายอำเภอบ้านธิ
๓	นางสาวหฤทยา ล้อวรลักษณ์	ปลัดอำเภอบ้านธิ
๔	นางสาวนภัสสร ตั้งหลัก	หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาบ
๕	นายนิเวศร์ ปานดวง	ปลัดเทศบาลตำบลบ้านธิ ปฏิบัติหน้าที่แทนนายกเทศมนตรีตำบลบ้านธิ
๖	นายบุญเย็น สายก้อน	กำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
๗	นายชัชพีร์ วรรณไพรัชย์	กำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลห้วยยาบอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
๘	นายมานพ กาบเป็ง	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ภาพผนวก จ
ภาพประกอบการสัมภาษณ์

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ ลำดับที่ ๑
นายณัฐกร ภัทรวนนท์
นายอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ ลำดับที่ ๒
นางสาวหฤทยา ลีวรลักษณ์
ปลัดอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ ลำดับที่ ๓
นางสาวนภัสสร ตั้งหลัก

หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ ลำดับที่ ๔
นายมานพ กาบเป็ง
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ ลำดับที่ ๕
นายบุญเย็น สายก้อน
กำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) : พระทรงวุฒิ ชาทเมธี (รัตนะ)
วัน/เดือน/ปี : วันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙
สถานที่เกิด : ๑๑๐ หมู่ ๒ บ้านป่าเปา ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
ที่อยู่ปัจจุบันที่สามารถติดต่อได้ : วัดป่าตึง ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ๕๑๑๘๐
การศึกษา : นักธรรมชั้น เอก
: ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโสภณวิทยา อำเภอเมือง
จังหวัดลำพูน
: ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยเขตเชียงใหม่
: รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) รุ่นที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน : เจ้าอาวาสวัดป่าตึง ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
: เลขานุการเจ้าคณะตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
: พระวินยาริการประจำจังหวัดลำพูน
เบอร์ติดต่อโทร. : ๐๘๓-๕๑๖-๗๐๓๕